

**T.C.
ANTALYA VALİLİĞİ
İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ**

DEĞERLER EĞİTİMİ

2013

T.C.
ANTALYA VALİLİĞİ
İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

DEĞERLER EĞİTİMİ

*En iyi kişi; kendinden çok,
ait olduğu sosyal toplumu düşünen,
onun varlığının ve mutluluğunun
korunmasına kendini adayan insandır.*

K. Atatürk

Bu kitapçık, Antalya il genelinde yürütölen Değerler Eğitimi faaliyetleri konusunda okul ve kurumlarımızı bilgilendirmek, çalışmalara ışık tutmak, uygulama birlikteliğini sağlamak amacıyla, Antalya Valiliği'nin destek ve himayelerinde, İl Millî Eğitim Müdürlüğü ve Akdeniz Üniversitesi işbirliğinde hazırlanmış olup, tüm paydaşların görev tanımları, çalışma planları, etkinlik örnekleri, hikaye, ödüllendirme süreci ve yararlanılan kaynakları içermektedir.

**Bu kitabın tüm yayın hakları
Antalya Valiliği İl Millî Eğitim Müdürlüğü'ne aittir.**

ÖNSÖZ

Antalya İl genelinde, 2011-2012 öğretim yılı itibariyle, resmi-özel her derece ve türdeki tüm okul, kurum ve bağlı birimlerimizde başlatılan Değerler Eğitimi çalışmaları, büyük emeklerle hazırlanmakta ve uygulanmaktadır. Değerler Eğitimi; değerlerin davranış olarak edinilmesi bakımından, farkındalık kazandırmayı amaçlar, "Bireyin kendi kendini tanımasını, kendisiyle ve çevresi ile uyum içerisinde olmasını, olumlu davranışlar sergilemesini ve tutarlı olmasını" sağlayan özellikleri kazandırır. Değerler Eğitimi, öğrencilerin iç motivasyonunu geliştirmeye, neyin doğru olduğu ile ilgili yorum yapmalarına ve bunları olumlu davranışlara dönüştürmelerine imkan sağlar. Çocuklarımıza, "Toplumsal, kültürel ve evrensel değerlerin kazandırılmasının yanı sıra, yaratıcı düşünme, sebep-sonuç ilişkisi kurabilme, problem çözme" gibi hedefleri de kazandırır.

Bu doğrultuda, Antalya Valiliği tarafından, İl Milli Eğitim Müdürlüğü ve Akdeniz Üniversitesi işbirliğinde düzenlenen Değerler Eğitimi Çalıştayının ardından, İl Milli Eğitim Müdürlüğünce oluşturulan komisyonlarca, "Okulöncesi, İlköğretim ve Ortaöğretim" seviyesinde Değerler Eğitimi Kılavuz Kitapları hazırlandı. "Değerler Eğitimi İlçe Sorumlusu" olarak görevlendirilen öğretmenlere eğitim seminerleri verildi. Öğrenci, öğretmen ve ailelere yönelik, video ve sunulardan oluşan görsel materyaller hazırlanarak okullara gönderildi.

İki yıla yakın bir süre ile yapılan okul içi ve okul dışı Değerler Eğitimi çalışmalarının ortaya çıkardığı sonuçları, paydaşların bakış açısıyla değerlendirme adına, Valimiz Sayın Dr. Ahmet ALTIPARMAK'ın talimatları ile "Değerler Eğitimi İzleme Anketi" düzenlendi. Değerler Eğitimi faaliyetlerine katılan herkesin etkinliğini üst düzeye çıkarmak, uygulama sürecinde kaliteyi arttırmak amacıyla "Değerler Eğitimi Ödül Yönergesi" hazırlanarak ödül süreci başlatıldı. Değerler Eğitimi çalışmalarının daha aktif, daha kaliteli yürütülmesi açısından, çalışma sistemi, değişen şartlara göre sürekli olarak revize edilmektedir.

Değerler Eğitimi faaliyetleri, belirli bir zaman diliminde işlenen bir ders değildir. Her yöne ucu açık, uygulama sürecinde zaman, zeminle sınırlı olmayan, okul, aile, çevre, sivil toplumun ve diğer toplum katmanlarının her an sorumlu olduğu, en geniş çerçevede ve eş zamanlı yürütülen prestijli bir projedir.

Kitapçığın hazırlanmasının temel amacı, Değerler Eğitimi faaliyetleri kapsamında, okullarımızı ve kurumlarımızı bilgilendirmek, yol göstermek, il genelinde uygulamada birlik ve beraberliği sağlamaktır.

Bu çerçevede, emeği geçen tüm yönetici, öğretmen ve öğrencilerimize teşekkür ediyoruz. İlimizde yürütülen Değerler Eğitimi faaliyetlerinin daha nitelikli olmasını diliyoruz ve hedefliyoruz.

KOMİSYON

İÇİNDEKİLER

Antalya Valisi'nin Mesajı	
A.Ü. Eğitim Fakültesi Dekanı'nın Mesajı.....	
İl Millî Eğitim Müdürü'nün Mesajı	
Ölçme ve Değerlendirme.....	
Organizasyon Şeması.....	
Değerler Eğitimi Yönergesi.....	
KOMİSYONLAR/GÖREV VE SORUMLULUKLAR.....	
İl Yürütme Komisyonu.....	
Görev ve Sorumlulukları.....	
İl İnceleme ve Değerlendirme Komisyonu.....	
Görev ve Sorumlulukları.....	
İl İzleme, Değerlendirme ve Rehberlik Ekipleri.....	
Görev ve Sorumlulukları.....	
İlçe Komisyonu.....	
Görev ve Sorumlulukları.....	
Okul Komisyonu.....	
Görev ve Sorumlulukları.....	
Sınıf Rehber Öğretmeninin Görev ve Sorumlulukları.....	
Branş Öğretmeninin Görev ve Sorumlulukları.....	
Okul Psikolojik Danışmanının Görev ve Sorumlulukları.....	
Okul-Aile Birliğinin Görev ve Sorumlulukları.....	
UYGULAMALAR	
Değerler.....	
Görsel Materyallerin Kullanımı ve Dikkat Edilecek Hususlar.....	
Değerler Eğitimi Faaliyetlerinde Ödüllendirme.....	
Etkinlik Örnekleri.....	
Hikaye Örnekleri.....	
Ekler.....	
Kaynakça.....	

ERDEMLİ İNSAN OLABİLMEK

Bilim ve teknolojinin baş döndürücü hızla ilerlediği günümüzde; siyasi, sosyal, kültürel ve ekonomik alanlarda yaşanan memnuniyet verici gelişmeler, toplum hayatımızı olumsuz yönde etkileyen bir takım sorunları da beraberinde getirmiştir.

Birey, aile, toplum ve dünyayı tehdit eder hale gelen sorunların çözümünde; "Toplumun temelini oluşturan geleneksel Türk aile yapısı, millî, ahlâki ve kültürel değerlerimiz" en önemli referans kaynaklarımızdır.

Geleceğimizin teminatı olan çocuklarımız ve gençlerimizi; bilgi, beceri ve olumlu davranışlar kazandırmanın yanı sıra, dengeli, sağlıklı kişilik yapısına sahip "Eğitilmiş, sosyal, erdemli insan"lar olarak yetiştirmek en asli görevlerimizdendir.

Cemiyet hayatımızda, insanları birbirine bağlayan mutluluk ve huzuru sağlayan, tehditlerden koruyan, insani, ahlâki değerlerimizle, evrensel değerlerin, toplumu oluşturan tüm bireylere kazandırılmasında, Değerler Eğitiminin rolü tartışma götürmez bir gerçektir.

Cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün, "Hiç şüphesiz ki Antalya dünyanın en güzel yeridir." veciz sözünde ifadesini bulan ve turizmin başkenti olarak kabul edilen ilimizde, her yıl binlerce öğrenci eğitim sistemine dahil olmaktadır. Milyonlarca turist misafir edildiği Antalya'da, Değerler Eğitimi alanında yürütülen çalışmaları takdire şayan buluyorum.

Farklı kültürlere mensup, değişik sosyo-kültürel yapıdaki insanların, karşılıklı etkileşimlerden dolayı olumsuz bir mecra kaymaması, özümüzün, değerlerimizin, erdemlerimizin yaşanması ve yaşatılması için, halen devam eden Değerler Eğitimi çalışmalarına herkesin katkı koymasını bekliyorum.

Değerler Eğitimi faaliyetlerinde görev alan tüm yönetici ve öğretmenlerimizi, emeği geçen herkesi gönülden kutluyor, başarılı çalışmalarının devamını diliyorum.

Dr. Ahmet ALTIPARMAK
Antalya Valisi

DEĞERLER EĞİTİMİ

Toplum olmadan eğitim, eğitim olmadan da toplumun varlığını sürdürmesi mümkün değildir. Eğitim kurumu, toplumun hem bugününü hem de yarınını şekillendiren bir mekanizmadır. Toplum açısından, eğitimin; "Koruyucu, değiştirici ve geliştirici" olmak üzere vazgeçilemez üç temel ve genel fonksiyonu vardır. Koruyucu fonksiyonuyla bireylere yaşadığı toplumun değerlerini ve kültürünü aktarır. Değiştirici fonksiyonuyla insanı, daha iyiye, doğruya ve güzele yöneltir. Çünkü eğitim yoluyla bireylerde istenilen davranış kalıpları oluşturulurken, mevcut davranışlardan istenmeyenler de değiştirilir.

Geliştirici fonksiyonuyla da toplumun kültürel ve bilimsel gelişimine yani yeni fikirlerin ve ürünlerin gelişmesine yol aralar. Milletleri var eden ve devamlı kılan bilgi düzeyleri, sahip oldukları değerleri ile vermiş oldukları eğitimidir. Değerler toplumu olmanın, bilgi toplumu olmanın ve millet olarak kalmanın tek yolu eğitimden geçmektedir.

Değerler, bir toplumun gerçekleşmesini istediği düşler ve ideallerdir. Değerler; bir toplumun varlığı, birliği, işleyişi ve devamı açısından, o toplumun çoğunluğu tarafından doğrulukları ve gereklilikleri kabul edilmiş temel prensiplerdir. Toplum tarafından doğru kabul edilen fikirler ve arzulanan ölçütler olarak değerler toplumdaki ideal düşünme ve davranış yollarını gösterir. Topluma ilham ve anlam veren ölçütler olarak değerler ciddiye alınmak zorundadırlar. Eğitim, bir toplumun belirlediği hedeflere varması için insan kaynağını en verimli bir şekilde değerlendirmek zorundadır. Bir toplumdaki olumlu gelişmelerin sürdürülmesi ve yaygınlaştırılması, olumsuz gelişmelerin ise, olumluya dönüştürülmesinin yegâne yolu eğitimden ve özellikle de değerler eğitiminden geçer. Toplum olarak, kazanılmış bilgi ile yetinmemek, eldeki bilgilerin ötesine yeni bilgilere ve dolayısıyla yeni dünyalara yol aralamak zorundayız.

Millet olabilmek için, kültürün çok yönlü işlenerek geliştirilmesi ve fertlerin ortaklaşa paylaştıkları bir değerler manzumesi haline getirilmesi gerekir. Bunda ise, Türkiye'nin yarınlarına ışık tutabilecek ideal sahibi eğitimciler çok önemli rol oynayacaktır.

Bir toplumun başarıya ulaşmasında kurumlar arası işbirliği de bir o kadar önemlidir. Değerler eğitimi çalışması da böyle bir işbirliğinin somut bir ürünü olarak ortaya çıkmıştır. Bundan sonraki süreçte de Akdeniz Üniversite Eğitim Fakültesi olarak başta Antalya Millî Eğitim Müdürlüğü olmak üzere eğitimle ilgili konularda her türlü kurumsal işbirliğini sürdürmeye devam edeceğiz.

Prof. Dr. Mimar TÜRKKAHRAMAN
Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı

OKULLARIMIZDA DEĞERLER EĞİTİMİ'NİN ÖNEMİ

Toplumları ayakta tutan temel yapı taşlarından en önemlisi ailedir. Bireyin ve ailenin eğitimi çerçevesinde; "İyi, doğru ve güzele yönelik olarak yürütülen her türlü etkinlik" toplumun gelişmesini sağlamakta, yaşam standartlarının iyileştirilmesine katkı koymaktadır.

Çocuklarımızın ve gençlerimizin; bilgili, çağdaş donanımlı insanlar olarak yetiştirilmelerinin yanı sıra, millî, ahlâki, kültürel değerlerimizle, evrensel değerlere bağlı, bu değerleri davranış biçimine dönüştüren, erdemli insanlar olarak toplum hayatındaki yerlerini almaları büyük önem arz etmektedir.

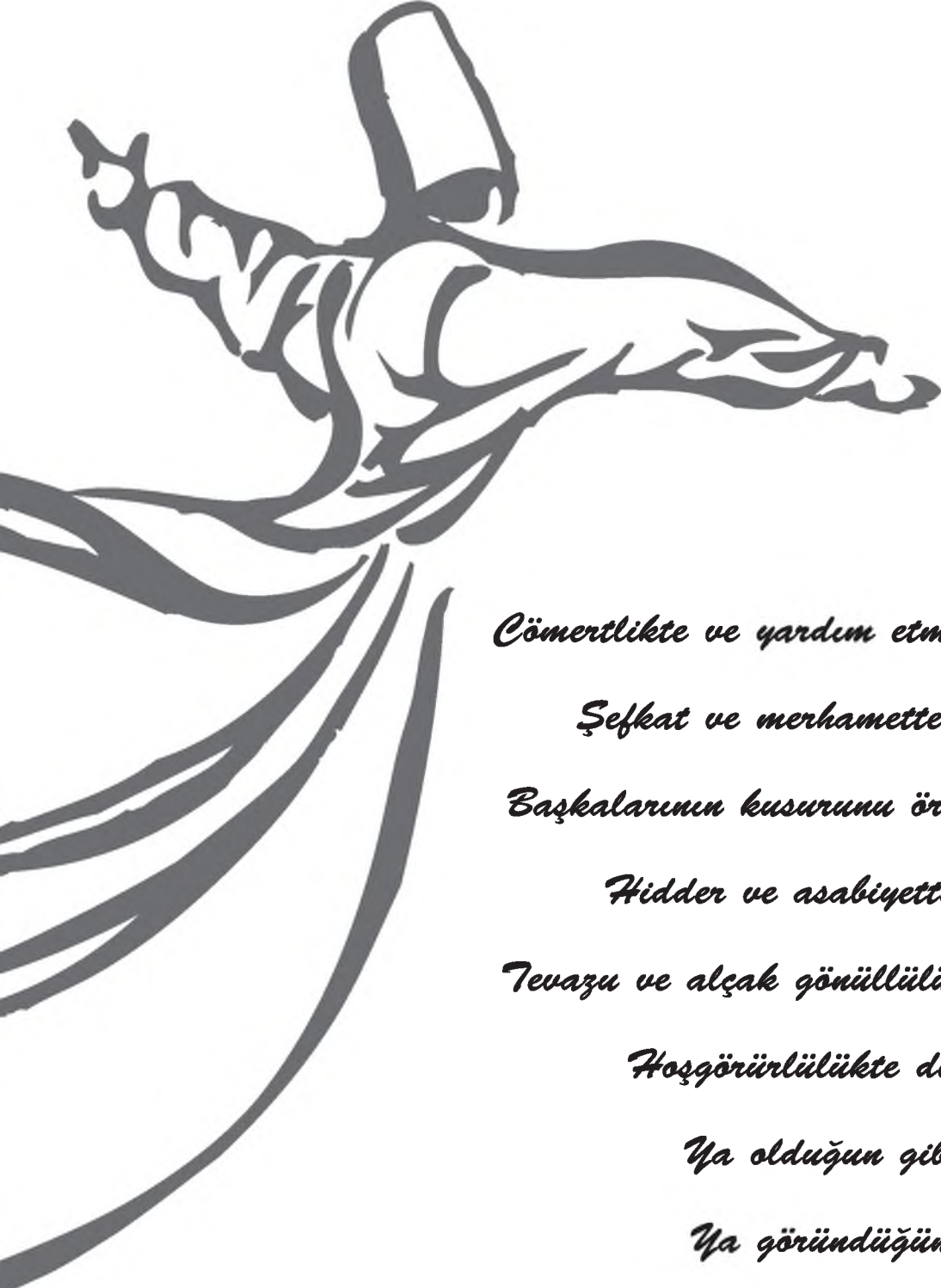

Valimiz Sayın Dr. Ahmet ALTIPARMAK'ın önderliğinde ve talimatlarıyla başlatılan Değerler Eğitimi faaliyetlerinin temel amacı; Her öğrencimizin, eğitimin millîlik vasıflarına haiz, saygı, sevgi, hoşgörü, millî, ahlâki değerler ile bezenmiş bireyler olarak topluma kazandırılmasıdır. Müdürlüğümüz ve Akdeniz Üniversitesi işbirliğinde yürütülen çalışmaların bir ürünü olarak, okulöncesi, ilköğretim ve ortaöğretim seviyesinde, hazırlanan kılavuz kitaplar tüm yönetici ve öğretmenlerimize gönderilmiştir. Değerler Eğitiminin toplumsal ihtiyaçlara cevap vereceği inancındayım. İstenilen hedeflere kolay ulaşılabilmesi bakımından, okulda verilen eğitimin ailede devamlılığı sağlanmalıdır. Bu bağlamda, anne babalara büyük görev düşmektedir.

Değerler Eğitiminin sağlıklı seyri, Antalya İl Eğitim başarısının artışına da önemli ölçüde katkı sağlayacaktır. En başta emeği geçen tüm mesai arkadaşlarıma, Akdeniz Üniversitesi'ne teşekkür ediyorum, yönetici, öğretmen, anne, baba ve ilgili herkese başarılar diliyorum.

Saygılarımla...

Osman Nuri GÜLAY
Antalya Millî Eğitim Müdürü

Cömertlikte ve yardım etmede akarsu gibi ol,

Şefkat ve merhamette güneş gibi ol,

Başkalarının kusurunu örtmede gece gibi ol,

Hidder ve asabiyette ölü gibi ol,

Tevazu ve alçak gönüllülükte toprak gibi ol,

Hoşgörülülükte deniz gibi ol,

Ya olduğun gibi görün,

Ya görüldüğün gibi ol

Mevlânâ Celâleddîn-i Belhî Râmî

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

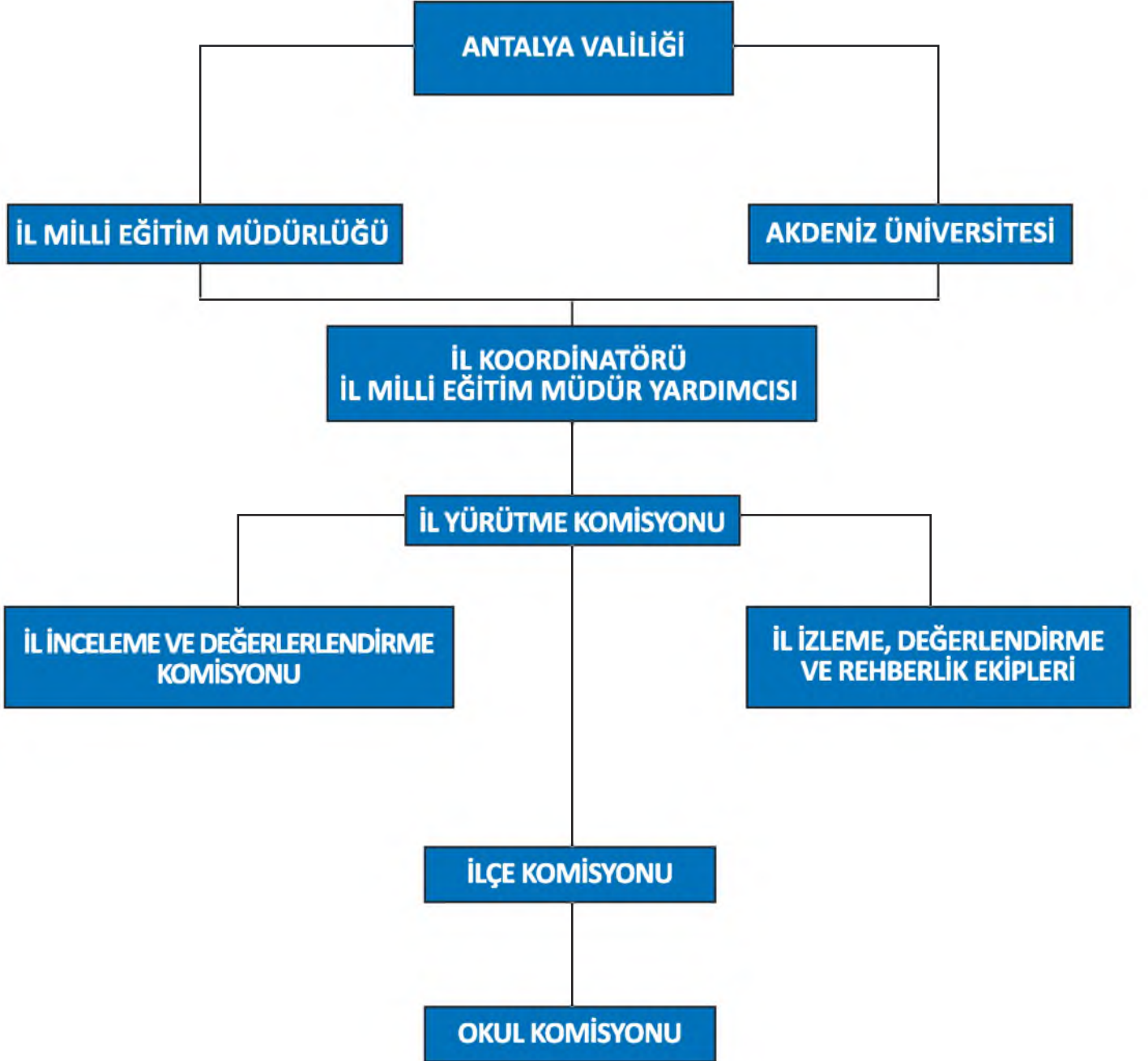
Değerler; hem öğretimi hem kazanımı hem de değerlendirilmesi en zor olan öğrenme alanları arasındadır. Bazı değerlerin kişiden kişiye, toplumdaki topluma, zamandan zamana değişkenlik gösterebilmesi nedeniyle hangi değerlerin yaşatılması gerektiği veya değerlerin öncelik sırasının ne olması gerektiği konusunda sıkça tartışmalar yaşanabilmektedir.

2011-2012 öğretim yılından itibaren Antalya Valiliği, İl Millî Eğitim Müdürlüğü ve Akdeniz Üniversitesi işbirliği ile başlatılan Değerler Eğitimi çalışmalarıyla, milli birlik ve beraberliğin temelini oluşturan değerler, komisyon çalışmalarıyla belirlenmiştir. Değerlerin saptanması ve kazanımına ilişkin uygulamalar, okul kademelerine uygun bir şekilde yapılırken yine düzeye uygun bir şekilde hazırlanmış okul içi ve dışı etkinliklerle "Değer Eğitimi" disiplinlerarası bir yaklaşımla örgün eğitimin bir parçası haline getirilmiştir. Yapılan uygulamaların amacına ulaşıp ulaşmadığını, ulaşma düzeyini, yapılması gereken başka ne gibi çalışmalar olduğuna karar vermek, kısacası değerler eğitimine dönük ölçme ve değerlendirme çalışmaları bu çalışmanın önemli ayaklarından birini oluşturmaktadır.

Bu kitap kapsamında, değerler, ayın değeri şeklinde verilmiştir. Ancak, değerlerin disiplinlerüstü olduğu ve uygulamaların bir ay ile sınırlandırılmaması gerektiği dikkate alınmalıdır. Ayın değeri şeklinde yapılan planlama, öğretmenlere uygulama kolaylığı sağlamak içindir. Değerlerin işleme süreci bu kitap bünyesinde örnek etkinliklerle verilse de öğrencilerimizin ihtiyaç duydukları değerlere öncelik verilmesi gerektiği, birden fazla değeri birlikte geliştirme planlamalarının yapılabileceği, değerlerin ders konusu gibi algılanıp derslerin herhangi bir kısmında işlenmesinin beklenenin aksine değerlerden soğutabilecek bir yaklaşım olabileceği asla gözardı edilmemelidir. Uygun konularla, uygun değerlerin ilişkilendirilerek verilebileceği, hayatın doğal akışında rol model davranışlarla değerlerin benimsetilmesinin daha sağlıklı olacağı, her şeyden önce öğretmenlerin bu kitap çerçevesinde belirlenmiş olan değerleri içselleştirmesinin gerekli olduğu unutulmamalıdır.

Değerlerin hangi oranda kazanıldığını ölçmek için geleneksel testlerin kullanımı oldukça yetersiz kalmaktadır. Değerleri ve değerlerin kazanımını ölçmek, fen, sosyal ya da matematik başarısını ölçmek gibi algılanmamalıdır. Öğrenciye kazandırılan bir değer öğrencinin davranışlarına ve yaşam alışkanlıklarına yansıdığı ölçüde amacına ulaşmış demektir. Bu nedenle bu kitap kapsamında öğrenciye kazandırılacak olan her bir değer öğrencide ne derece oluştuğu, gözlem formları ile düzenli olarak izlenmelidir. Bu gözlem formlarında, beklenen göstergelere ilişkin detaylı bilgiler sunulmalı, beklenen davranışların sadece yapılıp yapılmadığı şeklindeki sınırlı verilerden kaçınılmalıdır. Bu izleme çalışması sadece sınıf içi gözlemlerle sınırlı tutulmayıp veli gözlemleri, akran değerlendirmeleri ve diğer paydaşların izlenimleri ile çeşitlendirilmelidir. Bu sayede öğrencilerin edindikleri değerleri sosyal hayatlarına ne kadar yansıttıkları daha sağlıklı bir şekilde gözlenirken, gelişmeyen değerler hakkında sağlıklı bilgi toplamak da mümkün olacaktır. Bunlara ek olarak performans görevleri, sosyal sorumluluk projeleri ve portfolyo dosyaları değerlerin kazanımı kapsamında ölçme ve değerlendirme süreçleri olarak kullanılabilir.

ORGANİZASYON ŞEMASI

DEĞERLER EĞİTİMİ YÖNERGESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

AMAÇ, KAPSAM, DAYANAK

Madde 1) Amaç

Geleceğimizin teminatı olan çocuklarımızın ve gençlerimizin; millî, ahlâki, kültürel değerlerimizle, evrensel değerlere bağlı, birlikte ve uyumlu yaşama şartlarını bilen, farklılıklara saygı duyan, bayrak, vatan, millet ve insan sevgisiyle dolu, dünyadaki gelişmeleri yakından takip eden, vizyonlu, engin dünya görüşüne sahip bireyler olarak yetiştirilmeleri, Antalya'da kalıcı ve örnek alınabilecek bir kent kültürünün oluşturulması.

Madde 2) Kapsam

Bu yönerge, Antalya genelinde uygulanmakta olan Değerler Eğitimi faaliyetlerinde yer alan; resmi-özel her derece ve türdeki tüm okul, kurum ve bağlı birimlerimizi kapsar.

Madde 3) Dayanak

- 1739 Sayılı Millî Eğitim Temel Kanununun 2. Maddesi,
  - 222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu
  - Okulöncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliğinin 5. ve 7.Maddesi,
  - İlköğretim Kurumları Yönetmeliği 5. ve 6. Maddesi,
  - Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliğinin 5., 10., 18., 19., 20., 76., Maddesi ile 79/1-3-4-5. Maddesi,
  - Ortaöğretim Kurumları Ödül ve Disiplin Yönetmeliği 5. ve 6. Maddesi,
  - Okul Aile Birliği Yönetmeliği 6. Maddesi,
- İlimizde yürütülmekte olan Değerler Eğitimi faaliyetlerine dayanak teşkil eder.

İKİNCİ BÖLÜM

TEMEL İLKELER

- 1) Değerler Eğitimi faaliyetleri, Antalya Valiliği koordinesinde, İl Millî Eğitim Müdürlüğü ve Akdeniz Üniversitesi işbirliğinde İl Millî Eğitim Müdürlüğü'nün yetki ve sorumluluğunda İl Yürütme Komisyonu'nca yürütülür.
- 2) Değerler Eğitimi faaliyetleri, il koordinatörü konumunda olan İl Millî Eğitim Müdür Yardımcısı başkanlığında yürütülür.
- 3) İl Yürütme Komisyonu, İl İnceleme ve Değerlendirme Komisyonu, İl İzleme, Değerlendirme ve Rehberlik Ekipleri öğretim yılı başlamadan önce, Valilik oluruna bağlı olarak oluşturulur.
- 4) Değerler Eğitimi Yönergesi çerçevesinde kriterler oluşturulur.
- 5) İlçelerde ise, "Değerler Eğitimi İlçe Komisyonu" ve Okul Komisyonları yönergede belirtilen kriterler çerçevesinde kaymakamlık oluruna bağlı olarak oluşturulur.
- 6) İl Millî Eğitim Müdürlüğü bünyesinde, Değerler Eğitimi Yönergesi kapsamında oluşturulan il komisyonlarında görevlendirilen üyeler, ilçe ve okul komisyonlarında görev almazlar ancak rehberlik yaparlar.
- 7) Değerler Eğitimi faaliyetleri; "Değerler Eğitimi Uygulama Yönergesi", kılavuz kitaplar, İl-İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü'nce gönderilen görsel materyaller, Okul Komisyonlarının onayından geçen görsel materyaller, İl Ve İlçe Millî Eğitim Müdürlüklerinden mevzuat çerçevesinde gönderilen talimatlar" çerçevesinde yürütülmesi esastır.
- 8) Değerler Eğitimi adı altında; "Okul içinde ya da okul dışında, Değerler Eğitimi faaliyetlerinin özü ve ruhuyla bağdaşmayan, kamuoyu nezdinde yanlış anlaşılabilir nitelikte ve güven sarsıcı uygulama ve etkinliklere yer verilemez. Resmi hüviyeti olmayan kişi, kurum ve kuruluşlar nezdinde yapılacak her türlü faaliyet (sinema, tiyatro, özel konferans, yayın, fuar, sergi vb.), İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü Değerler Eğitimi Komisyonunun onayından sonra uygulanır. Aksi hal ve durumlardan, Okul Ve İlçe Millî Eğitim Müdürlükleri sorumlu tutulurlar.
- 9) Değerler Eğitimi alanında, il genelinde uygulanmasına değer görülen etkinlikler Değerler Eğitimi Ödül Yönergesi esasları çerçevesinde ödüllendirilir.

KOMİSYONLAR / GÖREV VE SORUMLULUKLAR

Antalya Valiliğince başlatılan Değerler Eğitimi çalışmalarına Akdeniz Üniversitesi tarafından her türlü akademik destek sağlanmıştır. Bu doğrultuda, İl Milli Eğitim Müdürlüğü il genelindeki Değerler Eğitimi çalışmalarını koordine eder ve yürütülmesini sağlar.

İL YÜRÜTME KOMİSYONU

- 1- Milli Eğitim Müdür Yardımcısı
- 2- Eğitim Denetmeni
- 3- Akademisyen
- 4- Okulöncesi Yöneticisi
- 5- İlkokul Yöneticisi
- 6- Ortaokul Yöneticisi
- 7- Lise ve Dengi Okul Yöneticisi
- 8- Öğretmenler
- 9- Psikolojik Danışmanlar
- 10- Bilişim Teknolojileri Formatör Öğretmeni
- 11- Öğrenci Meclis Başkanı (Gerekli hallerde)

GÖREV VE SORUMLULUKLARI

- 1- İl genelinde "Değerler Eğitimi" çalışmalarını planlar ve yürütür, takip ve koordine eder.
- 2- Değerler Eğitimi ile ilgili strateji ve politikaları belirler.
- 3- İl Yürütme Komisyonu, kendi üyeleri arasından İl İnceleme ve Değerlendirme Komisyonunu oluşturur. Bu komisyon, aynı zamanda Değerler Eğitimi İl Ödül Komisyonu olarak da görev yapar. Ödüllendirilme ile ilgili her tür iş ve işlemleri Ödül Yönergesine göre yürütür. Komisyona çalışma şartları ve ihtiyaca göre yeni üyeler dahil edilir.
- 4- Gerekli hallerde, yürütülen faaliyetin özelliğine göre yeni komisyonlar oluşturur, bu komisyonların görev ve sorumluluklarını belirler.
- 5- İlgili kurum ve birimler arasında eş güdümü sağlar.
- 6- Değerler Eğitimi ile ilgili yönerge hazırlar devam eden süreçte talimatlar ve toplantılarla gerekli koordinasyonu sağlar.
- 7- Değerler Eğitimi çalışmalarının sağlıklı yürütülmesi bakımından, karşılaşılan sorunların tespiti yönetici, öğretmen ve öğrenci, velilerin görüş ve düşüncelerini almak için anket çalışmaları düzenler ve sonucunda çalışmaları revize eder.

İL İNCELEME VE DEĞERLENDİRME KOMİSYONU GÖREV VE SORUMLULUKLARI

- 1- Değerler Eğitimi için gerekli olan yazılı ve görsel materyalleri (Yerel, ulusal, uluslararası özellikte film, fotoğraf, slâyt, kitap, dergi, broşür vb.) belirler. İl inceleme Komisyonu tarafından incelenmesini ve il genelinde birlik ve beraberlik içerisinde uygulanmasını sağlar.
- 2- İlçelerden gönderilen her türlü etkinlik örneği, materyal ve dokümanı "Temel Esaslar" çerçevesinde inceler. Her ay sonunda toplanır, toplantılarda incelen görsel materyallerle ilgili değerlendirme tutanak altına alınır. Ekte formatı bulunan değerlendirme formuna işler.
- 3- İl genelinde bulunan okullarımızda, resmi hüviyeti olmayan kişi, kurum ve kuruluşlar nezdinde yapılacak her türlü faaliyeti (Sinema, tiyatro, özel konferans, yayın, fuar, sergi vb.) değerlendirir. Değerler Eğitimi adı altında, okul içinde ya da okul dışında, yanlış anlaşılmalara meydan verebilecek mahiyette, Değerler Eğitimi faaliyetlerinin özü ve ruhuyla bağdaşmayan, kamuoyu nezdinde yanlış anlaşılabilir, güven sarsıcı uygulama ve etkinliklere yer verilmesine izin vermez.

İZLEME, DEĞERLENDİRME VE REHBERLİK EKİPLERİ

Değerler Eğitimi alanında yürütülen çalışmaları, okul, ilçe ve il bazında yerinde izlemek, aksaklık ve eksiklik görülen konularda rehberlik yapmak üzere, "Değerler Eğitimi konusunda yeterli, bilgi, deneyim ve donanıma sahip, Değerler Eğitiminin mana ve ruhunu özümsemiş, insan ilişkileri konusunda istenilen vasıflara sahip, gönüllülük esasına uygun olarak beş merkez ilçede görevli, yönetici ve öğretmenlerimizden, ikişer kişilik, İzleme, Değerlendirme ve Rehberlik Ekipleri oluşturulur.

GÖREV VE SORUMLULUKLARI

- 1- Uhdelerinde bulunan görevin, bir denetim görevi değil, rehberlik niteliğinde Değerler Eğitimi kapsamında "Değerlendirme, aydınlatma, yol gösterme ve destekleme görevi" olduğu bilincini taşır.
- 2- Değerler Eğitimi İl Yürütme Komisyonunca yapılan planlama çerçevesinde görevlendirildikleri okulları ziyaret eder.
- 3- Okul ziyaretleri esnasında, okul genelinde Değerler Eğitimi kapsamında yapılan her türlü çalışmayı gözlemler, gerekli görülen hal ve durumlarla ilgili rehberlik yapar, Ek-5 formatı çerçevesinde çalışmaları değerlendirir.
- 4- Ekipler okul ziyaretleri esnasında doldurdukları değerlendirme formlarını, kendilerine tebliğ edilen takvim çerçevesinde, İl İnceleme ve Değerlendirme Komisyonuna sunar.

İLÇE KOMİSYONU

- 1- İlçe Milli Eğitim Şube Müdürü
- 2- Okulöncesi Eğitim Kurumu Müdürü
- 3- İlkokul Okul Müdürü
- 4- Ortaokul Okul Müdürü
- 5- Lise ve Dengi Okul Müdürü
- 6- Öğretmenler
- 7- Psikolojik Danışmanlar
- 8- İlçe Öğrenci Meclisi Temsilcisi (Gerekli hallerde)

GÖREV VE SORUMLULUKLARI

- 1- İl genelinde yürütülen, Değerler Eğitimi çalışmalarını ilçesinde takip ve koordine eder.
- 2- İl Komisyonunca hazırlanan Yıllık Çalışma Planının, Ek-1'deki formata uygun olarak okullarca hazırlanması ve uygulanmasını takip eder.
- 3- İl Milli Eğitim Müdürlüğünce gönderilen her türlü yazı, talimat, materyal ve dokümanın İlçe genelinde bulunan ilgili tüm okul ve kurumlara zaman geçirmeksizin (Gerektiğinde çoğaltarak) ulaşımını sağlar, takip eder ve sonuçlarını değerlendirir.
- 4- Değerler Eğitimi çalışmaları için okulların ihtiyaç duyduğu gerekli malzeme, materyal ve diğer kaynakları temin eder.
- 5- Değerler Eğitimi ile ilgili öğrenci, sınıf, okul ve ilçe bazında yürütülen çalışmaları izler, rehberlik eder. Olumlu ve uygulamaya değer görülen etkinliklerin ilçe genelinde yaygınlaştırılmasını sağlar, ödül sürecini işletir. Gerektiğinde olumsuz durumlara karşı tedbir alır.
- 6- Komisyon üyelerinin belirlenmesinde, "Değerler Eğitimi konusunda yeterli, bilgi deneyim ve donanıma sahip, Değerler Eğitiminin mana ve ruhunu özümsemiş, insan ilişkileri konusunda istenilen vasıflara sahip, gönüllülük esasına uygun yönetici ve öğretmenler olmasına özen gösterilir.
- 7- İlçe genelinde, Değerler Eğitimi adı altında, okul içinde ya da okul dışında, yanlış anlaşılmalara meydan verebilecek mahiyette, Değerler Eğitimi faaliyetlerinin özü ve ruhuyla bağdaşmayan, kamuoyu nezdinde yanlış anlaşılabilir, güven sarsıcı uygulama ve etkinliklere yer verilmesine meydan vermez.
- 8- I. ve II. Kanaat dönemi sonlarında, Ek-2'ye uygun olarak hazırlanıp okullardan gönderilen Değerler Eğitimi Okul Dönem Raporları, denetime yetkili kişilere gösterilmek üzere ilçede muhafaza edilir. Okul raporları (Talimatlandırılmadığı sürece) İl Milli Eğitim Müdürlüğüne gönderilmez.
- 9- Okullardan gönderilen, iyi örnek ve uygulamalar ile görsel materyaller (Film, slayt, sunu) İlçe Komisyonunca incelenip, değerlendirildikten sonra, İl genelinde uygulanmasında yarar görülenleri, ekte örneği bulunan formata işlenen bilgilerle birlikte İl Yürütme Komisyonuna gönderir.
- 10- İl Milli Eğitim Müdürlüğünce verilen görev çerçevesinde ilçe genelinde bulunan okullarda çalışma yapacak olan, İl Eğitim Denetmenleri ile İl İzleme, Değerlendirme ve Rehberlik Ekiplerine yardımcı olur.
- 11- İlçe Komisyonu, aynı zamanda Değerler Eğitimi İlçe Ödül Komisyonu olarak da görev yapar. Ödüllendirilme ile ilgili her tür iş ve işlemleri Ödül Yönergesine göre yürütür.

OKUL KOMİSYONU

- 1- Okul Müdürü
- 2- Müdür Yardımcısı
- 3- Psikolojik Danışman
- 4- Üç Öğretmen
- 5- Okul-Aile Birliği Temsilcisi
- 6- Okul Öğrenci Meclisi Temsilcisi (Sadece ortaokul ve liselerde)

GÖREV VE SORUMLULUKLARI

- 1- İl ve ilçeden gönderilen talimatlara uygun olarak, Değerler Eğitimi faaliyetlerini yürütür.
- 2- Okul çevre şartları, öğrenci ve veli profili de göz önüne alınarak, Ek-1 formatına uygun olarak Değerler Eğitimi Okul Yıllık Çalışma Planını hazırlar ve tüm öğretmenlere imza karşılığı dağıtır.
- 3- Hazırlanan Yıllık Çalışma Planındaki etkinlikler doğrultusunda görev dağılımını yapar.
- 4- Komisyon üyelerinin belirlenmesinde, "Değerler Eğitimi konusunda yeterli, bilgi deneyim ve donanıma sahip, Değerler Eğitiminin mana ve ruhunu özümsemiş, insan ilişkileri konusunda istenilen vasıflara sahip, gönüllülük esasına uygun yönetici ve öğretmenler olmasına özen gösterilir.

NOT: Okul Komisyonu, birlik ve beraberliğin sağlanması amacıyla tüm öğretmenleri faaliyetlere dahil eder. Sınıf içi etkinliklerde, sınıf rehber öğretmenleri, okul geneline yönelik etkinliklerde, üzerinde sınıf rehber öğretmenliği görevi bulunmayan branş öğretmenleri görevlendirilir. Okulöncesi eğitim kurumlarında ve ilkokullarda branş öğretmenleri olmadığından, sınıf içi ve okul geneline yönelik tüm etkinlikleri sınıf öğretmenleri yürütür.

- 5- Değerler Eğitimi adı altında, okul içinde ya da okul dışında, yanlış anlaşılmalara meydan verebilecek mahiyette, değerler eğitimi faaliyetlerinin özü ve ruhuyla bağdaşmayan, kamuoyu nezdinde yanlış anlaşılabilir, güven sarsıcı uygulama ve etkinliklere yer verilmesine meydan vermez.
- 6- I. Dönem ve II. Dönem olmak üzere senede iki kere toplanarak çalışmaları değerlendirir.
- 7- Okul Komisyonunca incelenip, değerlendirildikten sonra, İl/ilçe genelinde uygulanmasında yarar görülen iyi örnek ve uygulamalar ile görsel materyaller (Film, slayt, sunu), Ek-3 formatına uygun olarak işlenen bilgilerle birlikte İlçe Komisyonuna gönderilir.

NOT: Görsel materyal; hareketli ya da hareketsiz "Video, slayt, kısa film, animasyon vb." dokümandır. Görsel materyallerin çeşitliliğinin artırılması adına, olumlu örnek teşkil edebilecek film-kısa film, belgesel, TV programları ve animasyonlardan alıntılar yapılabilir. Ayrıca, afiş-grafik tasarım örnekleri de materyal olarak gönderilebilir.

- 8- İl Millî Eğitim Müdürlüğü tarafından gönderilen görsel materyallerin izletilmesi sürecinde, video ve sunuların akıllı yazı tahtalarının hafızalarına yüklenmesi, okulda akıllı yazı tahtası bulunmaması durumunda projeksiyon cihazı ile sunumların yapılması ile ilgili teknik donanımı sağlar, herhangi bir aksaklığa meydan vermeyecek şekilde her türlü tedbiri alır.

- 9- Okul Komisyonu, I. ve II. Kanaat dönemi sonlarında, Ocak ve Haziran aylarında, Ek-2 formatına uygun olarak Okul Raporunu oluşturur, İlçe Millî Eğitim Müdürlüğüne gönderir. Okul raporlarının bir örneği denetime yetkili kişilere gösterilmek üzere Okul Değerler Eğitimi Arşivinde muhafaza edilir. Okul raporları (Talimatlandırılmadığı sürece) İl Millî Eğitim Müdürlüğüne gönderilmez.

- 10- Okul Komisyonu, aynı zamanda Değerler Eğitimi Okul Ödül Komisyonu olarak da görev yapar. Ödüllendirilme ile ilgili her tür iş ve işlemleri Ödül Yönergesine göre yürütür.

SINIF REHBER ÖĞRETMENİNİN GÖREV VE SORUMLULUKLARI

Sınıf Rehber Öğretmenleri, Okul Komisyonu tarafından planlanan sınıf içinde Değerler Eğitimi çalışmalarına ilişkin faaliyetlerin yürütülmesinden sorumludur.

Ayın değeri ile ilgili sınıf içinde yapılabilecek çalışmalar;

- 1- Sınıf panolarının ayın değerine göre düzenlenmesi,
- 2- İl Millî Eğitim Müdürlüğü tarafından gönderilen ve okulda görevli öğretmenlerce hazırlanan görsel materyallerin izletilmesi,
- 3- Değerlerle ilgili etkinliklerin işlenmesi,
  - Hikaye okuma,
  - Kompozisyon, hikaye, şiir yazımı,
  - Resim, grafik, tasarım, afiş çalışmaları,
  - Drama çalışmaları,
  - Münazara vb. toplu tartışma türleri,
  - Geziler (Ev ziyaretleri, taziye, hasta vb.)
- 4- Veli gurur mektubu (Ek-4) uygulamasının takibi,
- 5- Ayın Değeri uygulamaları çerçevesinde, yayınlanmasında yarar görülen materyallerin okul web sayfasında yayınlanmasını sağlar.

BRANŞ ÖĞRETMENİNİN GÖREV VE SORUMLULUKLARI

Branş Öğretmenleri, Okul Komisyonu tarafından planlanan okul geneline yönelik faaliyetlerin yürütülmesinden sorumludur.

Ayın değeri ile ilgili okul genelinde yapılabilecek çalışmalar;

- 1- Okulun ortak alanında "Değerler Eğitimi Ağacı", "Değerler Panosu", "Duvar Gazetesi" için yer belirlenip, değerlerle ilgili öğrenci çalışmaları, atasözleri, şiirler vb. sergilenir.
- 2- Yarışmalar:
  - Bilgi Yarışması,
  - Öykü Yarışması,
  - Şiir Yarışması,
  - Resim Yarışması,
  - Kompozisyon Yarışması
- 3- Sergi,
- 4- Konser,
- 5- Panel,
- 6- Belirli gün ve haftalar kapsamında tören ve kutlamalar,
- 7- Kermes,
- 8- Okul yayınları (Broşür, dergi, gazete)

9- Topluma hizmet projelere;

- Huzurevi ziyareti,
- Ağaç dikme çalışmaları,
- Çocuk Esirgeme Kurumu ziyaretleri,
- Atık kağıt ve atık pil toplama kampanyaları,
- Sivil Toplum Kuruluşlarını ziyaretler,

10- Geziler;

- Tarihi ve kültürel geziler,
- İlimize ait müzeler, güneş ev, minicity vb. yerlere gezi,
- Kardeş okul gezileri.

11- Ayın Değeri uygulamaları çerçevesinde, yayınlanmasında yarar görülen materyallerin Okul web sayfasında yayınlanır.

12- Okul Müdürlüğünün bilgisi dahilinde, toplumda kimliği ile ön plana çıkmış ve alanında uzman kişiler okula davet edilir.

OKUL PSİKOLOJİK DANIŞMANININ GÖREV VE SORUMLULUKLARI

Okul Psikolojik Danışmanı, Okul Komisyonu tarafından planlanan aileye yönelik faaliyetlerin yürütülmesinden sorumludur.

Ayın değeri ile ilgili aileye yönelik yapılabilecek çalışmalar;

- 1- Velilere yönelik aile eğitimleri verir. Eğitimler sırasında, İl Millî Eğitim Müdürlüğü tarafından gönderilen görsel materyalleri izleterek, velileri Değerler Eğitimi faaliyetleri konusunda bilgilendirir.
- 2- Bilgilendirme çalışmaları kapsamında; ayın değeri ile ilgili yapılacak çalışmaları anlatan broşür, afiş, bülten vb. hazırlar.
- 3- Ayın Değeri uygulamaları çerçevesinde, yayınlanmasında yarar görülen materyallerin okul web sayfasında yayınlanmasını sağlar.
- 4- Okul genelinde öğrenci davranışlarını takip ederek, olumlu davranış sergileyen öğrencileri ödüllendirmede, olumsuz davranış sergileyen öğrenciler ile ilgili gerekli tedbirleri almaya yönelik çalışmaları yapar.
- 5- Değerler Eğitimi faaliyetleri kapsamında, bir önceki yarıyıl ve eğitim-öğretim yılı sonunda öğrenci başarı ve başarısızlıklarını, devam-devamsızlık oranlarını sebepleriyle değerlendirir, şube öğretmenler toplantısında konuyla ilgili fikirlerini açıklar.
- 6- Okul Komisyonu ile birlikte, değerlerin kazanımına yönelik, uzman, akademisyen vb. kişilerle seminer ve konferans çalışmalarını planlar ve yürütür.

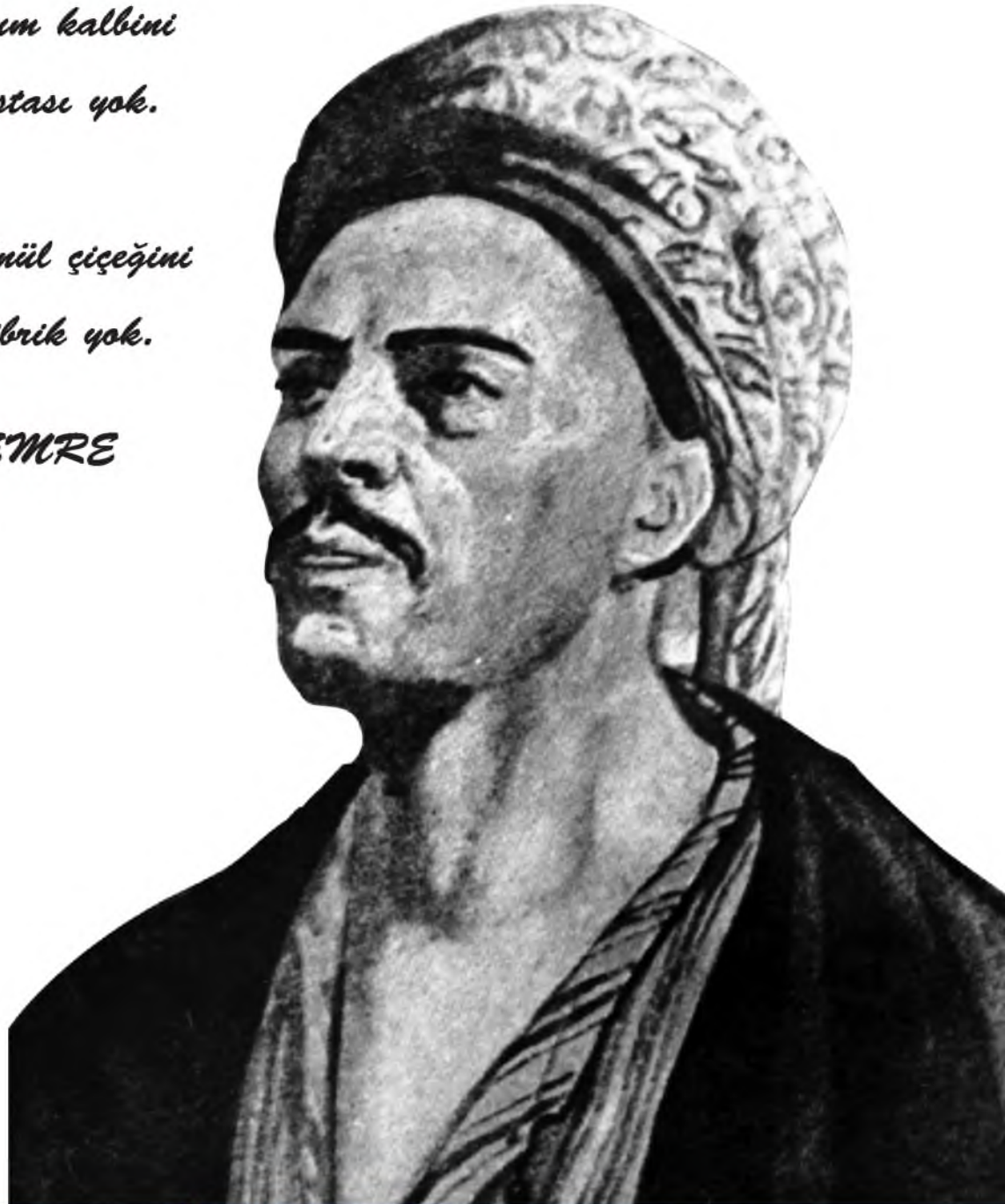
OKUL - AİLE BİRLİĞİNİN GÖREV VE SORUMLULUKLARI

Okul Komisyonunca yapılan planlama ve Okul-Aile Birliği Yönetmeliği çerçevesinde, okulda yürütülen Değerler Eğitimi faaliyetlerinde etkin olarak yer alır. Çalışmalara maddi, manevi destek sağlar. Yerel Yönetimler ve Sivil Toplum Kuruluşları ile işbirliğine girer.

*Kerem dostum kalbini
onaracak ustası yok.*

*Soldurma gönül çiçeğini
sulamaya ibrik yok.*

Yunus EMRE

UYGULAMALAR DEĞERLER

Aşağıdaki tablolarda aylara göre belirlenmiş olan değerler, birlik ve beraberliğin sağlanması açısından, okul seviyelerine göre planlama yapılarak işlenecektir.

OKULÖNCESİ VE İLKOKULLAR

AYLAR	DEĞERLER
EKİM	SORUMLULUK
KASIM	SAYGI
ARALIK	SEVGİ
OCAK	YARDIMLAŞMA VE İŞBİRLİĞİ
ŞUBAT	İYİLİK VE HOŞGÖRÜ
MART	DÜRÜSTLÜK
NİSAN	BARİŞ
MAYIS	ÖZGÜVEN

ORTAOKUL VE LİSELER

AYLAR	DEĞERLER
EKİM	SORUMLULUK
KASIM	SAYGI
ARALIK	İYİLİK VE HOŞGÖRÜ
OCAK	DÜRÜSTLÜK
ŞUBAT	SEVGİ
MART	VATANSEVERLİK
NİSAN	ÖZGÜVEN
MAYIS	YARDIMLAŞMA VE İŞBİRLİĞİ

Ayın değeri ile ilgili sınıf içi ve okul geneline yönelik çalışmalar yapılırken, etkinliklerin çeşitlendirilmesi ve öğretmene yol göstermesi amacıyla, aşağıda örnek olarak verilmiş konu başlıklarından yararlanabilirler. Okul ve çevre şartları göz önünde bulundurularak ele alınacak değerler arttırılabilir.

1- SORUMLULUK

- Kendine karşı sorumluluk
- Aileye karşı sorumluluk
- Topluma karşı sorumluluk
- Doğaya ve çevreye karşı sorumluluk
- Çalışkanlık
- Tutumluluk

2- SAYGI

- Kendine saygı
- Anne-babaya saygı
- Büyüklere saygı
- Öğretmenlere saygı
- Çevreye saygı
- Atatürk'e saygı
- Bayrağa saygı
- Farklılıklara saygı
- Görgü kurallarını bilmek

3- SEVGİ

- Başkalarını sevmek
- Doğayı sevmek
- Farklılıkları sevmek
- Atatürk'ü sevmek
- Barış (Kendisiyle barışık olmak)
- Arkadaşlık
- Vefakârlık
- Sadâkat
- Fedakârlık

4- YARDIMLAŞMA VE İŞBİRLİĞİ

- Dayanışma
- Komşuluk ilişkileri
- Misafirperverlik
- Paylaşım
- İmece
- Empati
- İletişim

5- İYİLİK VE HOŞGÖRÜ

- Trafikte hoşgörü
- Eleştiriye açık olma
- Öneriye açık olma
- Merhamet
- Cömertlik
- Olumlu düşünme
- Öfke kontrolü (Duygularını uygun yollarla ifade edebilme)

6- VATANSEVERLİK

- Milli, manevi ve kültürel değerleri benimseme
- Vatandaşlık sorumluluklarını bilme
- Haklarını bilme (Çocuk hakları, insan hakları, hayvan hakları, tüketici hakları)
- Atatürkçülük

7- BARIŞ

- Arkadaşları ile barış
- İnsanlarla barış
- Doğa ile barış
- Barış içinde dünya

8- DÜRÜSTLÜK

- Doğruluk
- Başkalarına karşı adil olmak
- Cesaret

9- ÖZGÜVEN

- Girişimcilik
- Hakkını savunmak
- Haksızlıklara karşı durabilmek
- Hayır diyebilmek
- Haklarımız ve görevlerimiz

GÖRSEL MATERYALLERİN KULLANIMI VE DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR:

İl Millî Eğitim Müdürlüğü tarafından hazırlanan görsel materyaller; "Video, slayt, sunu ve etkinlik planları"ndan oluşur. Her eğitim-öğretim yılında yeni hazırlanan görsel materyaller ile "Uygulama Talimatı ve Çalışma Takvimi" okullara gönderilir.

İlimiz genelinde yürütülen Değerler Eğitimi faaliyetlerinin belirlenen hedeflere daha kolay ve daha çabuk ulaşılması bakımından, görsel materyaller önemli ölçüde destek sağlar.

Bu nedenle, İl Millî Eğitim Müdürlüğü bünyesinde, Değerler Eğitimi İl İnceleme Ve Değerlendirme Komisyonunca oluşturulan okulöncesi, ilkokul-ortaokul ve liseler düzeyinde, öğrenim gören öğrencilerimiz, okul yöneticileri, öğretmenler ve velilerimize yönelik olarak süreklilik arz eder biçimde, değerlerimizi anlatan, olumlu mesajlar veren, eğitim amaçlı ve motive edici video ve sunulardan oluşan görsel materyaller geliştirilmekte ve tüm okullarımıza gönderilmektedir.

Okullara gönderilen görsel materyallerin planlandığı şekilde uygulamalarda kullanılması son derece önemlidir. Buna göre;

- İl Millî Eğitim Müdürlüğü tarafından gönderilen görsel materyaller (Kısa film, video, slayt, sunu) öncelikle sınıflarda bulunan akıllı yazı tahtalarının hafızalarına yüklenir. Okulda akıllı yazı tahtası bulunmaması durumunda projeksiyon cihazı ile sunumların yapılması ile ilgili teknik donanım sağlanır, herhangi bir aksaklığa meydan vermeyecek şekilde her türlü tedbir alınır.
- Görsel materyaller sınıf ortamında seyrettirilmelidir.
- Okul idaresi gönderilen çalışma takvimine göre görsel materyallerin izletilip izletilmediğinin takip ve koordinesini yapar.
- Sınıf Rehber Öğretmeni etkinlik planını inceleyerek görsel materyali izletir. İzlenmesi esnasında kesinlikle öğrenci motivasyonuna dikkat edilmesi, sınıf atmosferinin uygun olmaması durumunda etkinliğin zorla izletilmemesi sağlanmalıdır.
- Sınıf Rehber Öğretmeni görsel materyalleri sınıfta izlettirdikten sonra, değere ve görsel materyale ilişkin değerlendirmesini yapar.
- Sınıf Rehber Öğretmeni, görsel materyallerin izlenmesi sonucunda öğrencilerdeki gelişmeleri gözlemler. Bu gözlemler sonucunda, gerek görüldüğünde davranışların kazandırılması, pekiştirilmesi amacıyla yeniden izletilmesini sağlar.

Söz konusu görsel materyaller; ilçelerde ve okullarda, sene başında Ek-1'e uygun olarak hazırlanan Değerler Eğitimi Okul Yıllık Çalışma Planı dışında ve bağımsız olarak, Uygulama Talimatı ve Çalışma Takvimine göre uygulanır.

DEĞERLER EĞİTİMİ FAALİYETLERİNDE ÖDÜLLENDİRME

Değerler Eğitimi faaliyetlerine katılan herkesin etkinliğini üst düzeye çıkarmak, uygulama sürecinde kaliteyi arttırmak, emsallerine göre başarı gösteren, paylaşılmaya değer, iyi etkinlik örneklerinin hazırlanmasına katkı sağlayan okul/kurum, ekip ve bireyleri ödüllendirmek amacıyla, "Değerler Eğitimi Ödül Yönergesi" hazırlanmıştır.

Değerler Eğitimi Ödül Yönergesinin 4. Maddesine göre;

Valilik ve Kaymakamlık Makamlarınca, okul-kurum yöneticileri, öğretmenler ile resmi görevli diğer personele "**Başarı Belgesi**",

Valilik ve Kaymakamlık Makamlarınca, İl ve İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerince, okul ve kurum Müdürlüklerine "**Değerler Eğitimi Başarılı Okul Belgesi**",

Valilik ve Kaymakamlık Makamlarınca, İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri ve Okul Müdürlüklerince, okul müdürlerine, müdür yardımcılara, öğretmenlere, resmi görevli diğer personele, velilere ve katkı koyan diğer kişi, kurum ve kuruluşlara "**Değerler Eğitimi Onur Belgesi**",

Okul Müdürlerince, Okul Ödül Komisyonu kararı doğrultusunda, okullarında görev yapan müdür yardımcılara, öğretmenler ve resmi görevli diğer personele "**Değerler Eğitimi Onur Belgesi**",

Okul Ödül Komisyonu kararı doğrultusunda, Okul Müdürlüğünün teklifi ile gerektiğinde üst makamlarca, öğrencilere Değerler Eğitimi Öğrenci Onur Belgesi, İl Milli Eğitim Müdürlüğünce, herhangi bir belge takdiri yapılmayan katılımcıya "Katılım Belgesi" verilir.

ETKİNLİK ÖRNEKLERİ

OKULÖNCESİ

ETKİNLİK ADI	DOĞRU OLANI ALKIŞLA
İŞLENEN DEĞER	SORUMLULUK
HEDEF KİTLE	OKULÖNCESİ
ETKİNLİĞİN AMACI	YAŞAMIN İYİLEŞTİRİLMESİ VE KORUNMASINDA SORUMLULUK ALABİLME BECERİSİ KAZANDIRMAK

ETKİNLİK SÜRECİ

Öğretmen öncelikle çocuklara sorumluluklarımız nelerdir sorusunu yöneltir. Çocuklardan aldığı yanıtlardan sonra öğretmen, çocuklara "Doğru olanı alkışla" adlı oyunu oynayacaklarını söyler. Çocukların yarım daire şeklinde oturmalarını sağlar.

Öğretmen "Yapacağım hareketler doğru ise alkışlayın, yanlış ise öksürün" diyerek aşağıdaki cümleleri söyler.

Çekirdek yiyip yere atmak, saçları taramak, kazağını çıkarıp rastgele bırakmak, ellerini yıkamak, dişlerini fırçalamak, çoraplarını etrafa atmak, elindeki oyuncakları dağınık bırakmak, Bu çalışma bittikten sonra, öğretmen "Farklı bir oyunla devam edeceğiz." diyerek, "Söylediğim yanlış olan hareketlerin yerine doğru olanı söyleyeceksiniz." der. Çocukların doğru olan davranışları söylemesine rehberlik eder.

Çekirdeği yedikten sonra kabuklarını boş bir kaba koymak, çöpe dökmek, kazağını çıkartıp katlayarak yerine koymak, ayakkabılarını çıkarttıktan sonra, düzgün bir şekilde ayakkabılığa yerleştirmek, çoraplarını iç içe geçirerek yerine koymak, oyuncaklarını oyuncak sepetine koymak. Ardından etkinliğe aşağıdaki sorular eşliğinde, değerlendirme aşamasına geçer.

DEĞERLENDİRME:

Öğretmen aşağıdaki soruları yöneltir:

- 1) Oynadığımız oyunda neler yaptık.
- 2) Oynadığımız oyundaki yanlış davranışlar nelerdir
- 3) Oynadığımız oyundaki doğru davranışlar nelerdir?
- 4) Yanlış olan davranışlar yapıldığında neler hissettin?
- 5) Doğru davranışlar yapıldığında neler hissettin?
- 6) Temiz ve düzenli bir ortamda yaşamak için neler yapmalıyız?
- 7) Evinde temiz ve düzenli olmak için neler yapmalısın?
- 8) Bu oyunda başka hangi yanlış ya da doğru davranışlar vardır?

OKULÖNCESİ

ETKİNLİK ADI	CESARET OYUNU
İŞLENEN DEĞER	ÖZGÜVEN
KULLANILAN MATERYALLER	KUTU, KALEM, KAĞIT
HEDEF KİTLE	OKULÖNCESİ
ETKİNLİĞİN AMACI	ÇOCUĞUN KENDİSİNE YÖNELİK İYİ DUYGULAR GELİŞTİRMESİ SONUCU KENDİSİNİ İYİ HİSSETMESİ, BAŞKA BİR DEYİŞLE KENDİSİ OLMAKTAN MEMNUN OLMASI VE BUNUN SONUCU KENDİSİ VE ÇEVRESİYLE BARIŞIK OLMASINI SAĞLAMAK

ETKİNLİK SÜRECİ

Öğretmen öğrencileri daire şeklinde oyun alanında toplar. Öğrencilere, bir oyun oynayacaklarını, bu oyunun adının cesaret oyunu olduğu söyler.

Öğretmen öğrencilere cesaretin ne demek olduğunu sorar? Öğrencilerden gelen cevaplar doğru ya da yanlış diye nitelendirilmez. Öğretmen cesaret gösteren davranışlara örnekler vererek çocukların oyunu anlamaları için ön çalışma yapar. Oyunu küçük gruplar halinde oynayacakları bilgisi verilir.

Öğretmen öğrencileri beşer kişilik gruplara ayrılması için teşvik eder. Küçük kâğıtlara çocukların isimleri yazılarak bir kutuya atılır. Her çocuk kutudan bir kâğıt seçer. Çektiği kâğıtta ismi çıkan arkadaşının cesur bir davranışını söylemesi sağlanır. Örneğin Ayşe, Ali'nin okuldaki aşı oldukları gün ön sıraya geçtiğini söylemesi, aşı olduktan sonra da acı duymadığını belirterek arkadaşlarını teşvik ettiğini anlatması. Mehmet ise Ayşe'nin her zaman doğru bildiğini cesaretle söylediğini aktarması.

Kırtasyeden alınan kırık bir kalemi tekrar geri götürmek cesaret ve özgüven meselesi olduğu aktarılır. Örnekler çoğaltılarak çocukların kendini ifade etmeleri ve anlamaları sağlanarak oyun oynanır. Çocukların kendini en iyi ifade edebildiği oyun sürecinde özgüven davranışı kalıcı bir davranış haline gelmesinde etkin olduğu gözlemlenir.

ETKİNLİK SIRASINDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN DURUM

Her öğrencinin duygularını paylaşmalarına fırsat verilmelidir. Oyun oynarken güven duygusunu anlatan olaylarla yüzleşmek davranışın gelişmesini sağlayacağı için bütün öğrencilerin katılımı sağlanmalıdır.

OKULÖNCESİ

ETKİNLİK ADI	EN GÜZEL ÇİÇEKLER
İŞLENEN DEĞER	DOĞAYA SEVGİ
KULLANILAN MATERYALLER	HİKÂYE KARTLARI
HEDEF KİTLE	OKULÖNCESİ
ETKİNLİĞİN AMACI	ÇOCUKLARDA, DOĞAYI SEVME VE DOĞAYI KORUMA BİLİNCİ GELİŞTİRMEK

ETKİNLİK SÜRECİ

Öğretmen, çocuklara "Sevgi ne demektir" sorusu yönelterek değere ilişkin dikkat çekilir. Hikâye renkli kartlarla hazırlanarak anlatılabilir.

EN GÜZEL ÇOCUKLAR

Maviş, iki boncuk gibi parlayan iri mavi gözleriyle bir çiçek kadar güzelmış. Annesi altın gibi ışıldayan sarı uzun saçlarını örer, bu örgüler üzerine beyaz bir kurdeleyi bir kelebek gibi kondurmuş. Sonra nar kırmızısı entarisi altına beyaz pabuçlarını giyermiş Maviş. O zaman da bu küçük kıza bir bakan bir daha bakmaktan kendini alamazmış. O yıl, yedi yaşına basıp okula başlamış Maviş. Daha ilk günden öğretmeni ve arkadaşları pek sevmişler onu. Maviş de bu yeni ortama çabucak alışverişmiş. Sabah olup da kahvaltısını yapar, anne ve babasını öper, heyecanla okul yoluna koyulmuş arkadaşlarını bir an önce görmek için. Günler, haftalar geçmiş. İlk karlı soğuk kış günleri, ardından da ılık aydınlık bahar günleri inmiş yere göğe. Doğa yeni bir doğumun coşkusunda bin renge boyanarak güzelliğinin doruklarına tırmanmış. Havayı kuş cıvıltıları, çiçek kokuları sarmış gün boyu. Sular çağlayıp coşmuş, ağaçlar çiçekli dallarıyla bu coşkunun bir renk türküsü olmuş sanki.

Bu günlerin birinde öğretmenleri, Maviş ile arkadaşlarını yeşil kırlara çıkarmış. Bütün gün gülüp oynamışlar. Dallarda kuşları, sulara balıkları seyretmişler uzun uzun. Sonra yorulup çimenler üzerine uzanmışlar. Öğretmen, küçük öğrencilerinin mutlu yüzlerine bakmış ve şöyle demiş:

- Şimdi sizlerden bir isteğim var çocuklar. Kalkın ve doğada bir yürüyüş yapın. Bana doğadaki en güzel çiçeği bulup getirin. Kim bunu başarır ona en değerli bir armağanım olacak. Çocuklar sevinçle yerlerinden fırlayıp dağılmışlar, doğadaki en güzel çiçeği aramaya koyulmuşlar. Aramışlar, aramışlar ve bir süre sonra her biri elinde birbirinden güzel çiçekle gelerek öğretmenlerinin ne diyeceğini merakla beklemeye koyulmuşlar.

Çiğdem, pembe tomurcuklu bir yaban gülü tutuyormuş parmakları arasında.

-Aferin Çiğdem. Çok güzel bir çiçek bulmuşsun. Kokusu da doyumsuz.
Selim, kan rengi bir gelinciği ileriye uzatıp sormuş.

-Ya benimki öğretmenim?

-Şahane bir renk. Alev gibi. Zarafeti de öyle. Sana da aferin Selim. Mine'nin elinde bir bahar dalı varmış pembe-beyaz çiçekleriyle.

-Doğa'nın zafer tacı sanki. Ne kadar da güzel... Tebrikler Mine!

Ali, beyaz yapraklı, sarı göbekli bir papatyayı uzatırken öğretmenin yüzü yeniden ışıdamış.

- Beyaz gelinlikli bir genç kız gibi. Sade ama kusursuz. İnsanda saygı uyandıran bir yanı var. Teşekkürler Ali.

Sıra Maviş' e gelmiş.

Bütün başlar ona, onun eline çevrilmiş. Ama Maviş'in elleri boşmuş.

- Sen... Bir şey bulamadın mı Maviş? Bunca çiçek, bunca güzellik içinde...

Maviş iri boncuk gözlerini açıp çiçekler kadar güzel yüzüyle gülümsemiş ilkin. Sonra heyecanla haykırmış.

- Buldum! Hem o kadar çok buldum ki... Ama hepsi birbirinden güzeldi öğretmenim. Biri ötekinden üstün değildi. Belki kırdaki bütün çiçekleri kucaklayıp size getirmem gerekecekti. Bunu başaramazdım. Ve başını eğmiş birden. Sözlerini duygulu bir fısıltıyla bitirmiş.

- Hem. Çiçekler yerinde, dalında güzel... Onlardan bir tekini bile koparmaya kıyamadım. Çünkü öğretmenim, hangi çiçeği görsem o en güzeldi...

Öğretmen büyük bir heyecanla kollarını açmış, sarmış Maviş'i. Sonra öbür çocuklara dönmüş.

- Bakın yavrularım, demiş. Bu kardeşinizden hepimiz çok güzel bir ders aldık. Sizler güzel çiçekler buldunuz ama en güzeli bulan o oldu. En güzel olan sevmektir çünkü yavrularım. Sevmek bize saygı getirir. O zaman da Maviş kardeşiniz gibi bir dal çiçeği bile koparmaya kıyamayız. Onu dalında görmek isteriz.

O günden sonra çiçekler yerinde, dalında kalmış hep. Ve doğa daha bir renklenmiş, daha bir şenlenmiş.

DEĞERLENDİRME:

Çocuklara hikâyede anlatılmak istenen ana fikir üzerinde durularak sevgi değerinin önemi anlatılır. Sevginin sadece kişiler arası olmadığı evreni paylaştığımız tüm canlılar için de geçerli olduğu söylenir.

OKULÖNCESİ

ETKİNLİK ADI	SAYGILI ÇOCUK
İŞLENEN DEĞER	SAYGI
KULLANILAN MATERYALLER	SAYGI TABLOSU, RENKLİ KALEMLER
HEDEF KİTLE	OKULÖNCESİ
ETKİNLİĞİN AMACI	ÖĞRENCİLERİN, KENDİLERİNE VE BAŞKALARINA SAYGILI OLMA KONUSUNDAKİ DUYARLILIKLARINI ARTIRMALARINA YARDIMCI OLMAK

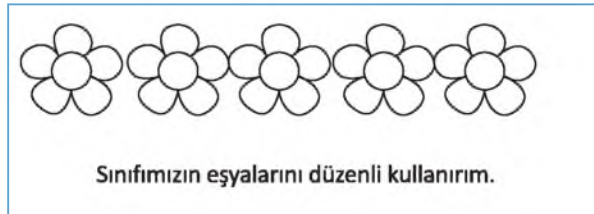
ETKİNLİK SÜRECİ

Öğrencilerin saygı davranışını kazanmalarında etkili bir yöntem olan davranış tablosu hazırlanır ve sınıf panosunda sergilenir. Yaş grubu ve sınıfın davranış düzeyine göre tabloda yer alan saygı kuralları değişebilir. Sınıf öğretmeni ve öğrencilerin tabloyu birlikte hazırlamaları daha etkili olacaktır. Tablo haftalık olarak işlenmeli ve hatta benzer bir tabloda aile çalışması olarak evlerde uygulanmak üzere paylaşılmalıdır.

Uygulama aşamasında küçük yaş grubu olmaları sebebiyle tüm öğrencilerin motive edilerek uygulama yapılması çok önemlidir.

SAYGILI ÇOCUK ÇİZELGESİ

ADI-SOYADI

Yapılan her davranışın ardından bir çiçek boyanır ve hafta boyunca tüm çiçekler rengarenk yapılır.

OKULÖNCESİ

ETKİNLİK ADI	KİME, NASIL SAYGI GÖSTERİRİZ OYUNU
İŞLENEN DEĞER	SAYGI
HEDEF KİTLE	OKULÖNCESİ
ETKİNLİĞİN AMACI	İNSANLARIN FARKLI ÖZELLİKLERİ OLDUĞUNU AÇIKLAYARAK FARKLI ÖZELLİKLERE SAHİP BİREYLERE NASIL DAVRANILMASI GEREKTİĞİNİ AÇIKLAYARAK SAYGI DEĞERİNİ İÇSELLEŞTİRMEK

AİLE KATILIMI

Çevremizdeki insanlara saygılı olmakla ilgili çocuğunuzla konuşarak sohbetiniz sırasında şu cümlelere de yer verebilirsiniz. Saygılı insan kimsenin sözünü kesmez, konuşanı sonuna kadar dinler. Kimseye lakap takmaz, kimseyle alay etmez. Karşılaştığı kişilere selam verir kendisine bir iyilik yapıldığında teşekkür eder. Hata yaptığında hemen özür diler ve hatasını onarmaya affettirmeye çalışır, sırasını bekler, arkadaşlarına zarar vermez.

ETKİNLİK SÜRECİ

Çocukların daire ya da U düzeninde oturmaları sağlanır.

Öğretmen çocuklara sizinle "Kime, nasıl saygı gösteririz? oyunu oynayalım." der.

Oyundan önce üzerinde anne, bebek, dede, öğretmen, ağaç, hayvan, arkadaş, su, park vb. resimleri olan kartlar hazırlar. Öğretmen sırasıyla çocukları yanına çağırarak kartlardan birini gösterir ve "Resimde gördüğün kişi veya şeye saygımızı nasıl gösteririz" diye sorar. Çocuk örneğin bebek resimli kartı gördüğünde "Bebekğin yanında yüksek sesle konuşmam veya küçük olduğu için onu ağlatmamaya çalışırım vb." Ağaç resmi gördüğünde dallarına zarar vermem, kâğıtları kullanırken tutumlu olmaya çalışırım vb. öğretmen resmine "Söylediklerini dinler bana soru sorduğunda söz alarak cevap veririm" vb. gibi cevaplar verir.

Öğretmen zorlanan çocuklara rehber olur zaman zaman arkadaşlarının görüşleriyle onu desteklemesine izin verir.

DEĞERLENDİRME:

Etkinlik sonunda çocuklara aşağıdakilere benzer sorular sorularak değerlendirilmesi yapılır.

Ekleme istediğin bir resim var mı?

Biri sana hiç saygısız bir davranışta bulundu mu?

Kendini nasıl hissettin?

İstemediğin bir saygısızlıkta bulunursan ne yaparsın?

OKULÖNCESİ

ETKİNLİK ADI	KÜÇÜK BALIĞIN RÜYASI
İŞLENEN DEĞER	DÜNYAYA KARŞI SORUMLULUKLARIMIZ
KULLANILAN MATERYALLER	BALIK RESMİ, RENKLİ KARTON, İP, YAPIŞTIRICI, MAKAS
HEDEF KİTLE	OKULÖNCESİ
ETKİNLİĞİN AMACI	*DÜNYA KAYNAKLARINI VERİMLİ KULLANARAK SORUMLULUKLARIMIZI YERİNE GETİRMEK *EVRENİ PAYLAŞMADA ÜSTÜMÜZE DÜŞEN GÖREVİ YAPMA BİLİNCİ OLUŞTURMAK

ETKİNLİK SÜRECİ

Öğretmen hazırladığı balık resimli başlıkları öğrencilere dağıtır. Başlıkları takan kişilerin her birinin, hikâyenin kahramanı küçük balık olduğu ve hikâyeyi, kendisini onun yerine koyarak dinlemeleri istenir. Önceden hazırlanmış hikâye kartları ile deniz kirliliğinin denizde yaşayan canlılar üzerindeki etkilerini konu eden "Küçük Balığın Rüyası" adlı hikâye anlatılır. Herkese hikâye hakkında sorular sorulur. Küçük balığın yerinde olsalar neler hissedecekleri sorulur. Denizlerin korunması ve temizliği için öneriler geliştirmeleri istenir. Kutudan hazırlanmış biri kirli biri temiz denizi simgeleyen iki akvaryum sınıfa getirilir. Sınıfa "siz balık olsaydınız nasıl bir denizde yaşamak isterdiniz?" sorusu yöneltilir. Kirli denizi simgeleyen akvaryum, çocuklar tarafından simgesel olarak içindeki pis atıklardan temizlenir. Renkli fon kartonlarından bir balık yapıp pullarla süslenerek akvaryuma ipe takılır.

KÜÇÜK BALIĞIN RÜYASI

Bir varmış bir yokmuş. Bütün balıkların mutluluk içinde yaşadığı bir yerde insanların suyunu kirletmediği çok ama çok uzaklarda tertemiz bir deniz varmış. Küçük balık işte bu denizde yaşamış. Ama o, bu güzel denizin kıymetini bilmez hep yakınlıkla "buradan çok sıkıldım. Keşke başka bir denizde yaşasaydım" diye düşünürmüş. Yine böyle bir gün balık hayaller kurarak uykuya dalmış. Uykusunda kendisini bilmediği başka bir denizde bulmuş. "Ah ne güzel artık başka bir denizdeyim." diye düşünmüş. Meraklı gözlerle etrafa bakmış ama bu denizde hiç balık yokmuş, hâlbuki kendi yaşadığı denizde rengârenk çeşit çeşit balık sürüleri bütün gün oradan oraya gezinirlermiş.

Küçük balık seslenmiş: "Kimse yok mu kimse yok mu?" Kayalıkların arasından ince ürkek bir ses, "hemen yanıma gel, belli ki sen yabancı bir balıksın. Yoksa buralarda böyle korkusuzca gezinemezdin." demiş. Küçük balık şaşırılmış. Bir balığın kendi denizinde özgürce dolaşmasından daha doğal ne olabilirmiş ki? Hemen sesin geldiği kayalıklara doğru gitmiş. Kayalıkların arasında saklanmış bir sürü balık hareketli hareketli tartışıyorlarmış. "Artık bu denizden gitmemiz gerekli, binlerce balık arkadaşımızı kaybettik. Daha fazla burada kalırsak hepimiz ölürüz." Duyduklarına bir anlam veremeyen küçük balık lütfen bana da anlatır mısınız bu olanlar da ne? Ben başka bir denizden geliyorum. Ve burası benim yaşadığım yere hiç benzemiyor. Suyu çok kirli. Önümü görmekten zorlandığım için az kalsın çok sert bir yosuna çarpıyordum. Hem bu yosun da çok pis kokuyordu." Yaşlı balık, "senin o yosun sandıkların, insanların denizimize attıkları maddelerden bir parça olabilir. Suyumuzun kirli olması da fabrika borularından akan pis ve zehirli sular yüzünden. Bir kaç gün önce de büyük bir gemiden boşaltılan zehirli atıklar yüzünden binlerce balık arkadaşımız hastalandı." demiş. Küçük balık, peki bütün bunlara neden olanlar kim? Balıklar bir ağızdan insanlar diye bağırıyorlar. İnsanlar. Onlarda mı balık? Hayır. demiş yaşlı balık.

Onlar balık değil onlar da bizim gibi canlılar ama denizde yaşamıyorlar. Denizlerin etrafında karalarda yaşıyorlar. Artık bizi sevmiyor olacaklar ki bir zamanlar mutluluk içinde yaşadığımız güzel denizimizi yaşanmaz hale getirdiler. Ama hala neden böyle davrandıklarını anlayamıyoruz. Eğer bizi sevmeseler evlerindeki akvaryumlarda beslemezler. Eğer denizleri böyle kirletmeye devam ederlerse dünya üzerinde hiç balık kalmayacak. Küçük balık, "hiç balık kalmayacak, balık kalmayacak." sesleri arasında gözyaşları içinde uyanmış ve bir oh çekmiş. Ben ne kadar şanslı bir balıkmışım ne güzel bir denizim

var ama ya rüyamdaki gibi bir deniz varsa balıklar yok oluyorsa gerçekten de bunlar doğru olabilir mi? Ama bu hikâyeyi dinleyip oradaki balıklara yardım edecek mutlaka ama mutlaka birileri çıkacaktır." Diye düşünmüş ve temiz denizinde mutlulukla yüzmeye devam etmiş.

İLKOKUL

ETKİNLİK ADI	YENİDEN DÖNÜŞÜM (KOMPAST)
İŞLENEN DEĞER	SORUMLULUK
KULLANILAN MATERYALLER	YAPRAKLAR, KIRPILMIŞ ÇİM, MEYVE KABUKLARI, SEBZE KABUKLARI, KULLANILMIŞ ATIK ÇAYLAR
HEDEF KİTLE	İLKOKUL
ETKİNLİĞİN AMACI	YAŞAMIN İYİLEŞTİRİLMESİ VE KORUNMASINDA SORUMLULUK ALABİLME BECERİSİ KAZANDIRMAK

ETKİNLİK SÜRECİ

Günlük hayatımızda sürekli olarak tükettiklerimiz sonucunda ortaya çıkan çöpün çeşitli kaynakları ve pek çok çeşidi vardır. Bazen okul alanı içerisinde, yol kenarlarında ve kaldırımlarda çöplerle karşılaşırız. Bu durum hem çevre sağlığı açısından hem de o alanda yaşayan canlılar için büyük tehlike oluşturmaktadır.

Yaşamın iyileştirilmesinde ve korunmasında sorumluluk almak ve sorumlulukları yerine getirmenin önemi anlatılarak aşağıdaki etkinlik uygulanır.

Kompast nedir?

Kompast; Katı atıkların yani çöplerin ortadan kaldırılmasında ve tekrar kazanımında kullanılan teknik bir yöntemdir.

Çocuklara, evde ve okulda attığımız çöplerin çoğunun organik olduğu yani yiyecek ve bitki atıkları olduğu ve istenirse organik çöplerin zengin ve verimli toprağa dönüşülebileceği anlatılır. Okulumuzun bahçesinde kompast oluşturabileceği anlatılarak okulumuzun bahçesine çıkılır. İki metre karelik uygun bir yer seçilir. Bu alanın toprağı çocuklar tarafından minik çapalar ile kazılır ve toprağın havalandırılması sağlanır. Alan içerisine, okulun bahçesinden çocuklar tarafından toplanan yere düşmüş yapraklar dökülür ve yayılır. Eğer varsa kırpılmış çimler üzerine dökülür ve yayılır. Ertesi gün her çocuğun evden, organik çöp (elma, portakal kabukları gibi) getirmesi istenir. Okuldaki organik çöplerde toplanır. Bu alana dökülür. Düzenli olarak arada bir organik çöpler atılır, nemli tutulur ve çocuklar tarafından birkaç günde bir tırmıkla karıştırılarak altı üstüne getirilir. Böylece çocuklar, bir yıl sonra çok zengin ve verimli bir toprak elde ettiklerini görecektir. Dolayısıyla çocuklar, çöpün geri kazanım çalışması ile verimli bir toprağa dönüşmüş olduğunu görme şansına sahip olurlar.

İLKOKUL

ETKİNLİK ADI	DEREKUŞU VE ÇİÇEKLER
İŞLENEN DEĞER	YARDIMLAŞMA VE İŞBİRLİĞİ
KULLANILAN MATERYALLER	ÇEŞİTLİ GÖRSEL MATERYALLER, RESİMLER, TARİHİ YAPITLARIN MAKETLERİ VB.
HEDEF KİTLE	İLKOKUL
ETKİNLİĞİN AMACI	PAYLAŞMAK, BİREYLERİN İNSANİ DUYGULARININ GÖSTERGELERİNDEN BİRİSİDİR. HAYATIN HERHANGİ YERİNDE İNSANLAR BİR ŞEYLERİ PAYLAŞMA DURUMUNA KARŞILIKLI OLARAK İHTİYAÇ DUYABİLİRLER. BURADA GÜNLÜK HAYATINDA PAYLAŞMAYA VE PAYLAŞMANIN ÖNEMİNE İLİŞKİN MODEL OLMAK, ÖRNEKLER SUNMAK ETKİLİ OLACAKTIR. PAYLAŞMANIN ÖNEMİNİ FARK ETMESİ VE BUNU YAŞANTISAL DÜZEYDE BENİMSEMESİDİR.

ETKİNLİK SÜRECİ

DEREKUŞU VE ÇİÇEKLER

Bir varmış bir yokmuş, bir yaz varmış ama ne yazmış. Sıcak mı sıcak. Güneş çevreyi yakıyormuş günlerdir bir damla yağmur düşmemiş toprağa. Bütün çiçekler boyunlarını bükmüşler. Susuzluktan ölmek üzerelermiş. Kenarda bir dere akıyormuş. Ama çiçekler derenin suyuna nasıl ulaşsınlar? Çiçekler ağustos böceğine yalvarmışlar: "Bize dereден biraz su taşı yoksa öleceğiz." demişler. Ama böcek yerinden kıpırdamamış ve çiçeklere su taşımamış. Kelebeğe söylemişler. Güzel kanatlarını göstererek: "Suya yaklaşırsam kanatlarım bozulur" demiş. Sonra uçup gitmiş. Çiçeklerin sesini bizim derekuşu duymuş onlara çok acımış. Gagasıyla onlara dereден damla damla su taşımış. Böylece çiçekler ölmekten kurtulmuşlar. Ama derekuşu son çiçeğe de su getirdikten sonra yorgunluktan çimenlerin üstüne düşmüş. Orada uyuya kalmış. Derekuşu uyurken yağmur başlamış. Çiçekler çok sevinmişler. Suya kavuşmuşlar. Ölmekten kurtulmuşlar. Ama içlerinden biri: "Şu derekuşu olmasaydı yağmur yağana kadar hepimiz çoktan solmuştuk bizi asıl o kurtardı" demiş.

Bütün çiçekler onu haklı bulmuşlar ve derekuşunu korumaya karar vermişler. Çiçekler eğilerek yapraklarını uyuyan derekuşunun üstüne germişler. Böylece derekuşu yağmurdan hiç ıslanmamış. Rahat rahat uyumuş. Ama masal bu ya çiçeklerin renkleri yağmurdan kuşun üstüne akmış. Onu renk renk boyamış. Kuş uyandığında öteki kuşlar: "Renkli kuş, güzel kuş sen kimsin?" diye sormuşlar. Çünkü onu tanıyamamışlar. Küçük derekuşu şaşırılmış. Derenin kenarına uçup suya bakmış. Suya bakınca birde ne görsün? Renkli renkli tüylerle bezenmiş güzel bir kuş olmuş. Tabii buna çok sevinmiş.

DEĞERLENDİRME:

Paylaşmak neden önemlidir? sorusu yöneltilerek öğrencilerin duygu ve düşünceleri alınır.

İLKOKUL

ETKİNLİK ADI	DÜRÜST OLMAK
İŞLENEN DEĞER	DÜRÜSTLÜK
HEDEF KİTLE	İLKOKUL
ETKİNLİĞİN AMACI	SORUMLULUKLARINI FARKINA VARARAK YERİNE GETİRİLMESİNİN DOĞURABİLECEĞİ SONUÇLARI FARK ETMEK-DÜRÜSTLÜK DEĞERİNE YÖNELİK DUYGULARINI İFADE EDEBİLMEK

ETKİNLİK SÜRECİ

Öğrencilerin kendi tutum ve davranışlarını göz önünde bulundurarak, doğru davranmak ve dürüst olmaya yönelik davranışların tanımlanmasına yönelik beyin fırtınası yapılır.

Ardından; Dürüst insan nasıl davranışlar sergiler? sorusu yöneltilir.

Örneğin;

Dürüst kişi olayları olduğu gibi söyler.

Herkesin hakkına saygı gösterir,

Etkinlik ile değere ilişkin aşağıdaki çalışma yapılır.

Çalışma okul öncesinde büyük grupla birlikte bir yazı tahtasında öğretmenin yazımı ve rehberliği çerçevesinde gerçekleştirilir. İlkokullarda her bir öğrenciye çalışma kağıdı verilerek ya da sınıf tahtasında öğrencilerin kendi yazımları ya da öğretmen yazımı ve rehberliği ile gerçekleştirilir. Yukarıda etkinlikteki örnek sorular sınıf seviyesine ve öğrenci gelişimine göre değiştirilerek etkinlik planlanabilir.

DÜRÜST OLMAK

İLKOKUL

ETKİNLİK ADI	SAYGILI OLALIM
İŞLENEN DEĞER	SAYGI
HEDEF KİTLE	İLKOKUL
ETKİNLİĞİN AMACI	ÖĞRENCİLERİN, KENDİLERİNE VE BAŞKALARINA SAYGILI OLMA KONUSUNDAKİ DUYARLILIKLARINI ARTIRMALARINA YARDIMCI OLMAK

ETKİNLİK SÜRECİ

Öğrencileriniz ile saygı konusu üzerinde sohbet ediniz. Saygılı ve saygısız davranışlar karşısında kendilerini nasıl hissettiklerini paylaşmalarını ve bunlar karşısında neler yapabileceklerini tartışmalarını isteyiniz.

Olumlu davranışları anlatan eylemleri sınıf ortamında öğrencilerle birlikte oluşturunuz. Oluşturduğunuz tabloyu sınıf panonuzda asınız. Bu tablo yaş düzeyine göre hazırlanmalıdır. Zaman zaman öğrencileriniz ile bu davranışlar hakkında sohbet ediniz. Sınıf genelinde kazanılan davranışları listeden çıkarınız. Olumsuz davranışları ifade ederken öğrenci ismi vererek örnekleme yapmayınız.

DAVRANIŞLARIMIZ

Kendime saygı duyarım.

Büyüklerime saygı duyarım.

Arkadaşlarıma saygı duyarım.

Kötü, çirkin bir söz söylememeye özen gösteririm.

Fikirlerimi saygılı bir şekilde açık ve net olarak ifade ederim.

Toplum hayatında sıra beklemem gereken yerlerde "kantin, hastane, otobüs vb." sıramı beklerim.

Dersin akışını bozacak davranışlardan kaçınırım.

Çevreye karşı saygı duyarım yerlere çöp atma, canlıların yaşama hakkına özen gösteririm.

İLKOKUL

ETKİNLİK ADI	AVUCUNUZDAKİ KELEBEK
İŞLENEN DEĞER	KENDİNE GÜVEN
HEDEF KİTLE	İLKOKUL
ETKİNLİĞİN AMACI	DOĞRU VE DÜRÜST DAVRANARAK KENDİNE GÜVENİ GELİŞTİRMEK

ETKİNLİK SÜRECİ

Hikaye okunduktan sonra hikayenin ana fikri üzerinde durulur. Tüm öğrencilerin duygu ve düşüncelerine ifade etmelerine rehberlik edilir.

HİKAYE OKUMA

AVUCUNUZDAKİ KELEBEK

Zamanın birinde iki kız kardeş varmış. Her şeyi anlar ve çabuk öğrenirlermiş. Etrafındaki ve okuldaki tüm bilgiler onlara yetmez olmuş.

Bir gün anneleri onları dağdaki bilge adama götürmeye karar vermiş. Kızlar bilge adamla karşılaşınca ona soru sormaya başlamışlar. Bilge adam bütün soruları doğru cevaplamış. Kızlar çok sevinmişler ve annelerinden eğitimleri için bir süreliğine izin isteyerek bilge adamın yanında kalmışlar. Sordukları sorunun hepsinin cevabı doğruymuş.

Bir süre çok mutlu olmuşlar. Ama sonra sıkılmaya başlamışlar. "Bilgenin bilemeyeceği bir soru bulalım demişler" Kızlardan biri bir gün "Buldum "diye sevinmiş. İki elinin arasına bir kelebek koyacağım ve bilge adama soracağım. "Avucumun içinde bir kelebek var. Canlı mı, ölü mü?" ölü derse kelebeği bırakacağım canlı derse kaybedeceğim. Elinde kelebek olan kız bilgeye doğru elleri kapalı olarak uzatmış ve sormuş. Elimdeki kelebek canlı mı, ölü mü ?

Bilge adam cevap vermeden önce uzun süre kızın gözlerine bakmış., bakmış ve cevaplamış. "Senin ellerinde kızım, senin ellerinde ..."

İLKOKUL

ETKİNLİK ADI	ELMALAR
İŞLENEN DEĞER	SAYGI
KULLANILAN MATERYALLER	ÇEŞİTLİ RENK VE BOYUTTA ELMALAR
HEDEF KİTLE	İLKOKUL
ETKİNLİĞİN AMACI	KENDİ FARKLILIKLARINI KABULLENEBİLMEK

ETKİNLİK SÜRECİ

Sınıftaki öğrenci sayısı kadar elma getirilir. Her öğrenciden bir elma seçmesi istenir. Elmalarını arkadaşlarının elmaları ile karşılaştırarak, elmaların farklılıklarını belirlemeleri söylenir. Elmalar tekrar torbaya konularak öğrencilerden kendi elmalarını bulmaları istenir. Ayırt edici ve farklı özelliklerin önemi vurgulanır. Öğretmen rehberliğinde elmalar ortadan enine kesilir. Öğrencilerin dikkati elmanın çekirdek yuvasına çekilir. Bunun bir yıldızına benzediği fark ettirilir. Dış görünüşü nasıl olursa olsun her insanın da onu diğer insanlardan farklı kılan kişilik özelliğinin (yıldızının) olduğu açıklanır.

İLKOKUL

ETKİNLİK ADI	TARİHE SAYGI
İŞLENEN DEĞER	SAYGI
KULLANILAN MATERYALLER	ÇEŞİTLİ GÖRSEL MATERYALLER, RESİMLER, TARİHİ YAPITLARIN MAKETLERİ VB.
HEDEF KİTLE	İLKOKUL
ETKİNLİĞİN AMACI	TARİHİ ESERLERİN NE OLDUĞUNU ÖĞRENEREK TARİHİ ESERLERİ KORUMA VE TARİHİ ESERLERE SAYGI DUYMA BECERİSİ KAZANDIRMAK

ETKİNLİK SÜRECİ

Öğretmen bulunduğu yerde gidebileceği tarihi özellikleri olan bir yapıtın (Cami, hamam, köprü, han, antik tiyatro, kervan saray, saray vb.) bulunduğu ile göre gezi düzenler.

Bu yapıtlar çocuklarla birlikte konuşularak incelenir. Günümüzde bunların hala olup olmadığı, aradaki farklılıklar, yapıtta kullanılan malzemeler, günümüzde hangi malzemelerin kullanıldığı vb. sorularla çocuklar düşündürülür. Gezi düzenlemeye olanağı olmayanlar böyle bir çalışmayı görsel araçlarla yapabilirler.

Gözlenen, incelenen eser, sanat etkinliklerinde boyalarla, yoğurma maddeleriyle, artık materyallerle özgün olarak veya grup olarak çalıştırılır.

Öğretmen öğrencilere tarihi eserleri tanıttıktan sonra, yıllar boyunca günümüze kadar gelen bu eserlerin korunmasının gerektiğini, milletlerin geçmişini, tarihini ve değerlerine sahip çıkmalarının önemini vurgular. Tarihe ve tarihi eserlere saygı gösterilmesi gerektiğini belirtir.

OKULÖNCESİ-İLKOKUL

ETKİNLİK ADI	EVİMİZE HOŞ GELDİNİZ
İŞLENEN DEĞER	SAYGI-TOPLUMSAL KURALLAR
HEDEF KİTLE	OKULÖNCESİ-İLKOKUL
ETKİNLİĞİN AMACI	*KİŞİLER ARASI İLİŞKİLERDE SAYGININ YERİ VE ÖNEMİNİ ANLATMAK *TOPLUMSAL KURALLARI ÖĞRENMEK

ETKİNLİK SÜRECİ

Öğretmen görgü kuralları hakkında çocuklarla sohbet eder. Evimize bir misafir geldiğinde "Hoş geldiniz, nasılsınız" dememiz gerektiği, giderken de "Güle güle, geldiğiniz için teşekkür ederiz, sizi yine bekliyoruz" gibi sözlerle uğurlamamız gerektiği anlatılır. Sonra çocuklardan aşağıda eksik bırakılan cümleleri tamamlamaları istenir. Ayşegüllerin evine komşuları Fatma teyze gelir. Ayşegül, Fatma teyzeyi görünce çok mutlu olur. Ona (.....)der. Fatma teyze Ayşegül'e sarılır, saçlarını okşar. Ayşegül'ün annesi de Fatma teyzeye (.....)der, tokalaşırlar. Bir süre sohbet ederler. Daha sonra Ayşegül büyüklerinin yanından ayrılıp odasına gider. Oyuncaklarıyla oynamaya başlar. Fatma teyze evine giderken Ayşegül odasından çıkar. Annesi ile birlikte misafirlerini kapıya kadar uğurlarken (.....)derler. Cümle tamamlama çalışması bittikten sonra çocuklara rol dağılımı yapılarak öykü canlandırılır.

DEĞERLENDİRME:

Öğretmen gözlerini kapatarak neler yaptığımızı hatırlayalım. Diyerek aşağıdaki soruları öğrencilere yöneltilir.

1. Oynadığımız oyunda neler hatırlıyorsunuz?
2. Oynadığımız oyunu kim anlatmak ister?
3. Ayşegüllerin evine gelen misafir kimdi?
4. Ayşegül ve annesi ,Fatma teyze geldiğinde neler söyledi?
5. Fatma teyze ve annesi sohbet ederken Ayşegül ne yaptı?
6. Fatma teyze evine giderken Ayşegül ve annesi ne yaptı?
7. Fatma teyze misafir geldiğinde Ayşegül neler hissetti?
8. Evimize misafir geldiğinde başka neler yapabiliriz?
9. Evinize misafir geldiğinde siz neler yapıyorsunuz?

HOŞGELDİNİZ

OKULÖNCESİ-İLKOKUL

ETKİNLİK ADI	BİR BASKETBOLCUNUN BİLİNMEYEN HİKAYESİ
İŞLENEN DEĞER	ÖZGÜVEN
HEDEF KİTLE	OKULÖNCESİ-İLKOKUL
ETKİNLİĞİN AMACI	KENDİNİ KABUL ETMEK ÖZGÜVEN DUYGUSUNU GELİŞTİRMEK

ETKİNLİK SÜRECİ

Hikaye okunur ve anafikri üzerinde öğrencilerin duygu ve düşüncelerini ifade etmeleri sağlanır.

HİKAYE

BİR BASKETBOLCUNU BİLİNMEYEN HİKAYESİ

Ortaokul öğrencisi, suratı asık bir biçimde eve geldi, çantasını yere fırlattı ve ağlamaya başladı. En büyük rüyasını gerçekleştirilememişti. Okulun basketbol takımına girmek için elinden geleni yaptığı halde giremedi. Annesi sessizce odaya girdi ve şefkatle neler olduğunu sordu.

"Takıma giremedim. Bana takım için küçük olduğumu söylediler." dedi küçük delikanlı. Annesi oğlunun yanına oturdu ve kolunu boynuna dolayıp "Yavrums önemli olan takıma giremeyecek kadar küçük olman değil, içindeki basketbolcunun ne kadar büyük olduğudur. İçindeki basketbolcu küçük mü, yoksa çok mu büyük?"

Küçük delikanlı yatağında doğruldu ve kendini dinledi. İçindeki basketbolcunun ne kadar büyük olduğunu fark etti. Bir karar verdi. Ertesi sabah antrenmana gitti. Yılmadan günlerce düzenli antrenmanları izledi. Günler geçtikçe hem içindeki basketbolcu büyüdü hem de azmi büyüdü. Ertesi yıl takım seçmelerinde takım hocası tarafından yeterli bulundu. Takım hocası ondan çok etkilendi. Ve yıllarca okul takımında yerini korudu. Okul sonrası teklifler gelmeye başladı. Önce amatör takımlarda sonra profesyonel takımlarda....

Adım adım başarı merdivenini tırmanmaya devam etti. Küçük delikanlı MİCHEAL JORDON 1990'lı yıllarda NBA tarihinin en çok sayı atan basketbol yıldızlarından biri oldu.

OKULÖNCESİ-İLKOKUL

ETKİNLİK ADI	FAKİR ODUNCU
İŞLENEN DEĞER	DÜRÜSTLÜK
HEDEF KİTLE	OKULÖNCESİ-İLKOKUL
ETKİNLİĞİN AMACI	DOĞRU DAVRANIŞLAR SERGİLEMENİN ÖNEMİNİ KAVRAYABİLME

ETKİNLİK SÜRECİ

Hikaye okunarak anafikir üzerinde durulur.

FAKİR ODUNCU

Fakir bir oduncu ormanda derin bir uçurumun kenarında ağaç kesiyordu. Geç olmuştu ve oduncu yorulmuştu. Ağaç kesmeye, sabah güneş ışıklarıyla beraber başlamıştı. Yorulduğu için de balta darbeleri iyice güçsüzleşmişti. Baltayı tutmakta zorlanıyordu. Bu yüzden balta elinden kayıp uçuruma düştü.

Oduncu mutsuz ve çaresizdi. Baltası onun yaşamasını sürdürmek için kazanç sağlayabileceği tek âletti. Yeni bir balta alabilecek parası da yoktu. Ellerini ovuşturup ağlamaya başladığı sırada çok güzel bir kuş yanında belirdi. Bu, Anka Kuşuydu. Anka Kuşu oduncuya yaklaştı ve ona neden ağladığını sordu. Oduncu da durumu anlatınca, Anka Kuşu hemen uçurumdan aşağı uçtu ve altından bir baltayla yukarı çıktı ve oduncuya seslendi. "Baltan bu muydu?" "Hayır" diye, yanıtladı oduncu, üzgün bir sesle. Anka Kuşu bir kez daha aşağı uçtu, bu sefer elinde gümüş bir balta vardı. Fakat oduncu o baltanın da kendisinin olmadığını söyledi. Üçüncü kez uçurumdan aşağı uçan Anka Kuşu, oduncunun baltasını çıkardı. Oduncu sevinç içinde baltasına kavuştu. Anka Kuşu bir kez daha aşağı uçtu ve önceki altın ve gümüş baltaları çıkardı ve oduncuya "Bunları al ve sat bunlar dürüstlüğüne karşı bir armağan." Oduncu köye döndü. Bir süre sonra çok zengin oldu.

Başına gelenleri anlatınca da bunları yarım yamalak kavrayan kiskanç komşusu baltasını aldı ve bilerek uçuruma yuvarladı, sonra da oturup başladı ağlamaya. Anka Kuşu ne olduğunu sorunca da tek geçim kaynağı olan baltasını suya düşürdüğünü söyledi. Anka Kuşu uçurumdan aşağı uçtu ve altından bir balta çıkardı ve oduncuya sordu "Herhalde baltan bu olmalı?" Altın baltayı görüp başı dönen oduncu hemen atıldı: "Evet bu, benim baltam." Bunun üzerine suratı asılan Anka Kuşu baltayla birlikte uçurumdan aşağı uçtu ve bir daha hiç çıkmadı.

Destekleyici etkinlik olarak öğrencilerle birlikte doğru davranış çalışması hazırlanır. Bu çalışma aile etkinliği olarak paylaşılabilir.

DÜRÜST DAVRANIŞLARIM

OKULÖNCESİ-İLKOKUL

ETKİNLİK ADI	NASRETTİN HOCA EDEN BULUR
İŞLENEN DEĞER	KÜLTÜREL DEĞERLERE SAYGI
HEDEF KİTLE	OKULÖNCESİ-İLKOKUL
ETKİNLİĞİN AMACI	KÜLTÜREL DEĞERLERİMİZİ TANIMAK

ETKİNLİK SÜRECİ

Öğretmen çocuklara, Nasrettin Hoca hakkında kısa bilgiler verir.

Nasrettin Hoca, Türk Milli Kültürümüze mâl olmuş bir kişidir. Nasreddin Hoca, efsaneleşmiş bir halk filozofudur. Fıkralarının tamamında sağlam bir dünya görüşü vardır. Herhangi bir aşırılığa onun zıddı ile karşılık verir. Yıkıcı değil yapıcıdır. İnsanı önce güldürür, sonra düşündürür. Her sözünde bir mesaj vardır. Günlük hayatın her safhası onun fıkralarında yer alır.

Nasreddin Hoca, Türk milletinin mizah anlayışının ve zekasının sembolüdür. Bu sebeple de, her çağda yeniden ortaya çıkmaktadır. Nasreddin Hoca hakkında yazılan ilk kitapta (Hikâyat-i Kitab-ı Nasreddin) 43 fıkra var iken, 1676'da yazılan kitapta 112, 1822'de 160, 1958'de ise 445 Nasreddin Hoca fıkrası kayıt edilmiştir. Bugünlerde fıkra sayısının 500'ün üzerinde olduğunu söylemek mümkündür. Öğretmen bilgilendirme kısmını yaş düzeyine göre vermelidir. Daha sonra öğretmen bir Nasrettin hoca fıkrası okuyarak fıkraya ilişkin sorular sorar. Fıkroda verilmek, istenen ana fikir üzerinde durulur. Fıkra yaş düzeyine uygun olarak anlaşılır biçimde anlatılmalıdır.

ÖRNEK FIKRA:

EDEN BULUR

Soğuk mu soğuk bir kış gecesi. Hoca ile arkadaşları evlerden birinde toplanmışlar. Şundan, bundan konuşuyorlarmış.

Aralarından biri :

-Biz burada rahatız. Dışarıda çok soğuk var. Bu soğukta yaşlılar dışarıda kalsa donar demiş.

Bir diğeri:

-Doğru, mesela Hoca dışarıda kalamaz demiş.

Hoca bu sözden alınmış.

-Ben sandığın kadar yaşlı değilim. Bu havada dışarıda sabaha kadar kalabilirim, demiş.

Adamlar kaş göz oynatmışlar. Sonra her bir ağızdan başka ses çıkmış.

-Yok canım olmaz

-Kolay değil hocam

-Yapamazsın hocam

-Artık yaşlandın hocam

-Vazgeç hocam

Hoca:

-Canım ne uzatıyorsunuz. Ben hepinizle bahse girerim, demiş.

Adamlardan biri:

-Tamam, Hocam, demiş. Sen sabaha dek dışarıda kal. Hiç ateşe yaklaşma, ışıktan uzak dur, ısınmak için bir yere gitme. Sonra söz, her akşam bizden sana ziyafet. Fakat başaramazsan sen bize ziyafet vereceksin.

Hoca: Kabul, demiş.

İyice giyinmiş. Hoca önde, komşular arkada dışarıya çıkmışlar. Bir ağaç altını seçmişler.

-Evet, Hocam, sen burada duracaksın. Biz seni gözleyeceğiz, demişler. Böylece Hoca'yı ağaç altına bırakıp evlerine gitmişler.

Hava o kadar soğukmuş ki, Hoca zıplamış, zıplamış sabahı zor etmiş.

Komşuları ve arkadaşları yanına gelerek,

-Eee dostlar ben sözümü tuttum. Sabaha kadar dışarıda kaldım. İlk ziyafeti kim veriyor? diye sormuş. Birisi önce "Geceyi nasıl geçirdin bir anlat bakalım?" demiş. Hoca ona bakarak; "Nasıl geçireceğim. Aşağı yukarı dolaştım durdum." Bir başkası:

-Isınmadın, ateş yakmadın. Peki, ateşe benzer bir şey görmedin mi? Demiş

Hoca: Yalnızca bir evde yanan mumu gördüm. Ne yaklaştım ne ısındım. Adamlar hemen itiraz etmişler.

-Hocam, kusura bakma, bahsi kaybettin. Hiç ışık görmeyecektin. Sen mum ışığıyla ısınmışsın. Ziyafeti sen vereceksin.

Hoca ne demişe ikna edememiş. Çaresiz ziyafeti kabul etmiş. Adamlar hemen sormuşlar. Bu gece gelelim mi Hocam?

Bu gece tamam mı Hocam?

Bu gece gelelim mi Hocam? Güzel şeyler hazırlarsın, değil mi Hocam?

-Bu gece, tamam mı, Hocam?

Hoca: Tamam, tamam uzatmayın, Hepinizi bu gece bekliyorum, demiş.

Akşam komşular birer ikişer gelmişler. Hoca, hepsini karşılamış, en iyi yerlere oturtmuş. Herkes halinden pek memnunmuş. Hoca sık sık kalkıyor.

-Şu yemeğe bakıp geleyim, diye dışarıya çıkıyormuş.

Komşular, ağız şapırdatıp bekliyorlarmış. Fakat yemek bir türlü gelmiyormuş.

İçlerinden biri dayanamamış:

-Hocam, bizi açlıktan öldüreceksin. Artık yeter, yemeğe başlasak, demiş.

Hoca: Sabredin, az kaldı, diye karşılık vermiş.

Vakit iyice geçmiş. Hala görünürde yemek yok.

-Hocam, şu yemeğe bir baksak, demişler. Böylece hep birden mutfağa gitmişler. Gördükleri karşısında şaşırıp kalmışlar. Bir kazan su, altında küçücük bir mum. Konuklardan biri:

-Hocam, yemek nerede? Yemeği göremiyorum? demiş.

Hoca: -Bir kazan suyu görmüyor musun? Bu mum bu suyu ısıtacak, ben de size yemek yapacağım, demiş.

Aralarından biri öfke ile söylenmiş.

-Hocam bizimle alay mı ediyorsun? Hiç bu mum, bu suyu ısıtır mı?

Olacak şey mi bu?

Hoca: Bakın hele demiş. Yüz metre ilerideki mum beni soğukta ısıtıyor da, üstündeki bir kazan suyu mu ısıtmayacak ?

Fıkra okunduktan sonra çocuklardan başka fıkralar biliyorlarsa anlatmaları istenir. Yaş gruplarına göre özellikle okul öncesinde kuklalar, sanatsal faaliyetler vb. yapabilirler.

OKULÖNCESİ-İLKOKUL

ETKİNLİK ADI	HACİVAT-KARAGÖZ
İŞLENEN DEĞER	SAYGI
KULLANILAN MATERYALLER	FENER, HAZIRLANAN KUKLALAR, PERDE
HEDEF KİTLE	OKULÖNCESİ-İLKOKUL
ETKİNLİĞİN AMACI	TÜRK KÜLTÜRÜNDE YERİ OLAN GÖLGE OYUNUNU TANITILARAK KÜLTÜREL DEĞERLERE SAYGI DUYMAK

ETKİNLİK SÜRECİ

Öğretmen çocukların rahat görebileceği şekilde oturmalarını ister. Çocuklara SAYGI değeri ile ilgili çalışmalar yapacaklarını söyler. Beyin fırtınasında çocukların saygı konusunda fikirleri alınır. **Türk kültürünü anlatan gölge** oyunlarının ne olduğu hakkında bilgi verilir. TÜRK kültürüne saygının önemi vurgulanır.

Gölge oyunu karakterleri ile anlatılır.

Gölge oyununun hiç şüphesiz başrol oyuncusu Karagöz'dür. Okumamış bir halk adamıdır. Hacivat'ın kullandığı yabancı kelimeleri anlamaz ya da anlamaz görünüp, onlara yanlış anlamlar yükleyerek ortaya çeşitli nükteler çıkarırken bir taraftan da Türkçe dil kuralları ile yabancı kelimeler kullanan Hacivat ile alay eder. Her işe burnunu sokar, her işe karışır, sokakta olmadığı zaman da evinin penceresinden uzanarak, ya da içerden seslenerek işe karışır. Hacivat tam bir düzen adamıdır. Nabza göre şerbet verir. Kişisel çıkarlarını her zaman ön planda tutar. Az buçuk okumuşluğundan dolayı yabancı sözcüklerle konuşmayı sever. Perdeye gelen hemen herkesi tanır, onların işlerine aracılık eder. Alın teriyle çalışıp kazanmaktan çok Karagöz'ü çalıştırarak onun sırtından geçinmeye bakar. Hacivat ve Karagöz geleneksel Türk gölge oyunu kahramanları olduğu anlatılır. Karagöz ve Hacivat taklidi ile karşılıklı konuşmaya dayanan perde ile oynatılan gölge oyunu olduğu belirtilir. Hacivat çok akıllı olup bilge bir kişiliktir. Karagöz ise okumamış Hacivat'ın sözlerini anlamayan yanlış anlayan alaycı bir yapısı vardır. Türk el sanatlarının sahne sanatına dönüşümünün dünyadaki ilk ve tek örneği olan Karagöz kukla tiyatro oyunu ve oyunun figürleri, metin veya senaryoya göre sert ve kalın deriden kesilerek boyanır ve ışıklı perdeye yansıtılır. El ile hareketlendirilen, ses ve müziğe göre ustasının tarzına göre aktiflik kazanan kuklalar (tasvirler) perde yansımada seyirci görececek biçimlerde karşı karşıya veya arka arkaya dururlar.

Karagöz'ün oynatıldığı beyaz perdeye "ayna" adı verilir denilerek kahramanların resimleri verilir. Öğretmen çocuklara gölge, fener, ışık, mum, vb bilmeceler sorularla ipuçları verilerek bilmelerine rehberlik edilir. Bilmeceler sayesinde ifadeler üzerinde farkındalık oluşturulur. Küçük yaş gruplarının anlamasına yardımcı olur.

Ateşe girer yanmaz suya girer ıslanmaz. (Işık)

Bize ışık verir biraz sonra erir. (Mum)

Kaçarsam kovalar kovalasam kaçar. (Gölge)

Ben giderim o gider arkamdan tın tın eder. (Gölge)

Bilmecelerle öğrencilere gölge oyununda kullanılan terimler öğretilir.

Daha sonra öğretmen kuklalarla Hacivat ve Karagöz oyununu hazırladığı perdede öğrencilerinde katılımıyla oynatır.

KARAGÖZ : Hoş geldin suda pişmiş balkabağı

HACİVAT : Efendim o söylese ben dinlesem, ben söylesem o dinlese..

KARAGÖZ : Şu Hacivat'ı da kartal alıp kaçırıverse.

HACİVAT : Vay Karagöz'üm, akşamınız hayırlı olsun.

KARAGÖZ : Seni de yankesici soysun.

HACİVAT : Aman Karagöz'üm, hırsız deme. zâten bir tanıdığın evine hırsız girmiş, hırsız diye ödüm kopuyor.

KARAGÖZ : Aman efendim, evine hırkasız girmekte korkacak ne var. eğer ev soğuksa biraz üşütürsün o kadar.

HACİVAT : Ne hırkasız Karagöz'üm hırsız girmiş, hırsız.

KARAGÖZ : Kim o arsız, vay arsız vay!

HACİVAT : Öyle değil Karagöz'üm, yâni korkuyorum, gece uyurken eve birisi girip, bütün eşyaları alacak diye.

KARAGÖZ : Birisi eşkıyaları salacak diye korkmayın efendim, bu ülkede polis var, devlet var.

HACİVAT : Polis var da Karagöz'üm, hırsız ancak çaldıktan sonra yakalarlar, çalmadan önce nasıl bilecekler. alnında hırsız yazmıyor ya...

KARAGÖZ : Altında hayırsız yazar mı hiç efendim? öyle olsa kim alır o malı?

HACİVAT : Aman Karagöz'üm boşver. sen söylesene bana, hiç küçükken bir şey çaldın mı?

KARAGÖZ : Çaldım tabii...

HACİVAT : Ne çaldın?

KARAGÖZ : Kapının zilini çaldım, düdüğü çaldım sonra halamın düğününde zurna çaldım

HACİVAT : Öyle değil Karagöz'üm, yâni bir kimsenin bir şeyini izinsiz aldın mı diyorum.

KARAGÖZ : Zilsiz kalır mıyım hiç efendim. ben zurna çalarken, yeğenim de zil çalıyordu.

HACİVAT : Karagöz'üm, sana nasıl anlatayım? şimdi bakkala girersin, kutuda güzelim şekerler duruyordur ve senin de hiç paran yoktur, ne yaparsın o zaman?

KARAGÖZ : Ne mi yaparım? yazdırır deftere alırım beş on tâne. sonra da bir güzel yerim.

HACİVAT : Peki bakkal borca vermiyorsa ne olacak?

KARAGÖZ : Sen ne güne duruyorsun, gelir senden borç isterim.

HACİVAT : Diyelim ki, benim de param bitmiş, ay sonu...

KARAGÖZ : Aman Hacivat, sen bakkaldan yana mısın, benden yana mı yâhu?

HACİVAT : Sen cevap versene Karagöz'üm, ne yaparsın?

KARAGÖZ : İstedğini söylemeyeceğim işte efendim, söylemeyeceğim!

HACİVAT : Ne söylemeyeceksin?

KARAGÖZ : Çalarım demeyeceğim, var mı? çalmam, çünkü hayatımda hiçbir zaman kimsenin bir şeyini çalmadım. çünkü daha küçükken bana öğretildi ki başkasının bir şeyini izinsiz almak hem ayıp, hem kanunsuzdur.,

HACİVAT : İşte şimdi güzel söyledin efendim. Ben de sana bunu söyletmeye çalışıyorum. Bu işin başı eğitimidir. insanları eğitirsek, polisin işi de azalır.

KARAGÖZ : Onlar da, işsizlikten seni tutup hapse atarlar...

HACİVAT : Yıktın perdeyi eyledin vîrân, varıp sâhibine haber vereyim hemân.

KARAGÖZ : Her ne kadar kusur ihsan ettikse af ola...

OKULÖNCESİ-İLKOKUL

ETKİNLİK ADI	KENDİMİ KUTLUYORUM
İŞLENEN DEĞER	KENDİNE SAYGI
HEDEF KİTLE	OKULÖNCESİ-İLKOKUL
ETKİNLİĞİN AMACI	ÇOCUKLARIN KENDİLERİNİN OLUMLU DAVRANIŞLARI GÖREBİLMELERİNİ SAĞLAMAK

ETKİNLİK SÜRECİ

Bu bir aile etkinliğidir. Aileleri yapılan çalışmalara dahil etmek davranış kazandırmada önemli bir adım olacaktır.

Sayın velimiz, okulumuzda yürüttüğümüz Değerler Eğitimi çalışmaları kapsamında sorumluluk değeri ile ilgili çalışmalar yapmaktayız. Öğrencimize bu değeri kazandırmak için yaptığımız çalışmaların daha verimli olması için sizin de aile ortamında desteğinizi bekliyoruz.

Çocuğunuzdan o gün ev işlerinde size yardımcı olmasını isteyin.

Çocuğunuza yaşına uygun küçük sorumluluklar verin ve çocuğunuzla birlikte işlerinizi tamamlayın.

İşleriniz tamamlandığında çocuğunuza "bugün birlikte evimizle ilgili işlerimizi tamamladık. Senin yardımın işlerimi kolaylaştırdı. Yardımın olmasaydı işlerimiz bu kadar çabuk bitmeyebilirdi. Yardımsever ve düşünceli bir yavrum olduğu için çok şanslıyım" sözleri söyleyin.

Çocuğunuz onunla ilgili yaptığınız çok özel gözlemlerinizi bahsedin. Özellikle son zamanlarda çocuğunuzda gözlemlediğiniz olumlu, ahlaki davranışları gündeme getirin ve bunu ona açıkça ifade edin. Örneğin; "Salihciğim, geçen gün en sevdiğim oyuncağını gelen misafirlerimizin çocuklarıyla paylaştığını fark ettim. Sen paylaşmayı seven bir çocuksun ve ben bu yönünle gurur duyuyorum."

Paylaşımınız sonrası çocuğunuza aşağıdaki soruyu sorun. "Hepimizin kendimize gurur duyduğumuz yanlarımız vardır. Peki, çocuğum, sen hangi yönlerinle gurur duyuyorsun? Çocuğunuzun söylediklerini onun gözlerine bakarak dikkatle dinleyin.

Kendisi ile gurur duymak ifadesi ile çocuğunuzla konuşun. " Neler yaşadığınızda bu ifadeyi kullanmayı hak ediyoruz? "Sorusu üzerine tartışın.

Çocuğunuza "sürekli başkalarından güzel sözler duymayı beklemektense, bazen kendimize olumlu güzel sözler söylemeliyiz. Bu sözler kendimize olan öz saygımızı geliştirir. Kendimizi daha güçlü hissetmemize yardımcı olur." açıklaması yapın. Ardından çocuğunuzla birlikte bir tablo hazırlayın. Kendisiyle yapmaktan gurur duyacağı üç önemli ve güzel bir davranış yapmasını söyleyin sonra tabloya yazın.

Bu etkinlikte geçen ifadeler yaş gruplarının anlayacağı biçimde ifade edilebilir.

OKULÖNCESİ-İLKOKUL

ETKİNLİK ADI	SENİ SEVİYORUZ
İŞLENEN DEĞER	SEVGİ
KULLANILAN MATERYALLER	RESİM KAĞIDI, RENKLİ KALEMLER
HEDEF KİTLE	OKULÖNCESİ-İLKOKUL
ETKİNLİĞİN AMACI	ÇOCUKLARIN DUYGULARINI UYGUN YOLLARLA İFADE ETMESİNİ SAĞLAMAK

ETKİNLİK SÜRECİ

Çocuklar yarım daire şeklinde otururlar. Çocuklardan biri arkadaşlarının karşısına geçer. Lider "Arkadaşınız için söylediğimi tekrar edin" der.

Seni seviyoruz.

Şimdi sırayla ayağa kalkarak, arkadaşlarınızın sevdiğiniz bir özelliğini söylemesini istiyorum. Herkes konuşmasına "Seni seviyorum çünkü ...." diye başlasın der oyunumuzda.

Bu çalışmada tüm çocukların yer alması sağlanır.

Daha sonra lider "Gözlerimizi kapatalım ve düşünelim"

Oyunumuzda neler yaptık?

Arkadaşların senin hangi özelliklerini seviyor?

Sen arkadaşlarında sevdiğin hangi özelliklerini söyledin?

Arkadaşların onları sevdiğini söyleyince neler hissetti?

Sevilmek nasıl bir duygudur?

Sen kimleri çok seviyorsun?

Bu oyunda arkadaşların ile ilgili hangi duygularını anlatabilirsin?

DİKKAT EDİLECEK NOKTALAR: Her öğrencinin söz almasına, birbirleri hakkında olumlu cümle kullanmalarında rehberlik edilmelidir.

OKULÖNCESİ-İLKOKUL

ETKİNLİK ADI	DOĞAMI SEVİYORUM
İŞLENEN DEĞER	SAYGI-SEVGİ
KULLANILAN MATERYALLER	TETRAPAK KUTULAR, İP, MAKAS, RENKLİ KALEMLER
HEDEF KİTLE	OKULÖNCESİ-İLKOKUL
ETKİNLİĞİN AMACI	DOĞAYI KORUMAK, DOĞADA YAŞAYAN CANLILARI SEVMEK VE DOĞAYA KARŞI SAYGI DUYMAK

ETKİNLİK SÜRECİ

Öğrencilerle birlikte okul bahçesine çıkılır. Çocuklara bahçeye bakmaları ve onları rahatsız eden bir durum olup olmadığı sorusu yöneltilir. Çocuklar okul bahçesinin temiz olup olmadığı ile ilgili soru yöneltilir. Temiz tutmak için neler yapabilecekleri hakkında bilgilerini paylaşmalarına fırsat verilir. Doğayı korumanın hem insanlar için hem de yaşayan diğer canlıların yaşaması için önemli olduğu vurgulanır. Burada doğada en çok gördüğümüz canlıların neler olduğu sorusu yöneltilir.

Çocukların fikirleri paylaşıldıktan sonra öğretmen en sık rastladığımız canlının kuşlar olduğunu söyleyerek etkinliğe dikkat çeker. Kuşların yem bularak kendilerini ve yavrularını beslediğini, doğadaki kirliliklerden onları da olumsuz etkilediği bilgisi verilir. Kışın yem bulmada zorlandıkları söylenir. Çocuklara okul bahçemizde, kuşlar için artık materyallerden yuva yapacakları söylenir. Öğretmen öğrencileri gruplara ayırarak kullanılan tetrapak kutuları, ipleri, boya kalemlerini vererek kendi tasarladıkları bir yuva yapmalarını söyler. Öğretmen tamamlanan kutuların ön kısmını kuşların rahat girebilecekleri şekilde keser. Grup işbirliği içinde kuş yuvalarını tamamlar.

Yapılan kuş yuvaları okul bahçesindeki ağaçlara asılır. Asılan yuvaların içine yem konulur. Öğrencilere bu çalışma ile doğaya saygı duymanın önemi, doğadaki canlıları korumanın önemini fark etmeleri sağlanır. Zaman içerisinde öğrencilerle birlikte bahçeye çıkarak yemlerin azalıp azalmadığı ve azaldıysa tekrar yem koyulması çalışmaları yapılır. Öğrencilere bu çalışmayı kendi evlerinin bahçelerinde de yapabilecekleri söylenir.

ETKİNLİK SIRASINDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN DURUM

Öğrencilerin tümünü etkinliğe dahil etmek, her öğrencinin aktif olarak rol almasını sağlamak, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda grupta işbirliği yapılmasını sağlamak.

DESTEKLEYİCİ ETKİNLİK:

AİLE KATILIMI

Çocuklara aktardığınız bilgiler ve paylaştığınız konularda aileleri de bilgilendirmek, sürece katmak yararlı olacaktır. Bu etkinliğe ailelerde dahil edilebilir. Aileleri de sürece dahil etmek davranışın yaygınlaştırılmasında faydalı olabilir.

Ayrıca okul olarak çevrelerindeki ağaçlandırılmış bir yere gezi düzenlenebilir. Kendi mini ormanlarını oluşturabilecekleri bir çalışma yapılabilir. (Okul bahçelerinde fide ekme vb.)

OKULÖNCESİ-İLKOKUL

ETKİNLİK ADI	İYİLİK YAPMAK MUTLULUK VERİR
İŞLENEN DEĞER	İYİLİK VE HOŞGÖRÜ
HEDEF KİTLE	OKULÖNCESİ-İLKOKUL
ETKİNLİĞİN AMACI	İYİLİK VE HOŞGÖRÜ DEĞERİNİN DAVRANIŞ DÖNÜŞTÜRÜLMESİNİ SAĞLAMAK VE AİLE KATILIMININ AKTİF OLARAK GERÇEKLEŞTİRMEK
<p>ETKİNLİK SÜRECİ</p> <p>İYİLİK YAPMAK MUTLULUK VERİR.</p> <p>İyilik yapmak için karşımızdaki mutlaka tanımamız gerekmez. Bazen iyilik yapan da iyiliğin yapıldığı kişi de bu iyilikten haberdar olmak istemezler. İyilik yapmanın önemi ve nasıl yapılması gerektiği yaş düzeyine göre anlatılarak, konu ile ilgili ailelerden sohbet etmeleri sağlanır. Okula konu ile hazır gelerek, birlikte paylaşımlarda bulunulur. Ardından yardım kuruluşları hakkında bilgi verilir. Okul ya da sınıf etkinliği olarak yardım kuruluşlarına gidilerek çalışma etkinleştirilir. Düşünceler ve duygular gezi sonrası paylaşımına açılır.</p>	

ETKİNLİK ADI	İYİLİK BESTESİ
İŞLENEN DEĞER	İYİLİK VE HOŞGÖRÜ
KULLANILAN MATERYALLER	ÇEŞİTLİ RİTİM ALETLERİ
HEDEF KİTLE	OKULÖNCESİ-İLKOKUL
ETKİNLİĞİN AMACI	İYİLİK VE HOŞGÖRÜ KAVRAMINI FARKLI ETKİNLİKLER İLE ANLATMAK VE YARATICI ÇALIŞMA YAPARAK ÖĞRENCİLERİN AKTİF OLARAK KATILIMINI SAĞLANMAK
<p>ETKİNLİK SÜRECİ</p> <p>"ŞARKILARDAKI İYİLİKLERİ BULUP KENDİ İYİLİK VE HOŞGÖRÜ ŞARKIMIZIN SÖZLERİNİ YAZARAK BESTE YAPIYORUZ" ÇALIŞMASININ YAPILMASI:</p> <p>Çocuklarımıza değişik şarkılar dinletilerek, çocukların bu şarkılarda yapılan iyilikleri bulmaları sağlanır. Yapılan iyilikler hakkında çocuklarla sohbet edilerek, tüm çocukların katılımı ile bir iyilik ve hoşgörü şarkısı sözleri yazılarak, bu şarkının bestelenmesi sağlanarak, okul panosunda sergilenir. Çeşitli ritim aletleri yardımıyla özgün bir müzik ile beste tamamlanır.</p> <p>ÖRNEK İYİLİK ŞARKISI:</p> <p>İyilik yap, iyilik bul Kim kazanmış kötülükten Kötünün başına gelmedik olmaz Kimsenin ettiği kimseye kalmaz İyilik yap, iyilik bul Kim kazanmış kötülükten Kötünün başına gelmedik olmaz Kimsenin ettiği kimseye kalmaz İyilik yap, iyilik bul Kim kazanmış kötülükten</p>	

OKULÖNCESİ-İLKOKUL

ETKİNLİK ADI	BARIŞ İÇİN İYİ DAVRAN
İŞLENEN DEĞER	BARIŞ
HEDEF KİTLE	OKULÖNCESİ -İLKOKUL
ETKİNLİĞİN AMACI	BARIŞ İÇİNDE YAŞAMAK İÇİN OLUMLU DAVRANIŞLARI TANIMLAMAK

ETKİNLİK SÜRECİ

Eğitici drama, çocuğun kendi hareketleri yolu ile birçok bilgiyi denemesini, sınamasını sağlar. Bilgiyi yaşayarak, yaparak sınamak, kullanmak, anlamak için uygun bir temel teşkil eder. Diğer yandan, kendi hareketleri yolu ile incelemek üç boyutlu hale gelen bilgiyi anlamak daha kolaydır. Bu drama çalışması ile bilgiyi davranışa dönüştürmede önemli bir çalışma olacaktır. Çalışma öğrenci yaş gruplarına göre farklı şekillerde de ele alınabilir. Sorular farklılaşabilir, etkinlik sonrası çalışmaların boyutu seviyeye uygun olarak değiştirilebilir.

BARIŞ İÇİN İYİ DAVRAN

Öğretmen gruptaki çocukların tümünün, bir gün boyunca birer iyi davranışta bulunacağı bir çocuğu belirler. Belirlenen çocuğun bulunmadığı bir ortamda, diğer çocuklardan seçilen arkadaşlarına olumlu birer davranışta bulunmalarını ister. Grupta olumlu davranışların neler olabileceği tartışılarak saptanır. Gün bitiminde tüm gruplar toplanır. Olumlu davranışların yöneltildiği çocuk ve diğerleri yaşadıklarını paylaşırlar. İkinci gün diğer bir çocuk, olumlu davranışların yöneltileceği çocuk olarak belirlenir. Her çocuk bir kez olumlu davranışlarla karşılaşana dek oyuna devam edilir.

OLUMLU ÖRNEK DAVRANIŞLAR:

Yardım etmek

İltifat etmek

Yanına gidip sarılmak, öpmek

Cesaret vermek

Paylaşmak

Oyuna davet etmek

Birlikte çalışmaya davet etmek

TARTIŞMA AŞAMALARI:

ZİHİNDE CANLANDIRMA:

Çocuklar yaşadıklarını gözlerinin önüne getirmek üzere, gözleri kapalı olarak bir süre olayı düşünürler.

TANIMSAL DÜZEY

Seçilen çocuğa kendisine kimin hangi iyi davranışta (olumlu) bulunduğu sorulur.

DUYGUSAL DÜZEY:

İyi davranılan çocuk ve iyi davrananlar, rollerde neler hissettiklerini paylaşırlar. İyi davranılan çocuğa En çok hangi davranış hoşuna gitti? Gibi bir soru sorulmamalıdır. Çünkü bu durumda iyi davranışlar arasında bir önem ya da değer sıralamasının varlığı kuşkusuna yol açılır ki, bundan bazı çocuklar rahatsız olabilir.

BİLİŞSEL DÜZEY:

Bariş ve huzur için, insanların birbirlerine iyi davranmalarının önemi ile ilgili sorular sorulabilir. Farklı ortamlar ve insanlar arasında iyi davranış örnekleri bulunmaya çalışılır.

YAŞANTISAL DÜZEY: Çocuklara, gerçek yaşantılarında, kendilerine kimlerin hangi iyi davranışlarında bulunduğu sorulur. Ayrıca gerçekte kimlere, hangi iyi davranışlarda buldukları da sorulur.

GELİŞTİRME DÜZEYİ: Tüm grup olumlu olarak başka hangi durumlarda kimlere karşı, olumlu davranışların gösterebileceğini bulmaya çalışılır ve tartışılır.

Öğrencilerin tümünün çalışmaya katılması gerekmektedir. Yapılan düzeylerde tanımlama yapılması öğrencilerde davranışın içselleştirmesini sağlayacaktır.

OKULÖNCESİ-İLKOKUL

ETKİNLİK ADI	DUYGULARIMIZ
İŞLENEN DEĞER	ÖZGÜVEN
KULLANILAN MATERYALLER	ÇEŞİTLİ DUYGU DURUMLARINI ANLATAN OLAYLAR VE DUYGU RESİMLERİ, GÖRSEL OLARAK HAZIRLANMIŞ SLAYT SUNULARI YA DA VİDEO GÖRÜNTÜLERİ
HEDEF KİTLE	OKULÖNCESİ-İLKOKUL
ETKİNLİĞİN AMACI	Var olan temel duygularla birlikte (Mutlu, üzgün, kızgın, korku, şaşkınlık) farklı duyguların (Kızgınlık, heyecan, öfke, gurur, alınganlık, hayranlık, hüznün, şefkat) neler olduğu söylenerek, ifade etme becerisi kazanma ve özgüven gelişimini sağlamak. Kişilerin kendini kabul ve kendini ifade etmesi, başkalarıyla kurduğu iletişimde, duyguların farkına varmasında, duygularını rahat ifade etme becerisi kazanmada etkili olacaktır. Bu durum ilişkileri güçlendirir. Temel duygularla birlikte farklı duyguları fark etmesi bireyin kurduğu ilişkilere olumlu olarak yansiyacak ve özgüven kazanmasını sağlamak.

ETKİNLİK SÜRECİ

Çocukların grup halinde birbirlerini görebilecekleri şekilde oturmaları sağlanır. Öğrencilere temel duyguları anlatan örnekler verilir. Öğrencilere birden fazla duyguları bir arada yaşayabilecekleri ifade edilir. Örneğin şaşkınlık yaşadığımız bir duyguda üzüntü ya da mutluluğu da aynı anda yaşayabileceği belirtilir. Burada öğrencilere bazı sorular yönlendirilir.

Ayşenur oyun parkına gitmek istiyor. Annesi Ayşenur' u oyun parkına götürdüğü zaman neler hissetmiş olabileceği sorulur. Öğretmen burada etkinliği resimlerle anlattığı zaman daha etkili ve eğlenceli hale getirebilir. Daha sonra Ayşenur' un başka hangi duyguyu yaşamış olabileceği sorulur. Daha sonra örnekler çoğaltılır.

Mehmet, şeker yemeği çok seviyor. Fakat kısıtlı yemesi gerekiyor. Canının her istediğinde yememesi gerekiyor. Bu durumda neler hissediyor olabilir?

Burcu arkadaşı Melih ile oyun oynarken arkadaşı Selin yanlarına gelmiştir. Selin onlarla oynayıp oynayamayacaklarını sorar. Burcu oyuna dahil etmek istemediğini belirtir.

Bu durumda Selin neler hissetmiş olabilir?

Burcu neler hissetmiş olabilir?

Burcu'nun ve Selin'in nasıl davranması gerektiği üzerinde durulur.

Örnekler çoğaltılarak yaşantısal düzeyde her bir öğrencinin duygularını paylaşması sağlanır. Bu çalışma ile çocuklarda duygularını ifade etme becerisi geliştirmede faydalı olacaktır. Duygularını olumlu ve olması gerektiği gibi ifade edebilen bireylerin kişiler arası ilişkilerinde de başarılı olacağı ve özgüven duygusunun gelişeceği bir gerçektir.

ETKİNLİK SIRASINDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN DURUM

Öğrencilere olaylar karşısında yaşadıkları duyguları yorum yapılmadan, yargılanmadan dinlenmelidir. Çocuklara bazı durumlarda aynı anda birden fazla duygunun yaşanabileceği hatırlatılır. Mutlulukla birlikte şaşkınlık yaşayabilecekleri gibi.

OKULÖNCESİ-İLKOKUL

ETKİNLİK ADI	BEN DİĞER İNSANLARDAN FARKLIYIM
İŞLENEN DEĞER	ÖZGÜVEN
HEDEF KİTLE	OKULÖNCESİ-İLKOKUL
ETKİNLİĞİN AMACI	KENDİNİ DİĞER İNSANLARDAN AYIRAN ÖZELLİKLERİNİN FARKINA VARABİLMEK

ETKİNLİK SÜRECİ

Bu etkinlik bir aile etkinliğidir. Okulda verilen davranışın , becerilerin aile ortamında da destekleyici etkinliklerle pekiştirilmesi ve kalıcı olması sağlanacaktır. Planlama yapılarak aileler ile paylaşılmalıdır.

AİLE İLE ÇALIŞMA :

-Çocuğunuzla birlikte keyifli bir yürüyüşe çıkın.

-Yürüyüş esnasında aşağıdaki açıklamayı yaparak çocuğunuzla karşılıklı bir sohbeti başlatın. "Gel seninle bugün farklılıklarımız üzerine sohbet edelim. Her birimiz birbirimizden çok farklıyız. Her birimizin kendimize özgü özelliklerimiz var. Kimimiz futbol oynamayı, kimimiz resim yapmayı, kimimiz şarkı söylemeyi seviyoruz. Sevdiğimiz, sahip olduğumuz oyuncaklarımız bile farklı. Haydi, seni diğer insanlardan farklı yapan özelliklerin üzerine düşün."

Aşağıdaki soruyu sorarak paylaşımınızı sürdürün.

"Seni diğer insanlardan farklı yapan yönlerin nelerdir?"

Çocuğunuzun anlattıklarını dikkatle dinleyin. Onun cümlelerini takip edin ve geri bildirim yaparak onun ifadelerinin sizin için önemli olduğunu gösterin. Örneğin çocuğunuz futboldan hoşlandığını söylediğinde "Evet gerçekten de sen futboldan çok hoşlanıyorsun" gibi bir ifade ile onu dinlediğinizi belirtin.

Çocuğunuzun cümlelerinden sonra ona aşağıdaki soruyu sorun.

"Bana yaşamında hoşlandığın ve hoşlanmadığın beş şeyi anlatır mısın?"

Çocuğunuzun dinledikten sonra siz de ebeveyn olarak kendi hoşlandığınız ve hoşlanmadığınız şeyleri çocuğunuzla paylaşın.

Çocuğunuzla benzer ve farklılaşan yönleriniz üzerine konuşarak paylaşmanızı sürdürün. Yürüyüşünüz esnasında bir yere oturun ve çocuğunuzun gözlerine bakarak aşağıdaki sözleri söyleyin.

"SEN KENDİNE GÖRE HOŞLANDIĞIN VE HOŞLANMADIĞIN ETKİNLİKLERİ OLAN, KENDİNİ DEĞERLENDİREBİLEN ÖZEL BİR İNSANSIN. KENDİNLE İLGİLİ BUGÜN ÇOK GÜZEL TESBİTLERDE BULUNDUN. BÜTÜN BU YÖNLERİN SENİ EŞSİZ BİR İNSANA DÖNÜŞTÜRÜYOR. SEN EŞSİZ VE ÖZELSİN. KENDİNİ DEĞERLENDİREBİLEN, KENDİSİ HAKKINDA DÜŞÜNEBİLEN BİR ÇOCUĞUM OLDUĞU İÇİN ÇOK ŞANSLIYIM.

Bu çalışmanın amacı çocukta kendini değerlendirme becerisi kazandırarak özgüven duygusunu geliştirebilmektir. Sınıf uygulamalarının yanında pekiştirici niteliktedir. Aileyi işin bir parçası haline getirmek çalışmalar hakkında aileyi bilgi sahibi yaparak bütünü oluşturmaktır. Bu çalışma okul öncesi ve ilkököl öğrencilerinin tümünü kapsamaktadır. Fakat sınıf öğretmeni sınıfın genel düzeyine uygun olarak örneği genişleterek de kullanabilir.

OKULÖNCESİ-İLKOKUL

ETKİNLİK ADI	KÜÇÜK PEMBE BALIK
İŞLENEN DEĞER	DÜRÜSTLÜK
HEDEF KİTLE	OKULÖNCESİ-İLKOKUL
ETKİNLİĞİN AMACI	DOĞRU DAVRANIŞLAR SERGİLEMENİN ÖNEMİNİ KAVRAYABİLMEK

ETKİNLİK SÜRECİ

Öğretmen hikayeyi okumadan önce doğruluk kelimesinin anlamı üzerinde durur. Öğrencilerin de fikirlerini söylemelerine fırsat tanınarak, kendi yaşantılarından örneklerle doğru davranışlar sergilemenin olumlu sonuçları hakkında görüşler sunulur.

Hikaye okunduktan sonra hikayenin ana fikrine ilişkin sorularla doğruluk değerini anlamaları sağlanır. Doğruluk anlatan atasözlerinden yararlanılır.

Örneğin:

Doğru söz kılıçtan keskindir.

Doğru yol kılavuz istemez

Yalan bozar doğru çözer.

Yaş düzeyine uygun olarak ele alınır.

Zeynep çok mutluymuş çünkü annesi ve babası ona küçük, sevimli, pembe bir balık almışlardı. Pembe balık yeni akvaryumunun içinde bir sağa bir sola mutlulukla yüzüyor, halinden oldukça memnun görünüyordu. Babası balığın yem kabını Zeynep'e uzattı ve şöyle dedi:

-Zeynep' ciğim artık pembe balıktan sen sorumlusun, ona her sabah sadece bir tane yem vermelisin. Unutma sadece bir tane, anlaştık mı?

-Evet anlaştık, dedi Zeynep mutlulukla.

Zeynep neredeyse bütün gününü pembe balığının yanında geçirdi, onun rengarenk pullarla kaplı kuyruğunu izlemek çok eğlenceliydi. Akşama doğru Zeynep balığının acıkmış olabileceğini düşündü. Babasının kendisine dediklerini hatırlıyordu ama balığa bir tanecik fazla yem vermesi neyi değiştirecekti ki! Kararını vermişti, akvaryuma bir tane yem attı, küçük pembe balık büyük bir iştahla yemeğine doğru koşup kısacık zamanda yemini yedi. Bunu izlemek Zeynep'e çok ilginç gelmişti. Kimse görmeden balığa bir yem daha attı. Arkasından bir tane daha ve bir tane daha.

Küçük pembe balık artık akvaryumunun içinde çok da hızlı hareket edemiyordu. Üstelik pembe balığın karnı bir hayli şişmişti.

Bu sırada odaya Zeynep'in annesi ve babası girmişti, annesi küçük pembe balığa bakıp:

-Aaa balığımız biraz hasta görünüyor değil mi? Ne oldu acaba? diye sordu.

Zeynep aslında balığa ne olduğunu biliyordu, balığa vermemesi gerektiği halde bir çok yem vermişti. Ancak annesinin sorusuna "Bilmiyorum" diye cevap verdi.

-Zeynep' cim balığa fazladan yem verdin mi? diye sordu bu defa babası. Bu soru üzerine Zeynep biraz duraksadı ve "Hayır, fazla yem vermedim" diye yalan söyledi.

O gece yatağa yattığında Zeynep kendini çok üzgün hissediyordu. Küçük balığa çok yem vererek onu hasta etmişti ve ailesine yalan söylemişti. İçinde öyle değişik bir his vardı ki, bu kötü his Zeynep' in uyumasına engel oluyordu. Daha fazla dayanamayacağı, Zeynep hızlıca yatağından kalkıp annesiyle babasının yanına gitti ve onlara şöyle dedi:

-İkinizden de çok özür dilerim çünkü sizlere yalan söyledim. Balığıma çok fazla yem attığım için onu hasta ettim. Kendimi çok kötü hissediyorum, hatta öyle kötü hissediyorum ki bu yüzden uyuyamadım bile.

Annesiyle babası Zeynep' e sıkıca sarıldılar. Babası:

-Güzel kızım uyumanı engel olan şey vicdanının sesiydi. Bu ses biz yanlış bir şey yaptığımızda bizi rahatsız eder ve biz de yaptığımız yanlış düzelterek kendimizi daha iyi hissederiz. Bizlere geç de olsa doğruyu söylediğin için çok sevindim eğer doğruyu söylemeseydin yarın sabah balığa bir yem daha verecektik ve balığın daha fazla hasta olacaktı, dedi.

Zeynep anne ve babasına bir daha ne olursa olsun yalan söylemeyeceğinin sözünü verdi ve yatağına yattı. Hala balığı için üzgündü ama doğruyu söylediği için vicdanı daha rahattı.

Sabah kalkar kalkmaz balığının yanına koştu Zeynep. Küçük pembe balık daha iyi görünüyordu. O gün balığa hiç yem vermedi, ondan sonraki günlerde sabahları sadece bir tane yem verdi. Zeynep artık hem sorumluluğunu düzgünce yerine getiriyor hem de her zaman dürüst davranıyordu.

HİKAYE ÖRNEKLERİ

ORTAOKUL-LİSE

HİKAYENİN ADI	MOR MENEKŞEDEN ÇIKAN DERS
İŞLENEN DEĞER	SAYGI
HİKAYENİN AMACI	FARKLILIKLARA SAYGI DUYABİLMEK - ÖNYARGISIZ OLABİLMEK

Kendini bildi bileli mor menekşeyi çok severdi Hande. Annesi mor menekşeleri hep duvar kenarına dikerdi. Gölgeyi sever menekşeler derdi. Oysa öğretmeni bitkilerin güneş ışınları ile fotosentez yapışını anlatmıştı onlara. Mor menekşeler ne tuhaf bitkilerdi... "Her bitki güneş severken, onlar neden gölgeyi tercih ediyorlar?" diye düşünürdü Hande... Aslında menekşelerin diğer çiçeklerden farklı olduğunu keşfetmişti, işte belki de menekşeler bu yüzden bu kadar güzeldi. Kendisi de bir farklılık yaratmak için sınıfta kimsenin yanına oturmak istemediği Hacer'in yanına oturdu. Hacer, çok dağınık, biraz anlama zorlukları olan bir kızdı. Yan yana oturmaya başladıklarından beri hem Hande tedirgindi hem Hacer... Birbirleri ile hiç konuşmuyorlardı. Diğer kızlar da soğumuştur Hande'den. Nasıl Hacer gibi dağınık, bir şeyi iki kere anlatma ile anlayan fakir bir kızın yanına oturmayı istemişti? diye. Hande'ye en çok alınan geçen yıl birlikte oturduğu arkadaşı Esin oldu. Hande ve Esin her hafta sonu birlikte oynuyorlardı. Nasıl olur da kendi yerine Hacer'i seçerdi? Çok gururu kırılmıştı Esin'in... Hande ile konuşmuyordu. Bir gün, Hande ve ailesi, Esinlerle dağ köylerinden birinde gerçekleştirilecek bir pikniğe katılmak için sözleştiler. Hande, yine Esin'in somurtacağını bildiği için pikniğe gitmek istemiyordu. İçinden de Hacer'e kızmaya başlamıştı, arkadaşları ile arasının bozulmasına sebep olmuştu. Neden sanki bu kadar dağınıktı, neden her şeyi iki kerede anlıyordu, yoksa aptal mıydı? Sonra menekşeleri hatırladı. Hemen düşüncelerinden utandı. Hacer, farklı diye yargılamamaları gerekiyordu. Hacer'in kimsenin bilmediği güzelliklerini keşfedecekti. Buna tüm gücü ile inandı. Pikniğe geldiklerinde Esin, somurtarak karşısında oturuyordu. Hande ile konuşmuyordu. Hande'nin, canı sikkınlığından biraz dolaşmak için annesinden izin aldı. Köy yolunda yürümeye başladı. Hava iyice soğumuş ve ayaz iyice artmıştı. Yürüdü, yürüdü... Köye gelmişti... Bir evin önünde durdu. Evin penceresindeki saksıya gözü ilişti. Gözlerine inanamıyordu, bunlar mor menekşelerdi... Ama kıştı ve menekşeler soğuğu hiç sevmeylerdi, eve doğru bir adım attı, kapıda beliren gölgeyi çok sonra fark etti. Bu Hacer'di. Handeye gülümsüyordu... "Hoş geldin Hande" dedi Hacer, biraz ürkek "Buyurmaz mısın?" Şaşkınlıkla kapıya doğru ilerledi Hande ve içeri girdi. Oda, sıcacıktı. Odun sobası her yeri ısıtmıştı. "menekşeler" diyebilirdi sadece Hande, "bu soğukta???" Hacer gülümsedi: "Onlar annem için, annem onları çok sever." Sonra yatakta yatan kadını fark etti Hande. - "Annen hasta mı?" dedi. Hacer: "Evet, 2 sene önce felç oldu, ona ben bakıyorum. Bizim kimsemiz yok. Bir tek ineğimiz var, onunla geçiniyoruz ama tüm işler bana baktığı için, derslere çalışacak pek vaktim olmuyor." dedi Hacer utanarak... Bir de dedi: "Bizim köyden şehre araç yok, bu yolu her gün yürüyorum o yüzden de çok yorgun okula geliyorum dersleri anlamakta güçlük çekiyorum. "Hande'nin gözleri dolmuştu... Dışarıdan gelen ses ile kendine geldi. Annesi onu arıyordu. Çok merak etmiş olmalıydı... Dışarıya koştu ve annesine sarıldı, ağlıyordu... Bir müddet sonra "Anne, bu Hacer!" diye tanıştırdı arkadaşısını... Hacerlere gidip Hacer'in yaptığı sıcak çorbadan içtiler birlikte. Hande, annesine anlattı Hacer'in hayatını, ağlayarak. "Bir şeyler yapalım anne" dedi... O hafta, annesi ve Hande, Hacerlere gidip annesi ve Hacer'i kendi evlerine taşıdılar... Hacer, artık Handelerin evinden okula gidip geliyordu. Ne dağınıktı, ne de aptal... Sınıfın en iyi öğrencisi olmuştu... Seneler geçti... Hacer ve Hande bir arkadaş değil, bir kız kardeşlerdi artık... Mor menekşeler Hande'ye Hacer'i armağan etmişti... Hacer'e ise; hem Handeyi, hem hayatı... Hacer şimdi bir doktor... Hande'den vicdanın ne kadar önemli olduğunu öğrendi. Hastalarına vicdanı ile birlikte şifa dağıtıyor... Hande ise; bir öğretmen... Çocuklara farklı olan şeyleri sevmeyi de öğretiyor...

DEĞERLENDİRME

1- Sizin de ön yargıyla yaklaştığınız bir kişiyi daha sonra çok sevdiğiniz oldu mu? Her şey, sevinceye kadar farklıdır. Sevdikten sonra ise; sevginin dili hep aynıdır.

ORTAOKUL-LİSE

HİKAYENİN ADI	FARE KAPANI
İŞLENEN DEĞER	YARDIMLAŞMA VE İŞBİRLİĞİ
HİKAYENİN AMACI	İŞBİRLİĞİ VE DAYANIŞMANIN KAZANDIRDIKLARININ FARKINA VARMALARI

Evin minik faresi, duvardaki çatlaktan bakarken çiftçi ve eşinin mutfakta bir paketi açmakla meşgul olduklarını gördü. Kendi kendine: "İçinde ne var acaba?" diye düşündü. Ama gördükleri onu dehşete düşürmüştü. Paketin içinden bir fare kapanı çıktı. "Evde bir fare kapanı var... Evde bir fare kapanı var !" diye bağırarak anne ve babasının yanına koştu. Minik farenin bu telaşını gören anne ve baba fare, doğruca mutfağı görebildikleri çatlağın bulunduğu yere koştular. Evet, minik farenin söyledikleri doğrudu. Evin sahipleri fare kapanı kuruyorlardı. " Bu haberi bahçedeki hayvanlara da duyurmamız lazım" dedi baba fare. "Hem belki bize yardım edebilirler ne dersiniz?" Anne baba ve minik fare doğruca bahçeye diğer hayvanların yanına koştular. "Evde bir fare kapanı var... Evde bir fare kapanı var!.." Tavuk umursamaz ve bilgiç bir tavırla başını çevirdi ve gıdıkladı: "Bu sizin sorunuz benim değil. Bana bir zararı olmaz." Tavuktan destek alamayan fare ailesi bu sefer telaşla koyunun yanına koştular. Evde bir fare kapanı var!" diye haykırdılar bir kez daha. Koyun anlayışla karşıladı ama "Çok üzgünüm ama sizin için dua etmekten başka bir şey gelmez elimden" dedi. Fare ailesi bu kez ineğin bulunduğu ahıra koştu. "Evde bir fare kapanı var!" İnek onları önce duymazdan geldi sonra döndü ve "Sizin için üzgünüz ama beni hiç ilgilendirmiyor" dedi. Yardım isteyebilecekleri başka kimse kalmamıştı. Umutsuz, başları önde, eve geri döndüler. Çiftçinin kurduğu fare kapanına bir gün birer birer yakalanacaklarını biliyorlardı. Umutları yoktu. Yardım edecek kimse de. Evin içinde artık bir ölüm sessizliği vardı. Minik fare ve ailesi iki gündür açlık ve susuzluktan bitkin ve hasta düşmüşlerdi. Birden bir gürültü duyular, gecenin sessizliğinde bölen ses fare kapanından geliyordu. Çiftçinin karısı, fare yakalandı diye düşünerek yatağından fırlamış ve mutfağı koşmuştu. Karanlıkta kapana, zehirli bir yılanın kuyruğundan kısıldığını fark edemedi tam ışığı yakmak üzereyken, kapana yakalanan yılan kadını ayağından soktu. Çiftçi, karısını apar topar doktora götürdü. Doktor, zehri temizledi, yarayı sardı ve eve gidebileceklerini ama hastanın iyi beslenmesi ve dinlenmesi gerektiğini söyledi. Kadıncağzın ateşi vardı ve ter içinde kıvranıp duruyordu. Böyle durumlarda taze tavuk suyunun gerekli olduğunu herkes bilirdi. Çiftçi de bıçağını alıp bahçeye koştu, tavuğu kesti. Karısı tavuk suyuna çorbayı içtikten sonra biraz kendine gelir gibi oldu. Kadının hastalığını duyan akrabaları, konu komşu ziyarete geldiler. Evde pek bir şey yoktu. Onlara ikram etmek için çiftçi bahçedeki koyununu kesti. Kadının durumu gittikçe kötüye gidiyordu. Belli ki yılan çok zehirliydi. Birkaç gün sonra kadın öldü. Cenazeye çok insan gelmişti. Yemek yapılması gerekiyordu. Çiftçi, mezbahadan bir kasap çağırıp ineği kestirdi. Fare ailesi ise tüm bu olan biteni duvardaki delikten üzüntü ile izlediler.

DEĞERLENDİRME

1. "Bana dokunmayan yılan bin yaşasın." diyenlerden misiniz?
2. Yardıma ihtiyacı olan birini görüp yardım ettiğiniz bir durumu paylaşmak ister misiniz? Birileri, sizi hiç ilgilendirmeyen bir tehlike ile karşı karşıya iseler, aynı tehlikenin bir gün sizin başınıza da gelebileceğini hatırlamaya çalışın. "Diğerleri" için de bir gözünüzün, kulağınızın ve vicdanınızın devrede olması gerektiğini kendinize öğretin.

ORTAOKUL-LİSE

HİKAYENİN ADI	ÇOCUK GÖZÜYLE BAKABİLMEK
İŞLENEN DEĞER	ÖZGÜVEN
HİKAYENİN AMACI	KENDİNE İNANMANIN VE HAKSIZLIKLAR KARŞI DURABİLMENİN ÖNEMİNİ KAVRATILMAK

Küçük kızın babası, İspanya'nın en ağır siyasi cezalarının verildiği bir hapisanede mahkûmdu. Fırsat bulduğu her hafta sonu babasını ziyaret için annesiyle birlikte hapisaneye giderdi. Yine bir ziyarete giderken babası için çizdiği resmi yanında götürdü ancak hapisane kurallarına göre özgürlüğü çağrıştıran her türlü şeyin mahkûmlara verilmesi yasaktı.

Bu sebeple kâğıda çizdiği kuş resmini kabul etmemişler ve oracıkta yırtmışlardı...

Çok üzülmüştü küçük kız... Babasına söyledi bunu, o da "Üzülme kızım, yine çizersin, bu sefer çizdiklerine dikkat edersin olur mu? dedi.

Küçük kız, diğer ziyaretinde babasına yeni bir resim çizip götürdü. Bu sefer kuş yerine bir ağaç ve üzerine siyah minik benekler çizmişti. Babası keyifle resme baktı ve sordu: "Hımmm! Ne güzel bir ağaç bu! Üzerindeki benekler ne? Portakal mı?"

Küçük kız babasına eğilerek, sessizce: "Hişşşt! O benekler ağacın içinde saklanan kuşların gözleri!"

DEĞERLENDİRME

*İnanıldığınız fikirleri savunma yollarınızı düşündünüz mü?

Düşüncelerimiz elimizden alınamayacak olan tek özgürlüğümüzdür.

Ümitsizlik en kötü çaresizliktir.

ORTAOKUL-LİSE

HİKAYE ADI	KISSADAN HİSSELER
İŞLENEN DEĞER	SAYGI-SEVGİ
HİKAYENİN AMACI	ÖNYARGISIZ OLABİLMİYİ VE KARŞILIKSIZ SEVEBİLMİYİ KAZANMAK

* Bir bilgeye sormuşlar:

"Efendim dünyada en çok kimi seversiniz?" diye. "Terzimi severim" demiş. Soruyu soranlar şaşırılmışlar." Aman üstad dünyada sevecek o kadar çok kimse varken terzi de kim oluyor? O da nereden çıktı? Neden terzi?" Bilge, bu soruya da şöyle cevap vermiş:

"Dostlarım, evet ben terziyi severim. Çünkü ona her gittiğimde, benim ölçümü yeniden alır. Ama ötekiler öyle değildir. Bir kez benim hakkımda karar verirler, ölçüneye kadar da, beni hep aynı gözle görürler.

DEĞERLENDİRME

- Önyargılarımızın tutsağı mıyız? Bir bilgeye mutluluğun sırrı ne diye sormuşlar. O da doğru kararlar almaktır demiş. Nasıl bu kadar doğru kararlar alabildiğini sormuşlar, "Deneyim" demiş. O deneyimi nasıl kazandı, diye sormuşlar "yanlış kararlarla" demiş
- Hatalarımızdan ders alarak öğrendiğimiz davranışlar var mı?

* Bilgeye sormuşlar dünya da en güzel şey ne diye?

"Sevmek" demiş...

Peki sonra? Demişler...

"Sevilmek" demiş...

Peki, neden sevmek sevimden önce geliyor? Demişler...

O da demiş ki "İnsan sevdiğine sevildiğinden daha çok emindir."

DEĞERLENDİRME

- Karşılık beklemeden sevebiliyor muyuz?

ORTAOKUL-LİSE

HİKAYENİN ADI	YOKSUL ÇİFTÇİ
İŞLENEN DEĞER	İYİLİK VE HOŞGÖRÜ
HİKÂYENİN AMACI	YAPILAN İYİLİKLERİN İNSAN HAYATI ÜZERİNDEKİ ETKİLERİNİ BİLMEK

İskoçya'da yoksul mu yoksul bir çiftçi yaşardı. Günlerden bir gün tarlada çalışırken bir çığlık duydu. Hemen sesin geldiği yere koştu. Bir de baktı ki beline kadar bataklığa batmış bir çocuk, kurtulmak için çırpınıp duruyor. Çocukcağz bir yandan da avazı çıktığı kadar bağıyordu. Çiftçi çocuğu bataklıktan çıkararak, onu acılı bir ölümden kurtardı.

Ertesi gün çiftçinin evinin önüne gelen gösterişli arabadan şık giyimli bir aristokrat indi. Çiftçinin kurtardığı çocuğun babası olarak tanıttı kendini.

"Oğlumu kurtardınız, size bunun karşılığını vermek istiyorum "dedi. Yoksul ve onurlu Çiftçi ; "Kabul edemem!" diyerek ödülü geri çevirdi. Tam bu sırada kapıdan çiftçinin küçük oğlu görüldü. "Bu senin oğlun mu?" diye sordu aristokrat. Çiftçi gururla "Evet!" dedi. Aristokrat devam etti; "Gel seninle bir anlaşma yapalım. Oğlunu bana ver, iyi bir eğitim almasını sağlayayım. Eğer karakteri babasına benziyorsa ilerde gurur duyacağın bir kişi olur."

Bu konuşmalar sonunda çiftçinin oğlu, aristokratın desteğinde eğitim gördü. Aradan yıllar geçti. Çiftçinin oğlu Londra'daki St. Marys Hospital Tıp Fakültesi' den mezun oldu ve tüm dünyaya adını penisilini bulan Sir Alexander Fleming olarak duyurdu.

Bir süre sonra aristokratın oğlu zatürreeye yakalandı. Onu ne mi kurtardı?

Penisilin!

Aristokratın adı: LordRandolp Churchill

Oğlunun adı ise: Sir Winston Churchill.

DEĞERLENDİRME

Sizin de yaptığınız bir iyiliğin, iyilik olarak size geri döndüğü bir durum yaşadınız mı?

Paraya gereksiniminiz yokmuş gibi çalışın. Hiç acı çekmemiş gibi sevin.

Hiçbir şey beklemeden verin. Karşılığını mutlaka bir gün alırsınız...

ORTAOKUL-LİSE

HİKAYENİN ADI	ÜÇ HEYKEL
İŞLENEN DEĞER	SAYGI
HİKÂYENİN AMACI	BAŞKALARINA SAYGI BİLİNCİNİ OLUŞTURMAK

İki komşu ülkenin hükümdarları birbirleriyle savaşmazlar, ama her fırsatta birbirlerini rahatsız ederlerdi. Doğum günleri, bayramlar da ilginç armağanlar göndererek karşdakine zekâ gösterisi yaparlardı. Hükümdarlardan biri, günün birinde ülkesinin en önemli heykeltıraşını huzuruna çağırdı. İsteddiği, birer karış yüksekliğinde, altından, birbirinin tıpatıp aynısı üç insan heykeli yapmasıydı. Aralarında bir fark olacak ama bu farkı sadece ikisi bilecekti. Heykeller hazırlandı ve doğum gününde komşu ülke hükümdarına gönderildi. Heykellerin yanına bir de mektup konmuştu. Şöyle diyordu heykelleri yaptıran hükümdar: "Doğum gününü bu üç altın heykelle kutluyorum. Bu üç heykel birbirinin tıpatıp aynısı gibi görünebilir. Ama içlerinden biri diğer ikisinden çok daha değerlidir. O heykeli bulunca bana haber ver."

Hediyeyi alan hükümdar önce heykelleri tarttırdı. Üç altın heykel gramına kadar eşitti. Ülkesinde sanattan anlayan ne kadar insan varsa çağırttı. Hepsisi de heykelleri büyük bir dikkatle incelediler ama aralarında bir fark göremediler.

Günler geçti. Bütün ülke hükümdarın sıkıntısını duymuştu ve kimse çözüm bulamıyordu. Sonunda, hükümdarın fazla isyankâr olduğu için zindana attığı bir genç haber gönderdi. İyi okumuş, akıllı ve zeki olan bu genç, hükümdarın bazı isteklerine karşı çıktığı için zindana atılmıştı. Başka çaresi olmayan hükümdar bu genci çağırttı. Genç önce heykelleri sıkı sıkıya inceledi, sonra çok ince bir tel getirilmesini istedi. Teli birinci heykelciğin kulağından soktu,, tel heykelin ağzından çıktı. İkinci heykele de aynı işlemi yaptı. Tel bu kez diğer kulaktan çıktı. Üçüncü heykelde tel kulaktan girdi ama bir yerden dışarı çıkmadı. Ancak telin sığabileceği bir kanal kalp hizasına kadar iniyor, oradan öteye gitmiyordu. Hükümdar heykelleri gönderen komşu hükümdara cevabı yazdı: "Kulağından gireni ağzından çıkartan insan makbul değildir. Bir kulağından giren diğer kulağından çıkıyorsa, o insan da makbul değildir. En değerli insan, kulağından gireni yüreğine gömen insandır.

DEĞERLENDİRME

- 1- Kulağından gireni ağzından çıkartan insan tasviriyle anlatılmak istenen nedir?
- 2- Bir kulağından giren diğer kulağından çıkıyor ifadesiyle ne anlatılmak isteniyor?
- 3- Kulağından gireni kalbine gömen insan anlatımıyla ne kastediliyor? Bu şekilde davranan insan neden en makbul insandır?

ORTAOKUL-LİSE

HİKÂYENİN ADI	AFFETMENİN BÜYÜKLÜĞÜ
İŞLENEN DEĞER	İYİLİK VE HOŞGÖRÜ
HİKÂYENİN AMACI	BAŞKALARINA KARŞI AFFEDİCİ VE MERHAMETLİ OLABİLMEK

Vaktiyle bir padişah, esirlerinden birini, diğer esirleri kışkırtıyor, isyana teşvik ediyor, diye cezalandırmak istedi. Bu tür suçların cezası da idamdı. Esir bunu bildiği için, "Ölümden öte yol yoktur." felsefesiyle, kendi dilinde padişaha sövüp en kötü sözleri söyleyerek, iyice içini döktü.

Padişah esirin dilinden anlayan bir vezire, "Neler söylüyor bu adam?" diye sordu. Vezir iyilik yanlısı biriydi. Esirin küfürler savurduğunu değil de "Ben bir hata ettim bir padişah olarak size yakışan ise affetmektir. Allah da bağışlamayı ve bağışlayanları sever, diyor." dedi. Vezirin bu sözleri üzerine padişah merhamete geldi ve esiri affetti. Fakat esirin dilinden anlayan bir başka vezir müdahale etti. - Padişahım, bu esir söylenenlerin tam tersine size en ağır küfürleri savurdu, ağzına geleni söyledi dedi.

Padişah yerinde bir soyluluk gösterisinde bulundu. Kötü yürekli vezire hitap ederek, "Önceki vezirim söylediği yalan, senin söylediğin doğrudan daha çok hoşuma gitti. Senin açıklamalarına itibar etmiyorum" dedi ve af kararını geri almadı.

DEĞERLENDİRME

1-Affetmek sizin için neyi ifade ediyor?

2-Geçmiş de bıraktığınız (daha doğrusu bıraktığınız sandığınız, hesaplaşmadan üstünü örttüğünüz) birileri veya deneyimleriniz var mı?

Affetmek, affedilmektir. Affetmek kırgınlığın, kızgınlığın, nefretin hapisanesinden özgürlüğe çıkmaktır. Affetmek, kendimize duyduğumuz saygının artmasını sağlayan bir süreçtir. Affetmek, anı yaşama ve geleceğe umutla bakma özgürlüğüdür.

Affetmek, başkası için değil, sadece kendimiz için yaptığımız bir özgürleşme seçimidir.

ORTAOKUL-LİSE

HİKÂYENİN ADI	MUTSUZ PRENS
İŞLENEN DEĞER	SORUMLULUK
HİKÂYENİN AMACI	ÇALIŞKAN OLMAK

Vaktiyle her türlü maddi imkâna sahip olmasına rağmen can sıkıntısından, yakınan mutsuz bir prens vardı. Kardeşleri, arkadaşları gezer, ava gider, eğlenirken o, odasına kapanır, sürekli düşünürdü. Oğlunun bu haline hükümdar babası çok üzülmüyordu. Bir gün hükümdar, ülkesinin en bilge kişisini sarayına çağırıp ona oğlunun durumunu anlattı ve buna bir çözüm bulmasını istedi. Bunun için bilgeye bir hafta süre verdi. Bir hafta içinde bir formül bulamazsa bunun hayatına mal olabileceğini de hatırlattı.

Yaşlı bilge, üç beş gün düşünüp taşındı. Aklına hiç bir çözüm gelmedi. Bu nedenle canını kurtarmak için ülkeyi terk etmeye karar verdi. Üzgün, dalgın bir şekilde ülkeyi terk ederken, bir köyün yakınında koyunlarını, keçilerini otlatan küçük yaşta bir çobanla bir süre ahbaplık etti. Bundan cesaret alan küçük çoban yaşlı dostuna "Amca şu hayvanlarıma biraz göz kulak oluver de, ben de şu görünen köyden azık alıp geleyim, bugün azık almayı unutmuşum." dedi. Bilge de zevkle kabul etti. Bilge, kafası olaylarla meşgul bir halde hayvanlara göz kulak olurken, bir keçi yavrusu kenarında oynamakta olduğu uçurumdan aşağı yuvarlanıverdi. Aşağı inip onu kurtarmadıkça kendi kendine kurtulması da mümkün değildi. Bilge küçük çobana verdiği sözü doğru dürüst tutabilmek için yavruyu kurtarmaya karar verdi. Bu amaçla uçurumun dibine indi. Önce yavruyu sırtına bağladı, sonra tırmanmaya başladı. Birkaç tırmanma başarısızlıkla sonuçlansa da yılmadı. Uğraştı, didindi, zorlandı ama sonunda yavruyu yukarı çıkarmayı başardı. Verdiği sözü tutabilmek için minik oğlağı uçurumdan çıkarmak bir süre kafasını öyle meşgul etti ki, kendi sıkıntısını unuttu.

Fakat bu durum onun kafasında bir şimşek çakmasına sebep oldu. "Bir kimse ciddi olarak bir işle meşgul olduğunda, o kimse için can sıkıntısı, eften püften olayları kafasına takmak diye bir şey söz konusu olamaz" diye düşündü. Bilge artık kaçma fikrinden vazgeçip hemen geri döndü. Hükümdarın huzuruna çıkarak şu çözümü sundu:

"Hükümdarım, eğer oğlunuzun can sıkıntısından kurtulmasını, hayata bağlanmasını istiyorsanız ona bir sorumluluk yükleyin. Oğlunuza yükleyeceğiniz sorumluluk ne derece ciddi, sonucu ne derece ağır olursa, kendini o ölçüde can sıkıntısından kurtaracak, yaşama mücadele ve azmi o derece artacaktır."

DEĞERLENDİRME

- 1.Sorumluluk sizce nedir?
- 2.Dinlediğiniz hikâyede sorumluluğun hangi yönünden bahsedilmiştir?
- 3.Bugüne kadar kendiniz, çevreniz ve aileniz adına ne gibi sorumluluklar aldınız?

Sorumluluk almaya gayret etmeliyiz. Eğer çözümün bir parçası değilsek problemin içinde oluruz. Sorumluluklarımızı bilirsek sıkıntılarımızdan da kurtuluruz. Hayatımızla ilgili sorumluluğu dış dünya ve olaylara bırakırsak, her zaman çalışma ve başarımızı engelleyecek bir sebebimiz olacaktır. Sorumluluğun bütünüyle kendimize ait olduğunu kabul edersek, hedefimize doğru bir adım daha atmanın mutluluğunu yaşarız. Tek sorumluluğumuz var o da "bulduğumuz yerde, yaptığımız her ne iş olursa olsun, elimizden gelenin en iyisini yapmak."

EN İYİSİ SEN OL...

Dağ tepesinde bir çam olamazsan, Vadide bir çalı ol. Ama, dere kenarındaki en iyi küçük çalı sen olmalısın. Çalı olamazsan bir avuç ot ol. Bir yola neşe ver. Bir nilüfer olamazsan bir saz ol. Ama gölün içindeki en canlı saz sen olmalısın. Cadde olamazsan, sokak ol. Kazanmak ya da kaybetmek ölçü değildir. Her ne isen onun en iyisi sen ol...

ORTAOKUL-LİSE

HİKÂYENİN ADI	DOĞRULUK GÜZEL BİR ERDEMDİR
İŞLENEN DEĞER	DÜRÜSTLÜK
HİKÂYENİN AMACI	OLUMLU VE OLUMSUZ DEĞERLERİ AYIRT EDEBİLMEK VE DOĞRU DAVRANIŞLARI YAŞAMIMIZDA UYGULAMAK

Ben on bir yaşındayken babamla elimize geçen her fırsatta balığa giderdik. Yine balığa gittiğimiz bir gün oltamın hızla çekildiğini hissedince büyük bir balık yakaladığımı anladım. Sonunda yorgun düşen balığı sudan çıkardım. O güne kadar gördüğüm en büyük balıktı. Ama henüz av yasağı kalmamıştı. Babamla birlikte güzelim balığa baktık, pulları ay ışığında ışıltılı parlıyordu. Babam bir kibrit yakıp saatine baktı. Saat on olmuştu. Av yasağının bitmesine daha iki saat vardı. Önce balığa sonra bana baktı. “O balığı suya geri bırakman gerekiyor oğlum” dedi. Ağlamaklı bir sesle “Ama baba” diyerek itiraz ettim. “Gölde başka balıklar da var.” dedi babam. “Ama hiçbiri bunun kadar büyük değil” dedim. Şöyle bir etrafa göz attım hiç kimseler yoktu. Bizi hiç kimsenin görmemiş olmasına karşın babamın sesinden bu konuda hiçbir ödün vermeyeceğini anladım. Oltanın ucunu balığın ağzından çektim ve balığı gölün karanlık sularına bıraktım. Balık suya düşer düşmez, şöyle bir çırpındı ve gözden kayboldu. Bir daha bu kadar büyük bir balık tutamayacağımdan emindim. Bu olay bundan tam otuz dört yıl önce oldu. Gerçekten bir daha o kadar büyük bir balık tutamadım. Fakat değerler konusunda bir ikilem yaşadığım zaman hep o balık gözümün önüne gelir. Babamdan öğrendiğim şey doğru ile yanlışın ne olduğunu ayırmak çok basit bir konudur. Güç olan değerlerin uygulanabilmesidir. Birileri görmediği zamanda doğru olanı yapabilmektir önemli olan.

DEĞERLENDİRME

1. Dürüslükle ilgili sizin de paylaşmak istediğiniz yaşantılarınız var mı?
2. Dürüst ve güvenilir olmak insana neler kazandırır?

Doğruluk ve dürüstlük iki farklı erdemdir. Hırsızlık yaptığını itiraf edersen, dürüst bir hırsız olmuş olursun. Fakat doğru bir insan yapmaz bu itiraf seni. Doğru olmak doğru işler yapmaktır. Kendi ölçülerine göre değil. Doğruluğun evrensel ölçülerine göre. Kişiler, davranışlarını, kendi doğruluk-yanlışlık cetveline göre ölçer biçer. Sorun da buradadır. Kendi doğruların, belki de kendi yanlışlarındır. Kim bilir. Doğruluk ve dürüstlük iki farklı erdemdir. Dürüst olmak, doğru-yanlış ne yaptıysan bunu açıklayabilmektir. Dürüstlük (Samimiyet) terimi kişinin başkalarına karşı dürüstlüğü kadar, kendisine karşı dürüstlüğü de kapsar.

ORTAOKUL-LİSE

HİKÂYENİN ADI	ÇAY
İŞLENEN DEĞER	SEVGİ
HİKÂYENİN AMACI	ANI YAŞAMANIN FARKINDALIĞINI KAZANMAK

Bir grup kariyer yolunda ilerleyen yeni mezun, eski üniversitelerindeki profesörlerini ziyaret için bir araya gelirler. Sohbet, sonunda "işin ve hayatın stresinden şikâyete" döner.

Misafirlerine kahve ikram etmek isteyen profesör mutfağa gider ve yanında büyük bir termos içinde çay ve porselen, plastik, cam, kristal olmak üzere değişik tarzda ve ucuz görünenden, pahalı ve hatta çok özel olanlarına kadar değişik çay bardakları ile gelir.

Herkes bir bardak seçince, profesör şöyle söyler: "Fark ettiyseniz, tüm pahalı görünen bardaklar alındı ve geriye ucuz görünümlü, sade bardaklar kaldı. Kendiniz için en iyi olanı istemeniz normal olsa da, bu sizin stresinizin ve problemlerinizin kaynağı aslında. Emin olun ki, bardağın kendisi çayın kalitesine hiç bir şey katmaz. Çoğu zaman, sadece daha pahalıdır ve hatta bazı durumlarda da içtiğimizi saklar. Hepinizin aslında istediğiniz çaydı, bardak değil, ama bilinçli olarak en iyi bardaklara yöneldiniz ve sonra birbirinizin bardağına bakmaya başladınız. Şunu bir düşünün: Hayat çaydır. İş, para ve toplumdaki konumunuz da bardaklar. Onlar hayatı tutmak için sadece araçlardır ve seçtiğimiz bardak yaşadığımız hayatın kalitesini belirlemediği gibi değiştirmez de. Bazen sadece bardağa odaklanarak çayın tadını çıkarmayı unuturuz. Lütfen, Çay'a odaklanın, çayınızın kokusuna, tadına, ısısına.

Yani çayı (hayatı) farkındalıkla yudumlayın! Yoksa içtim, sağa sola bakarken bir şey anlamadım dersiniz. En mutlu insanlar her şeyin en iyisine sahip değildirler. Sadece her şeyin en iyi şekilde tadını çıkartırlar.

DEĞERLENDİRME

- 1- Sizce hayatı gerektiği gibi, farkında olarak nasıl değerlendirmeliyiz?
- 2- Yaşamdan beklentileriniz, sahip olmak istedikleriniz anı yaşamanızı engelliyor mu?

Sevgidir varoluşumuza sebep...

Sevgidir bizi yaşatan...

Sevgiyle doğar güneş...

Sevgiyle büyür ağaçlar, çiçekler...

Sevgiyle uçar kuşlar, kelebekler...

Sevgisiz hepimiz bir hiçiz.

ORTAOKUL-LİSE

HİKÂYENİN ADI	YAŞAMIN YANKISI
İŞLENEN DEĞER	ÖZGÜVEN
HİKÂYENİN AMACI	KENDİ YAŞAMLARININ SORUMLULUĞUNU ALABİLMEK

Bir adam ve kızı ormanda yürüyüş yapıyorlarmış. Birden çocuk ayağı takılıp düşüyor ve canı yanıp “AHHHHH” diye bağıyor. İleride bir dağın tepesinden “AHHHHH” diye bir ses duyuyor ve şaşırıyor. Merak ediyor ve “Sen kimsin?” diye bağıyor. Aldığı cevap “Sen kimsin?” oluyor.

Aldığı cevaba kızıp “Sen bir korkaksın!” diye tekrar bağıyor. Dağdan gelen ses “Sen bir korkaksın!” diye cevap veriyor. Çocuk babasına dönüp “Baba ne oluyor böyle?” diye soruyor. “Kızım” der babası, “Dinle ve öğren!” ve dağa dönüp “Sana hayranım!” diye bağıyor. Gelen cevap “Sana hayranım!” oluyor. Baba tekrar bağıyor, “Sen muhteşemsin!” Gelen cevap; “Sen muhteşemsin!” Çocuk çok şaşırıyor, ama halen ne olduğunu anlayamıyor. Babası açıklamasını yapıyor:

- “İnsanlar buna yankı derler, ama aslında bu yaşamdır. Yaşam daima sana senin verdiklerini geri verir. Yaşam yaptığımız davranışların aynasıdır. Daha fazla sevgi istediğin zaman daha çok sev! Daha fazla Şefkat istediğinde, daha şefkatli ol! Saygı istiyorsan insanlara daha çok saygı duy. İnsanların sabırlı olmasını istiyorsan sen de daha sabırlı olmayı öğren. Bu kural yaşamımızın bir parçasıdır, her kesiti için geçerlidir. Yaşam bir tesadüf değil, yaptıklarınızın aynada bir yansımasıdır.

DEĞERLENDİRME

Özgüven önemli bir kişisel özelliktir; yaşamla baş etmemizi ve sorunlarla gerçekçi bir şekilde mücadele etmemizi sağlar ve zorluklara dayanmamızı kolaylaştırır. Özgüven kazanma süreci, yaşamın önemli zorlukları ile başa çıkma gücüne sahip ve mutlu olmaya layık bir kişi olma deneyimidir.

1- Kendimize en çok güvendiğimiz zamanlar hangileridir? Yeteneklerimizden emin olduğumuz ve kendimizi en rahat hissettiğimiz durumlar nelerdir?

2- Karşısında özgüvenimizin en yüksek olduğunu düşündüğümüz insanlar kimlerdir? Niçin?

3- Onlar, bize özgüvenimizi artıracak ne söylüyorlar veya ne yapıyorlar?

4- Ne zaman kendimize olan güvenimizin en düşük olduğunu hissediyoruz?

5- Özgüvenimizi azaltanlar nelerdir?

Hangi insanlar ve hangi durumlar

bizim kendimizi güvensiz

hissetmemize neden oluyor?

Söylenen ya da yapılanlar nelerdir?

ORTAOKUL-LİSE

HİKÂYENİN ADI	PAYLAŞMANIN YÜCELİĞİ
İŞLENEN DEĞER	YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMA
HİKÂYENİN AMACI	İŞBİRLİĞİ VE DAYANIŞMANIN YAŞANTIMIZDAKİ ÖNEMİ KAVRAYABİLMEK

Vaktiyle birbirini çok seven iki kardeş varmış. Büyüğü Halil, küçüğü ise İbrahim... Halil evli ve çocuklu, İbrahim ise bekârmış. Ortak bir tarlaları varmış iki kardeşin. Ne mahsul çıkarsa, eşit olarak paylaşırlarmış. Bununla geçinip giderlermiş... Bir yıl, yine harman yapmışlar buğdayı sonra da eşit olarak İkiye ayırmışlar. İş kalmış buğdayı ambarlara taşımaya.

Halil, bir teklif yapmış: İbrahim kardeşim, “Ben gidip çuvaları getireyim. Sen buğdayı bekle.” “Peki, ağabey” demiş İbrahim... Ve Halil gitmiş çuval getirmeye. O gidince, düşünmüş İbrahim: Abim evli, çocuklu. Daha çok buğday lazım onun evine ve kendi payından bir miktar atmış onunkine... Az sonra Halil çıkagelmiş. “Haydi İbrahim” demiş, önce sen doldur da taşı ambarına. Peki abi. İbrahim, kendi yığınınından bir çuval doldurup düşer yola. O gidince, Halil düşünür bu defa:

Der ki: “Çok şükür, ben evliyim, kurulu bir düzenim de var. Ama kardeşim bekâr. O daha çalışıp, para biriktirecek. Ev kurup evlenecek.” diye düşünerek, kendi payından onunkine birkaç kürek atar. Velhasıl, biri gittiğinde, öbürü, kendi payından atar onunkine. Bu, böyle sürüp gider. Ama birbirlerinden habersizdirler. Nihayet akşam olur. Karanlık basar. Görürler ki, bitmiyor buğdaylar. Hatta azalmıyor bile. Günlerce taşır iki kardeş, bitiremezler. Şaşarlar bu işe... azalacağına çoğalır buğdaylar. Dolar taşar ambarları. Bugün “Bereket” denilince, bu kardeşler akla gelir. Bu bereketin adı: Halil İbrahim bereketidir.

DEĞERLENDİRME

- 1- Sizce insanların hangi konularda yardıma ihtiyaçları olur?
- 2- İlinizde bulunan sosyal yardımlaşma kurumları hakkında bilginiz var mı?
- 3- En son ne zaman birilerine yardım ettiniz? Paylaşmak ister misiniz?
- 4- Zor bir anınızdayken yardım alıp da rahatladığınız bir durumu paylaşmak ister misiniz?

ORTAOKUL-LİSE

HİKÂYENİN ADI	BİLGİN İLE KAYIKÇI
İŞLENEN DEĞER	SAYGI
HİKÂYENİN AMACI	KENDİNE SAYGI VE BAŞKALARINA SAYGI DURUMUNDA MUTEVAZİ OLABİLMEK

Kendini beğenmiş bir gramer bilgini, boğazdan karşıya geçmek için bir kayık kiraladı ve kurumla oturdu yerine.

Kayıkçı, olgun ve alçak gönüllü bir insandı. Hiç ses çıkarmadan küreklere asılıyor, yolcusunu sağ salim karşıya geçirmek ve üç beş kuruş kazanmak istiyordu.

Denizin orta yerine geldikleri sırada bilgin küçümser bir eda içinde sordu:

-Sen hiç gramer okudun mu? Dil biliminden anlar mısın?

Kayıkçı:

-Hayır efendim dedi, ben cahil bir kayıkçıyım, dediğiniz şeylerden hiç anlamam.

-Vah vah dedi bilgin, ömrünün yarısı boşa geçmiş!

Böyle bir süre ilerledikten sonra rüzgâr şiddetini artırmaya, dalgalar büyümeye başladı. Denizde fırtına çıkmış, bilgin korkmaya başlamıştı.

Kayıkçı olağanüstü bir güçle kurtulmaya, sağ salim karşı kıyıya geçmeye çalışıyordu. Gördü ki artık kurtuluş ümidi yok, bilgine dönüp sordu:

-Efendim, yüzmeye bilir misiniz?

Bilgin:

-Ne yazık ki bilmiyorum diye inledi.

O zaman kayıkçı:

-Vah vah dedi, şimdi ömrünün hepsi boşa gidecek! Keşke gramer bileceğinize benim gibi yüzmeye bilseydiniz de canınızı kurtarsaydınız.

DEĞERLENDİRME

Alçak gönüllülük, benlik tutkusundan kurtulmayı bilmek, gösterişe değil öze önem vermek, gereksiz övünmemek, övülmeyi de beklememektir. İnsanın gerçekten alçak gönüllü olabilmesi için önce kendine karşı dürüst olması sonra da karşısındakilere karşı dürüst olması gerekir. Alçak gönüllü kişiler aynı zamanda mütevazî kişilerdir.

ORTAOKUL-LİSE

HİKAYENİN ADI	FARE İLE DEVE
İŞLENEN DEĞER	SAYGI
HİKAYENİN AMACI	KENDİNE SAYGI VE BAŞKALARINA SAYGI KONUSUNDA MUTEVAZİ OLMA BİLİNCİNİ KAZANDIRMAK

Çok eskiden, kendini beğenmiş şımarık bir fare ile akıllı ve alçak gönüllü bir deve yaşardı.

Bir gün karşılaşır arkadaş oldular.

Fare:

-Sana kılavuzluk etmeliyim! dedi. Yularından çekip istediğim yere götürmeliyim!

Deve arkadaşının küstahça teklifine razı oldu. Bir süre gittikten sonra küçük bir dere kenarına ulaştılar. Devenin diz kapaklarına bile ulaşmayan su, fare için uçsuz bucaksız bir deniz gibiydi...

-Ben buradan geçemem diye fısıldadı korkuyla.

Deve: Ne bekliyorsun? diye çıkıştı. Kılavuz önden gider, dal bakalım suya.

-Ama... diye kekeledi fare, görmüyor musun su çok derin?

Fare mahcup olmuş, boyundan büyük işlere giriştiği için kıpkırmızı kesilmişti.

-Sizin için küçük ama bana göre çok büyük bir su... diye inledi. Ben artık kılavuz olmaktan vazgeçiyorum. Keşke daha önceden düşünseydim de boyumdan büyük işlere girişmeseydim.

-Evet, dedi deve, yumuşak bir sesle, herkes kendi haddini bilmeli ve asla aldatıcı gurura kapılmamalı.

DEĞERLENDİRME

Bir adamın gerçekten büyük olup olmadığını, onun alçak gönüllülüğünden anlayabilirsiniz.

(ANONİM)

Senden iyilere yerini vermesini bil. (KEBLE)

Alçak gönüllülük, gururun perhizidir. (VOLTAIRE)

Alçak gönüllülük, kendi gerçek değerini anlamaktır. (ANATOLE FRANCE)

ORTAOKUL-LİSE

HİKÂYESİNİN ADI	GERÇEK GÜZELLİK
İŞLENEN DEĞER	SEVGİ
HİKÂYESİNİN AMACI	SEVGİDE FEDAKÂRLIĞIN ÖNEMİNİ KAVRATABİLMEK

“Bebeğimi görebilir miyim?” dedi yeni anne. Kucağına yumuşak bir bohça verildi ve mutlu anne, bebeğinin minik yüzünü görmek için kundağını açtı ve şaşkınlıktan adeta nutku tutuldu. Anne ve bebeğini seyreden doktor hızla arkasını döndü ve camdan bakmaya başladı. Bebeğin kulakları yoktu. Muayenelerde, bebeğin duyma yetisinin etkilenmediği, sadece görünüşü bozan bir kulak yoksunluğu olduğu anlaşıldı. Aradan yıllar geçti, çocuk büyüdü ve okula başladı. Bir gün okul dönüşü eve koşarak geldi ve kendisini annesinin kollarına attı hıçkırıyordu. Bu onun yaşadığı ilk büyük hayal kırıklığıydı. Ağlayarak "Büyük bir çocuk bana çirkin" dedi. Küçük çocuk bu kadersizliğiyle büyüdü. Arkadaşları tarafından seviliyordu ve oldukça da başarılı bir öğrenciydi. Sınıf başkanı bile olabilirdi. Eğer insanların arasına karışmış olsaydı, annesi, her zaman ona “Genç insanların arasına karışmalısın” diyordu, ancak aynı zamanda yüreğinde derin bir acıma ve şefkat hissediyordu. Delikanlının babası, aile doktoru ile görüştü; “Hiçbir şey yapılamaz mı?” diye sordu. Doktor "Eğer bir çift kulak bulunabilirse, organ nakli yapılabilir" dedi. Böylece genç bir adam için kulaklarını feda edecek birisi aranmaya başlandı. Bir müddet sonra babası “Hastaneye gidiyorsun oğlum, annen ve ben, sana kulaklarını verecek birini bulduk ancak unutma bu bir sır” dedi. Operasyon çok başarılı geçti. Yeni görünümüyle psikolojisi de düzelen genç, okulda ve sosyal hayatında büyük başarılar elde etti. Daha sonra evlendi ve diplomat oldu. Yıllar geçmişti, bir gün babasına gidip sordu:

"Bilmek zorundayım, bana bu kadar iyilik yapan kişi kim? Ben, o insan için hiçbir şey yapamadım. Bir şey yapabileceğimi de sanmıyorum" dedi. Babası, “Fakat anlaşma kesin, şu anda öğrenemezsin, henüz değil...” Bu derin sır yıllar boyunca gizlendi. Ancak bir gün açığa çıkma zamanı geldi. Hayatının en karanlık günlerinden birinde, annesinin cenazesi başında babasıyla birlikte bekliyordu. Babası yavaşça annesinin başına elini uzattı, kızıl kahverengi saçlarını eliyle geriye doğru itti, annesinin kulakları yoktu. “Annen hiçbir zaman saçını kestirmek zorunda kalmadığı için çok mutlu oldu” diye fısıldadı babası ve “Hiç kimse, annenin daha az güzel olduğunu düşünmedi değil mi.” dedi.

DEĞERLENDİRME

Gerçek güzellik fiziksel görünüme bağlı değildir, ancak kalptedir.

Gerçek mutluluk, gördüğün şeyde değil, asıl görünmeyen yerdedir.

Gerçek sevgi, yapıldığı bilinen şeyde değil, yapıldığı halde bilinmeyen şeydedir.

1. En büyük fedakârlığınız nedir?

Başkaları için kendinizi unutursanız, o zaman sizi daima hatırlayacaklardır.
(DOSTOYEVSKI)

Bir mum diğer mumu tutuşturmakla ışığından bir şey kaybetmez. (MEVLANA)

ORTAOKUL-LİSE

HİKÂYENİN ADI	KORUYUCU MELEĞİM
İŞLENEN DEĞER	SEVGİ
HİKÂYENİN AMACI	SEVGİDE FEDAKÂRLIĞIN ÖNEMİNİ KAVRATABİLMEK
<p>Kadın her sabah olduğu gibi o günde beyaz değneği ve el yordamı ile otobüse binmişti. Şoför: -Soldan üçüncü sıra boş hanımefendi, dedi. Kadın otuz iki yaşında güzel bir bayandı ve eşi oldukça yakışıklı bir deniz subayı idi. Bundan bir kaç ay önce yanlış bir teşhis sonucu gerçekleştirilen ameliyatla gözlerini kaybetmişti. Kocasını ameliyattan sonra acı gerçeği öğrenince yıkılmış ve kendi kendine bir söz vermişti. Asla karısını yalnız bırakmayacak, ona sonuna kadar destek olacak, kendi ayakları üzerinde durana kadar cesaret verecekti. Günler geçiyordu. Kadın her geçen gün kendini daha kötü hissediyor, çok sevdiği kocasına yük olduğunu düşünüyordu.</p> <p>Eşinin bu içine kapanık, karamsar hali kocasını çok üzüyordu. Bir an önce bir şeyler yapması gerekiyordu, karısı günden güne kendi içine kapanık dünyasında kayboluyordu. Kocasını bütün gün düşündü, nasıl yardım edebilirim güzeller güzeli eşime diye. Birden aklına eşinin eski işi geldi. Geri dönmelerini isteyecekti. Ama bunu ona nasıl söyleyecekti, çünkü artık çok kırılgan ve neşesizdi. Bütün cesaretini toplayarak akşam karısına konuyu açtı. Karısı dehşetle gözlerini açtı: Ben bunu nasıl yaparım ben körüm, diye bağırdı. Kocasını ona destek olacağını, her sabah kendisinin işe bırakacağını ve akşamları da iş çıkışında alacağını ve ona çok güvendiğini söyledi. Çünkü eşini tanıyordu ve bunu başarabileceğini biliyordu. Kadın büyük bir umutsuzlukla kabul etti çünkü eşini çok seviyordu ve onu kırmak istemiyordu. Her sabah eşini işine bırakıyor ve akşamları da alıyordu fedakâr kocasını. Günler böyle ilerledi, karısı eskisinden biraz daha iyiydi. Fakat kocasını daha fazlasını istiyordu, kendisine söz vermişti sonuna kadar gidecekti. Akşam karısına: Artık işe kendin gidip gelmelisin, dedi. Kadın şaşırmişti. Bunu asla yapamayacağını söyledi. Kocasını ısrar edince onu yine kıramadı ve bütün cesaretini topladı. Bunu kendisi de istiyordu ama o kadar güveni yoktu. Sabahları kadın artık otobüs durağına kendisi gidiyor, otobüsüne biniyor ve otobüsten inerek işine gidebiliyordu. Günler günleri kovaladı, hiçbir problem yoktu. Yine bir gün otobüse binerken, şoför: Sizi kısıkanıyorum, hanımefendi dedi.</p> <p>Kadın kendisine söylenip söylenmediğini anlayamadan, neden diye sordu. Şoför: Çünkü her sabah sizin arkanızdan bir deniz subayı genç adam otobüse biniyor ve bütün yol boyunca sevgi ile size bakıyor, otobüsten indikten sonra yeşil ışıkta yolun karşısına geçmenizi bekliyor siz binaya girdikten sonra arkanızdan öpücük yollayıp size her gün sevgiyle el sallıyor dedi.</p>	
DEĞERLENDİRME	
1. Fedakârlıktan anladığımız nedir?	
2. Fedakâr insan kimdir? Biz yeterince fedakâr mıyız?	

ORTAOKUL-LİSE

HİKAYENİN ADI	EŞEKLİ KÜTÜPHANECİ MUSTAFA AMCA
İŞLENEN DEĞER	ÖZGÜVEN
HİKAYENİN AMACI	GİRİŞİMCİLİK RUHUNUN ÖZGÜVEN KAZANMADAKİ ROLÜ
<p>Yıl 1943. Genç Mustafa'nın tayini kütüphaneci olarak Ürgüp Tahsin Ağa Kütüphanesi'ne çıkar. Devlet memurluğu o dönemde süper bir şey, çünkü özel sektör falan yok. Bizimki kütüphanede heyecanla okurları bekler. Bir gün olur, beş gün olur, gelen giden yok. Etraftakilerle konuşur, herkese anlatır: "Bakın kütüphane bomboş duruyor, gelin kitap okuyun." Gelen giden olmaz. Amirlerine durumu bildirir.</p> <p>-Kardeşim otur oturduğun yerde, maaşını düzenli alıyor musun, almıyor musun? -Alıyorum. -23 yaşındaki genç memur "Ne yapayım, ne yapayım?" diye düşünür durur. Sonunda aklına bir fikir gelir, eşine söyler. Eşi önce "Deli misin bey?" der, ama kocasının bir şeyler üretme, işe yarama çabasını yakından görünce fikri kabullenir.</p> <p>O dönem devletteki amirlerinin çıkardığı tüm engellerin tek tek, bin bir güçlkle üstesinden gelerek bir eşek alır. İki tane de sandık yaptırır. İki sandığa, kalınlığına göre 180-200 kitap sığar. Sandıkların üstüne "Kitap İade Sandığı" yazar. Kitapları eşeğe yükler ve köy köy gezmeye başlar. Kütüphaneye de bir yazı asar: "Sadece Pazartesi ve Cuma günleri açıyoruz." Köydeki çocuklar şaşırır. Eşeğe bir sürü kitap yüklemiş bir amca, o gariban çocukların küçücük ellerine kitapları verir. Düşünün, Noel Baba gibi. Noel Baba yalan, Mustafa Amca ise gerçek. Geyikler yerine eşeği var. Eşek de daha gerçek, Mustafa Amca da. "Çocuklar bunları okuyun, aranızda da değişsin. On beş gün sonra aynı gün gelip alacağım. Aman yıpratmayın, diğer köylerdeki arkadaşlarınız da okuyacak" der. Mustafa artık Ürgüp'teki kütüphanede bir iki gün durmakta, diğer günler eşeği Yüksel'le köy köy gezmektedir. Köylerdeki çocuklar Eşekli Kütüphaneciyi her seferinde alkışlarla karşılarlar. Kalpleri küt küt atar heyecandan, sevinç içinde yeni kitapları beklerler. Zamanla insanlar kütüphaneye de gelmeye başlar. Mustafa bakar ki kütüphaneye kadınlar hiç gelmiyor. Zenith ve Singer'e mektup yazar: 'Bana dikiş makinesi yollayın, firmanızın adını kütüphanenin girişine kocaman yazayım' der. Zenith dokuz tane, Singer bir tane dikiş makinesi gönderir. (İlk sponsorluk faaliyeti) Salı günlerini kadınlar günü yapar. Kumaşı alan kadın kütüphaneye koşar. On makine yetmediği için sıra oluşur. Sırada bekleyen kadınların eline birer kitap verir, beklerken okusunlar diye. Okuma-yazma oranının düşüklüğünü görünce halkevlerine okuma yazma kursları vermeye gider. Halıcılık kursları başlatır, bölgede halıcılığı canlandırır.</p> <p>Bu arada valilik Mustafa hakkında dava açar, "Kendi görev tanımı dışında davranıyor" diye.50 yaşına gelen Mustafa Amca baskıyla emekli edilir. Mustafa Amca köylüler arasında efsane olur, yıllar geçtikçe köylerdeki çocuklarda okuma aşkı yerleşir. 2005 yılında Mustafa Amca vefat eder. Tüm Kapadokya çok üzülür, aralarında toplanırlar. Ürgüp'e Eşekli Kütüphaneci Mustafa GÜZELGÖZ ve eşeğinin heykelini dikerler.</p>	
<p>DEĞERLENDİRME Girişimcilik ne biliyor musun?</p> <p>Bulduğun yere yenilik katmalısın. Mutlaka adım atmalısın. Yaptığın iş olduğu yerde durup duruyorsa, sende bir tembellik vardır arkadaş. İnsan var, dokunduğu yere değer katar; insan var, dokunduğu yere değer kaybettirir. Bakın Nevşehir'den ve bu ülkeden nice müdür, amir, vali, bürokrat, milletvekili, politikacı geçti; binlercesinin adını kimse hatırlamaz ama Mustafa GÜZELGÖZ ve eşeğinin heykeli var.</p>	

ORTAOKUL-LİSE

HİKAYENİN ADI	BAĞLILIK
İŞLENEN DEĞER	SEVGİ
HİKÂYENİN AMACI	SEVGİDE SADÂKATIN ÖNEMİNİN FARKINA VARABİLMEK

Yaşlı bir adam, sabah erken evinden çıkıp, yolda ilerlerken, bir bisikletlinin kendisine çarpması ile yere yuvarlanmış ve hafif yaralanmış. Sokaktan geçenler yaşlı adamı hemen en yakın sağlık birimine ulaştırmışlar. Hemşireler, adamcağızın yarasına pansuman yapmışlar ama biraz beklemesini ve röntgen çekerek herhangi bir kırık veya sakatlık olup olmadığını inceleyeceklerini söylemişler. Yaşlı adam huzursuzlanmış, acelesi olduğunu istemediğini söylemiş. Hemşireler merakla acelesinin sebebini sormuş. Adamcağız da “Karım huzur evinde kalıyor her sabah onunla kahvaltı etmeye giderim, geç kalmak istemiyorum” demiş. “Karınızın, siz gecikince merak edeceğinizi düşünüyorsunuz herhalde” demiş hemşire. Adam üzgün bir ifade ile “Ne yazık ki karım Alzheimer hastası ve benim kim olduğumu bilmiyor” demiş. Hemşireler hayretle “Madem sizin kim olduğunuzu bilmiyor neden her gün onunla kahvaltı yapmak için koşuyorsunuz.” demişler. Adam buruk bir sesle “Ama ben onun kim olduğunu biliyorum.” demiş.

DEĞERLENDİRME

1. Sizce sadakat nedir?
2. Sevdiklerimizin zor zamanlarında da yanlarında olacak kadar sadık mıyız?
“Yemine gerek görmeyecek kadar sözlerine sadık ol” (DALE CARNEGIE)

ORTAOKUL-LİSE

HİKAYENİN ADI	SEVGİNİN BEDELİ
İŞLENEN DEĞER	SORUMLUK VE SEVGİ
HİKAYENİN AMACI	AİLEYE KARŞI SORUMLULUKLARININ BİLİNCİNE VARABİLMEK

Küçük oğlu annesine geldi ve ona kâğıdı uzattı. Annesi ellerini önlüğüne kuruladıktan sonra kâğıdı okumaya başladı;

Odamı temizlediğim için 5 Lira

Alışverişe gittiğim için 5 Lira

Küçük kardeşime baktığım için 10 Lira

Çöpü attığım için 1 Lira

İyi bir karne getirdiğim için 5 Lira

Toplam borç 26 Lira

Anne, umutla kendisine bakan oğlunun elinden kâğıdı aldı ve kağıdın arka yüzüne şunları yazdı:
Seni dokuz ay karnımda taşıdım BEDAVA

Hasta olduğunda başında bekledim, elimden geleni yaptım, senin için dua ettim BEDAVA
Yıllar boyu değişik nedenlerle senin için gözyaşı döktüm BEDAVA

Senin için geceleri kaygı duyup, uykusuz kaldım BEDAVA

Oyuncaklarını topladım, yemeğini hazırladım giysilerini yıkadım, ütüledim BEDAVA
Ve bunların hepsini topladığın zaman gerçek sevginin bedelinin olmadığını görürsün, bedavadır çünkü...

Oğul annenin yazdıklarını okuyunca gözleri doldu.

Annesine baktı, "Anneciğim seni seviyorum" dedi ve kalemi alarak kağıda "HEPSİ ÖDENMİŞTİR" yazdı.

DEĞERLENDİRME

1- Sizin de evde sorumluluklarınız var mı? Bu sorumluluklarınızı yerine getirirken bir karşılık bekliyor musunuz?

2- Sizce sevginin karşılığı var mıdır?

ORTAOKUL-LİSE

HİKAYENİN ADI	RUHUMUZU BEKLEYELİM
İŞLENEN DEĞER	SAYGI
HEDEF KİTLE	KENDİNE SAYGI FARKINDALIĞINIKAZANDIRABİLMEK

İnka tapınaklarına çıkmak isteyen Avrupalı bir grup arkeolog, birkaç yerli rehberle yola koyuluyor. Dağın tepesindeki tapınaklara giden uzun yolu, kısa bir sürede yarılıyorlar. Aynı hızla biraz daha yol aldıktan sonra, yerliler kendi aralarında konuşup birden yere oturuyor ve böylece beklemeye başlıyorlar. Tabii Avrupalı arkeologlar buna bir anlam veremiyorlar. Saatler sonra, yerliler kendi aralarında konuşup tekrar yola koyuluyorlar, sonunda tepenin üstündeki görkemli İnka tapınaklarına geliyorlar. Arkeologlardan biri, yaşlı rehberine soruyor, “Hiç anlayamadım, niye yolun ortasında oturup saatlerce yok yere bekledik?” Yaşlı rehberin cevabı o kadar güzel ki: “Çok kısa sürede çok hızlı yol aldık, ruhlarımız bizden çok uzakta kaldı. Oturup ruhlarımızın bize yetişmesini bekledik.” Niye içimizde hep bir eksiklik duygusuyla yaşadığımızı, niye mutlu olmayı beceremediğimizi, niye kendimiz olmayı başaramadığımızı ve “niye” ile başlayan daha bir dolu sorunun cevabını açıkça veriyor İnkalar'ın yaşlı torunu. Çünkü kimilerimiz hayat içinde o kadar hızla yol alıyoruz ki, ruhumuz çok arkada kalıyor, hatta onu nerelerde unuttuğumuzu bile hatırlayamıyoruz. Herkes bir arayış içinde, ama hiç kimse ne aradığını bilmiyor. Sanıyoruz ki çok paramız, sürekli yükselen bir kariyerimiz, bahçeli bir evimiz, spor bir arabamız olunca biz de çok mutlu olacağız. Evet, kimi zaman bunlara sahip oluyoruz ama ruhumuz yanımızda olmadan.

DEĞERLENDİRME

1. Hayattan beklentilerinizin neler olduğunu hiç düşündünüz mü?
2. Hedeflerinizi belirlerken değerlerinizi göz önünde bulunduruyor musunuz?

GÖRGÜ KURALLARI

Şu an belki öğrencilik günlerini yaşıyorsunuz. Yakın bir zamanda mezun olup, bazılarınız üniversiteye gidecek, bazılarınız ise bir meslek sahibi olacak. Yaşamınızın bu dönemi de dâhil olmak üzere, tüm dönemlerinde görgü anlayışınız; tavırlarınızın, hareketlerinizin, konuşmalarınızın kalitesini belirleyecek. Kardeşinizle yaptığınız bir sohbetten, bir toplantıda yaptığınız konuşmaya, bir iş görüşmesindeki tutumunuza veya bir törene katılırken gösterdiğiniz tavra kadar davranış biçimlerinizi ortaya koyacak.

Görgü kuralları, insan ve toplum için gerekli olan kurallar zinciridir. Ancak bu kurallar zincirinin özünü kavradığınızda, bu incelikleri yüzeysel olarak değil, ruhunuzda hissederek yaşadığınızda ve hepsinden de önemlisi neden yaşadığınızın bilincinde olduğunuzda, işte o zaman görgü, sizin için bir yaşam felsefesi haline gelmiş demektir. Görgü kuralları ile ilgili bazı püf noktaları şöyle:

GENEL TAVIRLAR İLE İLGİLİ GÖRGÜ KURALLARI

Hoşgörülü ve iyimser olun. Bu, çok önemli bir görgü ve nezaket kuralıdır. Olumsuz insanlar çevrelerine sürekli negatif bir elektrik yayarlar. Böyle bir ruh halinden her şeyden önce kendiniz için sakının. Eleştiriyi doğru yerde ve zamanda yapın. Unutmayın ki öfke duymadan, kişiselleştirmeden ve samimiyetle yapılan eleştiri makbuldür. Başkalarına rahatsızlık verecek davranışlardan kaçının. Ziyaretlerin kısa zamanlı olmasına özen gösterin.

Gerektiğinde özür dilemesini bilin. Bu hem çok olgun hem de görgüye yakışan bir tavidir.

Verdiğiniz sözü mutlaka tutmaya çalışın. Yerine getiremeyeceğinizi düşündüğünüz sözler vermeyin.

TELEFONLA KONUŞMA ADÂBI

Bir arama yaptığınızda ilk yapmanız gereken kendinizi tanıtırıp sonra da konuşmak istediğiniz kişinin adını söylemenizdir.

Telefonu siz açtığınızda, eğer aranan kişi başka birisiyse, sakın o kişiyi bulunduğunuz yerden bağırarak çağırmayın. Yanına giderek telefonu olduğunu söylemeniz görgüye uygun olur. Okul, dersane gibi ortamlarda özellikle ders esnasında cep telefonlarının kapalı tutulması önemlidir.

KONUŞMA ADÂBI

Birisiyle konuşurken, yüzüne bakarak, göz teması kurarak konuşmak çok önemlidir. Güzel konuşmanın en önemli ölçülerinden birisi, güzel ahlaka uygun olmasıdır. Eğer buna gereken önemi vermezseniz, diğer her konuda özenli olsanız bile, konuşmanız değer kazanmaz. Konuşmaların saygı sınırları içinde olması da çok önemlidir. Güzel ve anlamlı konuşmanın yolunun samimiyetten geçtiğini unutmayın. Zorlanarak konuşuyormuş gibi bir imaj oluşturmaktan kaçının.

DİNLEME ADÂBI

Tıpkı konuşurken olduğu gibi dinlerken de mutlaka muhatabınız ile direkt bağlantı kurun. Karşınızda size yönelik olarak birisi konuşurken gözlerinizi etrafta gezdirmek, ilgili kişiye değil de etrafa bakmak, ilgilenmemek veya ilgisiz görünmeye çalışmak büyük görgüsüzlük ve kabalıktır. Konuşan kişiyi, kendisine bakarak dinleyin. Asla karşınızdakinin sözünü kesmeyin. Söyleyeceğiniz bir şey o an aklınıza gelse bile böyle bir kabalığı yapmayın. Konuşmak için mutlaka karşınızdakinin sözünün bitmesini bekleyin. Dinlerken, karşı tarafı anladığınızı hissettirmeniz çok önemlidir. Aksi halde konuşmacı kendisini yalnız hissedebilir. Anladığınızı, eğer aynı şekilde düşünüyorsanız karşı tarafın fikirlerini paylaştığınızı bakışınızla, mimiklerinizle belli edebilirsiniz.

HİTAP ŞEKİLLERİ

Yeni tanıştığınız bir kişiye kesinlikle "sen" diye hitap etmeyin. Aile üyeleri, yakın arkadaş ve yakın akraba olmadıkça kişilere "sen" diye hitap etmeniz görgü ve nezaket açısından uygun değildir. Sizden yaşça büyük kişilerin size "sen" diye hitap etmesi sizi yanılığa sürüklemesin. Bu saygı açısından mahsurlu değildir ancak sizin sizden yaşça büyük kişilere karşı böyle bir hitap şekli kullanmanız yakışık almaz.

İsmini bilmediğiniz birisine seslenmek zorunda kaldığınız zaman kibarca "bakabilir misiniz, beyefendi, hanımefendi" gibi ifadelerle seslenmeniz şüphesiz saygıya en uygunu olacaktır.

SELAMLAŞMA ADÂBI

Selam veriş tarzınızla kişiliğinizin yapısı hakkında karşı tarafa fikir verebilirsiniz. Örneğin cılız, kendine güvensiz bir sesle, varla yok arası verilen bir selam hemen anlaşılır. Güçlü, tok bir sesle, kararlı bir şekilde verilen selam da aynı şekilde kuvvetli bir kişiliğin göstergesi olur. Birisi size selam verdiğinde selamını alın. Selamı en güzel şekilde almaya özen gösterin. Selam verildiğinde o an önemli bir işle meşgul olsanız bile karşılık vermeyi ihmal etmeyin.

YEMEK ADÂBI

Birisine yemek ikramında bulunurken kaba, emredici veya lütfedici bir üslup değil, nazik ve şefkatli bir üslup kullanın. İkramdaki en önemli inceliklerden birisi de sunacağınız yiyeceğin en güzel kısmını karşı tarafa vermenizdir. Ancak bunu kesinlikle karşı tarafa hissettirmeden yapmalısınız. Yemeği eleştirmek, yemekte kusur bulmak ve bunun gibi kaprisli tavırlar görgüyle ve nezaketle bağdaşmaz.

Yemek yerken ağzın mutlaka kapalı olması gerekir. Söyleyeceğiniz bir şey varsa da o an yeme işleminizin bitmesini beklemelisiniz. Yemek yerken aynı anda konuşmak görgüsüzlüktür.

MEKTUP YAZMA ADÂBI

Mektup yazarken dikkat etmeniz gereken en önemli inceliklerden birisi, muhatabınızın mevkiisi, yaşı ve yakınlık derecenize uygun hitap ve üslup kullanmanızdır. Mektup yazarken okunaklı bir yazı kullanmalısınız. Okuyan kişi açısından mektubun akıcı ve rahat bir şekilde okunabilir olması önemlidir.

Mektubun görünüm olarak da temiz ve karalanmamış olmasına dikkat edebilirsiniz.

İNTERNET VE GÖRGÜ KURALLARI

Elektronik posta yoluyla karşı tarafa göndereceğiniz metinlerde, daima nezaketli ve efendi bir üslup içinde olmalısınız. Kişilerin kişilik haklarına yönelik olumsuz sözler, hakaretlere yer vermemeye dikkat etmelisiniz. İnternet, eğer akılcı kullanılmazsa sizin için çok ciddi bir vakit kaybına dönüşebilir. Mümkün olabildiği kadar interneti sohbet, şakalaşmak gibi amaçlarla değil de bilgi alışverişi, haberleşme, araştırma, kültür artırımı gibi amaçlarla kullanırsanız daha çok faydasını görürsünüz. Büyük harflerle yazmak, internet dilinde "Bağırma" anlamına geldiği için, böyle bir niyetiniz olmasa bile, bundan kaçının.

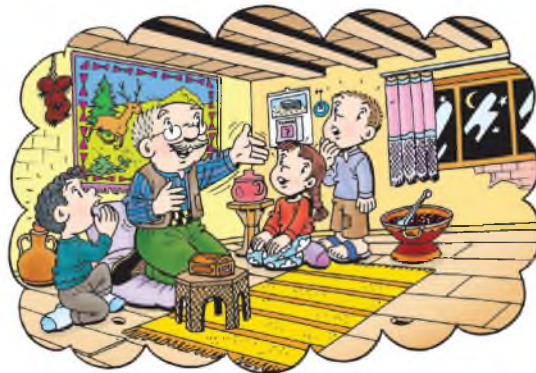

ZİYARET ADÂBI

Misafire ikramda bulunacağınız zaman bunu içinizden gelerek yapmalısınız. Asla bir külfet olduğunu düşünmemelisiniz.

Ziyaret edeceğiniz kişiyi önceden haberdar etmeniz bir nezaket ve incelik kuralıdır. Telefon açarak karşı tarafa bunu bildirebilir ve aldığınız cevaba göre programınızı yapabilirsiniz. Sabahın erken saatleri, gece geç saatler, tatil günleri gibi zamanlar ziyaret için tercih edilmemelidir.

Özellikle uyku, yemek ve iş zamanlarını ziyaret saati olarak seçmemelisiniz.

TAŞITLARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKENLER

Taşıtlara binerken ve inerken önceliği daima yaşlı, özürlü ve çocuklara verin. Önceliğiniz daima yardıma ihtiyacı olan kişiler olsun.

Birçok ortamda olduğu gibi umumi araçlarda da yüksek ve rahatsız edecek sesle konuşmamaya, şakalaşmamaya ve çevrenizdeki kişileri rahatsız etmemeye özen göstermelisiniz. Çevrenizle ilgilenmeden, sakın ve ciddi bir tavır içinde olmanız, en doğru olanıdır.

KÜTÜPHANEDE

Kütüphanedeyken yiyecek, içecek ile uğraşmak, yanındaki kişi ile sohbet etmek, çok fazla hareket etmek gibi tavırlardan kaçınmalısınız. Birisiyle veya kütüphane görevlisiyle konuşmanız gerektiğinde de seslenmek yerine yanına giderek sessizce konuşmalısınız.

Çevrenizdekilerin ve diğer çalışanların dikkatini dağıtacak her türlü hareketten kaçınmalısınız.

ALIŞVERİŞTE

Alışveriş yapılan yere girerken, öncelikle çıkan müşterilere yol vermelisiniz. Mağazanın kapısını, camını tutarak değil, tutma yerini kullanarak açmalısınız.

Yağmurlu günlerde eğer yanınızda şemsiye taşıyorsanız, şemsiyenizi girişte uygun bir yere bırakmalısınız. Mağazanın koyduğu genel kurallara veya belli bir sıra düzeni varsa buna uymalısınız.

ASANSÖRDE

Asansörde diğer kişiler ile sohbet etmek, dostluk kurmaya çalışmak basit hareketlerdir. Ciddi ve ağırbaşlı bir şekilde çıkılacak kata kadar bekleyip eğer gerekiyorsa diğer kişileri selamlayarak inmek daha uygun bir tavır olabilir. Asansör ile ilgili dikkat gösterilmesi gereken önemli detaylardan birisi de asansörden indikten sonra kapısını kapatıp asansörün geri gitmesinin sağlanmasıdır. Asansörleri amacına uygun kullanmaya dikkat etmeli, gereğinden fazla yük taşıtarak bozulmasına sebep olmamalısınız.

SOKAKTA

Sokakta bir şeyler yiyerek, içerek yürümek son derece basit hareketlerdir. Bu tip tavırlarda bulunmamaya titizlik gösterebilirsiniz.

Aceleniz olduğu anlarda sokakta kimseye çarpmamaya dikkat edin. Yollara kesinlikle yiyeceklerin paket kâğıtlarını, içecek kutularını ve bunlar gibi çöp olabilecek şeyleri atmayın, mutlaka bir çöp kutusu bulup ona atın.

Yağışlı havalarda nelere dikkat edilmelidir? Birikmiş suların yanından geçerken dikkatli olmalı ve kimsenin üzerine su sıçratmamalısınız. Yağışlı havalarda doğal olarak şemsiye kullanmanız gerekir. Ancak açarken çevrenizde bulunan kimseye zarar vermemeye dikkat etmelisiniz

KONFERANSTA

Öncelikle konferans, seminer gibi yerlere gideceğiniz zaman not kâğıdı, kalem gibi dinlerken ihtiyacınız olacak malzemeleri de yanınızda götürmelisiniz.

Konferansın programında dinleyicilere eğer soru sorma hakkı veriliyorsa soru sorun. Soru sorarken karşı tarafı zor durumda bırakan, nezaketten uzak söz ve üsluptan kaçınmalısınız.

KAPILARDAN GEÇİŞTE ÖNCELİK SIRASI

Apartman veya bir mağazanın kapısından içeri girerken, doğal olarak kim öndeyse o kişi önce girebilir. Ancak kapıyı arkadan gelen kişinin yüzüne kapanmayacak şekilde hafifçe tutmak veya buna dikkat ederek girmek önemlidir. Girerken siz önde olsanız bile, arkanızdaki kişi yaşlı, özürlü veya küçük bir çocuk ise mutlaka önceliği ona bırakın. Hatta geçmesine yardımcı olarak kapıyı tutabilirsiniz. Kapı aralıkları, koridor, köşe başları gibi dar yerlerde, geçişi engelleyecek şekilde durmaktan, birisiyle sohbet etmekten kaçının.

MERDİVENLERDE ÖNCELİK SIRASI

Merdivenlerden inip çıkarken öndeki ve arkadaki kişileri sıkıntıya sokmadan hareket etmelisiniz. Ne çok hızlı ne de aşırı yavaş, normal ve itidalli bir hızla hareket edebilirsiniz. Merdiven iniş ve çıkışlarında tutunacak tarafı yaşlılara, çocuklara ve özörlönlere vermeyi ihmal etmeyin. Bu kişilerin geçişlerinde onlara kolaylık tanıyın.

OTURMA KALKMA ADÂBI

Odada otururken, odaya evin büyüklerinden birisi veya bir misafir girdiği zaman ayağa kalkıp yer verin. Aslında gelen kişi yaşça sizden büyük olmasa da yeni birisi geldiğinde yerinizden kalkarak gelen kişiye yer açmak bir nezakettir.

Özellikle okulda, dershanede, sınıfta ve bunun gibi kalabalık olarak bulunduğunuz ortamlarda, sandalyede dik ve sallanmadan oturmaya dikkat etmelisiniz.

*Nezakət, fikir ve ahlâk
kültürün bir simgesidir.*

Voltaire

Ölçü her şeyde gereklidir, nezakette ise kaçınılmaz...

Cenap Şahabettin

EKLER

Ek-1) Yıllık Çalışma Planı

Ek-2) Okul Dönem Raporu

Ek-3) Görsel Materyal Formu

Ek-4) Veli Gurur Mektubu

Ek-5) İzleme, Değerlendirme Formu

NOT: EK-1'deki yıllık çalışma planında yer alan "Yapılacak Çalışmalar" bölümündeki faaliyetler sadece örnektir. Okul koşullarına göre değiştirilip, düzenlenebilir.

20.....-20..... EĞİTİM-ÖĞRETİM YILI ..... OKULÖNCESİ/İLKOKUL DEĞERLER EĞİTİMİ YILLIK ÇALIŞMA PLANI

AYLAR	DEĞERLER	YAPILACAK ÇALIŞMALAR	GÖREVLİ ÖĞRETMENLER
EKİM	SORUMLULUK	<ul style="list-style-type: none"> *Konu ile ilgili taramaları yapılarak (hikaye, masal, müzik, sanat çalışmaları vb) çalışmalara kaynak oluşturulması *Konuyla ilgili görsel materyallerin (Film, belgesel, slayt) izletilmesi *Değerler Köşesi (pano, duvar gazetesi) *Sınıf Panoları *Veli Bilgilendirme Mektubu *Okul web sayfasına yayın hazırlama * Okul geneline yönelik etkinlikleri planlama (sergi, yarışma, şenlik, kermeskampanyalar v.b) *Aile bültenleri, seminer, konferans, aile katılımları, kitap ve film önerileriyle velilerin sürece dahil edilmesi 	<ul style="list-style-type: none"> *Tüm Sınıf Öğretmenleri *Okul psikolojik danışmanı
KASIM	SAYGI	<ul style="list-style-type: none"> *Konu ile ilgili taramaları yapılarak (hikaye, masal, müzik, sanat çalışmaları vb) çalışmalara kaynak oluşturulması *Konuyla ilgili görsel materyallerin (Film, belgesel, slayt) izletilmesi *Değerler Köşesi (pano, duvar gazetesi) *Sınıf Panoları *Veli Bilgilendirme Mektubu *Okul web sayfasına yayın hazırlama * Okul geneline yönelik etkinlikleri planlama (sergi, yarışma, şenlik, kermeskampanyalar v.b) *Aile bültenleri, seminer, konferans, aile katılımları, kitap ve film önerileriyle velilerin sürece dahil edilmesi 	<ul style="list-style-type: none"> *Tüm Sınıf Öğretmenleri *Okul psikolojik danışmanı
ARALIK	SEVGİ	<ul style="list-style-type: none"> *Konu ile ilgili taramaları yapılarak (hikaye, masal, müzik, sanat çalışmaları vb) çalışmalara kaynak oluşturulması *Konuyla ilgili görsel materyallerin (Film, belgesel, slayt) izletilmesi *Değerler Köşesi (pano, duvar gazetesi) *Sınıf Panoları *Veli Bilgilendirme Mektubu *Okul web sayfasına yayın hazırlama * Okul geneline yönelik etkinlikleri planlama (sergi, yarışma, şenlik, kermeskampanyalar v.b) *Aile bültenleri, seminer, konferans, aile katılımları, kitap ve film önerileriyle velilerin sürece dahil edilmesi 	<ul style="list-style-type: none"> *Tüm Sınıf Öğretmenleri *Okul psikolojik danışmanı

OCAK	YARDIMLAŞMA VE İŞBİRLİĞİ	<ul style="list-style-type: none"> *Konu ile ilgili taramaları yapılarak (hikaye, masal, müzik, sanat çalışmaları vb) çalışmalara kaynak oluşturulması *Konuyla ilgili görsel materyallerin (Film, belgesel, slayt) izletilmesi *Değerler Köşesi (pano, duvar gazetesi) *Sınıf Panoları *Veli Bilgilendirme Mektubu *Okul web sayfasına yayın hazırlama * Okul geneline yönelik etkinlikleri planlama (sergi, yarışma, şenlik, kermeskampanyalar v.b) *Aile bültenleri, seminer, konferans, aile katılımları, kitap ve film önerileriyle velilerin sürece dahil edilmesi 	<ul style="list-style-type: none"> *Tüm Sınıf Öğretmenleri *Okul psikolojik danışmanı
ŞUBAT	İYİLİK VE HOŞGÖRÜ	<ul style="list-style-type: none"> *Konu ile ilgili taramaları yapılarak (hikaye, masal, müzik, sanat çalışmaları vb) çalışmalara kaynak oluşturulması *Konuyla ilgili görsel materyallerin (Film, belgesel, slayt) izletilmesi *Değerler Köşesi (pano, duvar gazetesi) *Sınıf Panoları *Veli Bilgilendirme Mektubu *Okul web sayfasına yayın hazırlama * Okul geneline yönelik etkinlikleri planlama (sergi, yarışma, şenlik, kermeskampanyalar v.b) *Aile bültenleri, seminer, konferans, aile katılımları, kitap ve film önerileriyle velilerin sürece dahil edilmesi 	<ul style="list-style-type: none"> *Tüm Sınıf Öğretmenleri *Okul psikolojik danışmanı
MART	DÜRÜSTLÜK	<ul style="list-style-type: none"> *Konu ile ilgili taramaları yapılarak (hikaye, masal, müzik, sanat çalışmaları vb) çalışmalara kaynak oluşturulması *Konuyla ilgili görsel materyallerin (Film, belgesel, slayt) izletilmesi *Değerler Köşesi (pano, duvar gazetesi) *Sınıf Panoları *Veli Bilgilendirme Mektubu *Okul web sayfasına yayın hazırlama * Okul geneline yönelik etkinlikleri planlama (sergi, yarışma, şenlik, kermeskampanyalar v.b) *Aile bültenleri, seminer, konferans, aile katılımları, kitap ve film önerileriyle velilerin sürece dahil edilmesi 	<ul style="list-style-type: none"> *Tüm Sınıf Öğretmenleri *Okul psikolojik danışmanı
NİSAN	BARIŞ	<ul style="list-style-type: none"> *Konu ile ilgili taramaları yapılarak (hikaye, masal, müzik, sanat çalışmaları vb) çalışmalara kaynak oluşturulması *Konuyla ilgili görsel materyallerin (Film, belgesel, slayt) izletilmesi *Değerler Köşesi (pano, duvar gazetesi) *Sınıf Panoları *Veli Bilgilendirme Mektubu *Okul web sayfasına yayın hazırlama * Okul geneline yönelik etkinlikleri planlama (sergi, yarışma, şenlik, kermeskampanyalar v.b) *Aile bültenleri, seminer, konferans, aile katılımları, kitap ve film önerileriyle velilerin sürece dahil edilmesi 	<ul style="list-style-type: none"> *Tüm Sınıf Öğretmenleri *Okul psikolojik danışmanı
MAYIS	ÖZGÜVEN	<ul style="list-style-type: none"> *Konu ile ilgili taramaları yapılarak (hikaye, masal, müzik, sanat çalışmaları vb) çalışmalara kaynak oluşturulması *Konuyla ilgili görsel materyallerin (Film, belgesel, slayt) izletilmesi *Değerler Köşesi (pano, duvar gazetesi) *Sınıf Panoları *Veli Bilgilendirme Mektubu *Okul web sayfasına yayın hazırlama * Okul geneline yönelik etkinlikleri planlama (sergi, yarışma, şenlik, kermeskampanyalar v.b) *Aile bültenleri, seminer, konferans, aile katılımları, kitap ve film önerileriyle velilerin sürece dahil edilmesi 	<ul style="list-style-type: none"> *Tüm Sınıf Öğretmenleri *Okul psikolojik danışmanı

20.....-20..... EĞİTİM-ÖĞRETİM YILI ..... ORTAOKUL / LİSESİ
DEĞERLER EĞİTİMİ YILLIK ÇALIŞMA PLANI

AY	DEĞERLER	YAPILACAK ÇALIŞMALAR	GÖREVLİ ÖĞRETMENLER
EKİM	SORUMLULUK	*Konuyla ilgili görsel materyallerin (Film, belgesel, slayt) izletilmesi *Değerler Köşesi (Pano, duvar gazetesi) *Sınıf Panoları *Veli Bilgilendirme Mektubu *Okul web sayfasına yayın hazırlama	*Branş öğretmeni *Branş öğretmeni Tüm Sınıf Öğretmenleri *Okul Psikolojik Danışmanı
KASIM	SAYGI	*Konuyla ilgili görsel materyallerin (Film, belgesel, slayt) izletilmesi *Değerler Köşesi (Pano, duvar gazetesi) *Sınıf Panoları *Veli Bilgilendirme Mektubu *Okul web sayfasına yayın hazırlama	*Branş öğretmeni *Branş öğretmeni Tüm Sınıf Öğretmenleri *Okul Psikolojik Danışmanı
ARALIK	İYİLİK VE HOŞGÖRÜ	*Konuyla ilgili görsel materyallerin (Film, belgesel, slayt) izletilmesi *Değerler Köşesi (Pano, duvar gazetesi) *Sınıf Panoları *Veli Bilgilendirme Mektubu *Okul web sayfasına yayın hazırlama *Şebn-Aruz törenleri	*Branş öğretmeni *Branş öğretmeni Tüm Sınıf Öğretmenleri *Okul Psikolojik Danışmanı
OCAK	DÜRÜSTLÜK	*Konuyla ilgili görsel materyallerin (Film, belgesel, slayt) izletilmesi *Değerler Köşesi (Pano, duvar gazetesi) *Sınıf Panoları *Veli Bilgilendirme Mektubu *Okul web sayfasına yayın hazırlama	*Branş öğretmeni *Branş öğretmeni Tüm Sınıf Öğretmenleri *Okul Psikolojik Danışmanı
ŞUBAT	SEVGİ	*Konuyla ilgili görsel materyallerin (Film, belgesel, slayt) izletilmesi *Değerler Köşesi (Pano, duvar gazetesi) *Sınıf Panoları *Veli Bilgilendirme Mektubu *Okul web sayfasına yayın hazırlama	*Branş öğretmeni *Branş öğretmeni Tüm Sınıf Öğretmenleri *Okul Psikolojik Danışmanı
MART	VATANSEVERLİK	*Konuyla ilgili görsel materyallerin (Film, belgesel, slayt) izletilmesi *Değerler Köşesi (Pano, duvar gazetesi) *Sınıf Panoları *Veli Bilgilendirme Mektubu *Okul web sayfasına yayın hazırlama *Çanakkale Gezisi	*Branş öğretmeni *Branş öğretmeni Tüm Sınıf Öğretmenleri *Okul Psikolojik Danışmanı
NİSAN	ÖZGÜVEN	*Konuyla ilgili görsel materyallerin (Film, belgesel, slayt) izletilmesi *Değerler Köşesi (Pano, duvar gazetesi) *Sınıf Panoları *Veli Bilgilendirme Mektubu *Okul web sayfasına yayın hazırlama	*Branş öğretmeni *Branş öğretmeni Tüm Sınıf Öğretmenleri *Okul Psikolojik Danışmanı
MAYIS	YARDIMLAŞMA VE İŞBİRLİĞİ	*Konuyla ilgili görsel materyallerin (Film, belgesel, slayt) izletilmesi *Değerler Köşesi (Pano, duvar gazetesi) *Sınıf Panoları *Veli Bilgilendirme Mektubu *Okul web sayfasına yayın hazırlama *KERMES (19 Mayıs Gençlik Haftası)	*Branş öğretmeni *Branş öğretmeni Tüm Sınıf Öğretmenleri *Okul Psikolojik Danışmanı

DEĞERLER EĞİTİMİ KANAAT DÖNEMİ RAPORU

İLÇESİ :

OKULUN ADI :

SINIF İÇİNDE UYGULANAN ETKİNLİKLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

OKUL GENELİNDE UYGULANAN ETKİNLİKLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

VELİYE YÖNELİK UYGULANAN ETKİNLİKLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

OKULA AİT HAZIRLANAN GÖRSEL MATERYAL, ETKİNLİK, HİKAYE ÖRNEKLERİ

GÖRÜŞ VE ÖNERİLER

DEĞERLER EĞİTİMİ GÖRSEL MATERYAL FORMU

İLÇESİ :

OKULUN ADI :

İLÇESİ :

OKULUN ADI :

İLÇESİ :

OKULUN ADI :

İLÇESİ :

OKULUN ADI :

MATERYALİN GÖNDERİLME ŞEKLİ: DVD (.... Adet) BROŞÜR (.... Adet)

➔ Görsel materyal; Hareketli ya da hareketsiz "Video, slayt, kısa film, animasyon vb." dokümandır. Görsel materyallerin çeşitliliğinin artırılması adına, olumlu örnek teşkil edebilecek film-kısa film, belgesel, TV programları ve animasyonlardan alıntılar yapılabilir. Ayrıca afiş-grafik tasarım örnekleri de materyal olarak gönderilebilir.

Değer Eğitimi kapsamında yapılan etkinliklere (Kermes, şenlik, tiyatro gösterisi vb.) ait fotoğraflar hariç, "Panodan alınmış resim, şiir, kompozisyon vb. gibi çalışmalar ile bu etkinliklere ait fotoğraf ve dokümanlar (Ayrıca bir talimat verilmediği sürece) bu kategoride değerlendirilmez ve gönderilmez.

VELİ GURUR MEKTUBU

Sayın .....

Velisi bulunduğunuz okulumuz ..... sınıfı öğrencilerinden ..... okulumuzda yürütülmekte olan DEĞERLER EĞİTİM çalışmaları çerçevesinde sergilediği örnek davranışlar, başta okul yönetimi olmak üzere tüm öğretmen, öğrenci, personel ve velilerimizce takdirle izlenmektedir. Bu güzel davranışların tesadüfi olmadığının bilinci içerisindeyiz.

Ailesi olarak verdiğiniz eğitim, öğrencimizin de belirleyicisi olacaktır. Hayatı boyunca aynı duruşu sergilemeye devam edeceğinden hiç kuşumuz yoktur. Böyle bir değeri toplumumuza kazandırdığınız için size tebrik eder, teşekkürlerimizi sunarız.

..... Lisesi
Değerler Eğitimi Komisyonu

S.NO	İNCELEME	EVET	HAYIR	YETERLİ DEĞİL	DEĞERLENDİRME	OKUL İDARESİ GÖRÜŞ VE ÖNERİLERİ
1	Öğretim yılı başında, özel gündemli Değerler Eğitimi öğretmenler kurulu, toplantısı yapılmış mı?					
2	Okulda Değerler Eğitimi Komisyonu oluşturulmuş mu?					
3	Komisyonların görev tanımları yapılmış mı?					
4	Okul Yıllık Çalışma Planı hazırlanmış mı?					
5	Tanıtım ve bilgilendirme çalışmaları yapılmış mı?					
6	WEB sayfasında Değerler Eğitimi tanıtımı yapılıyor mu?					
7	Değerler Eğitimi Köşesi var mı?					
8	Sınıf panosu, okul gazetesi, dergi, bülten vb. uygulamalar içindeki Değerler Eğitimine yer veriliyor mu?					
9	Okulda Değerler Eğitimi dokümantasyonu oluşturulmuş mu?					
10	Dönem sonlarında Değerler Eğitimi çalışmaları değerlendirilerek tartışılıp, sonuçları rapor haline dönüştürülmüş mü?					
11	Değerler Eğitimi çalışmaları kapsamında, sosyal, kültürel ve sportif etkinlikler (Değerler Eğitiminin ruhuna uygun sinema, tiyatro gösterileri, panel, konferans, dinleti, sergi, halk oyunları faaliyetleri vb.) yapılıyor mu?					
12	Değerler Eğitimi faaliyetleri çerçevesinde ziyaretler (Aile, hayırsever, huzurevleri, şehit ve gazi aileleri, özel eğitim kurumlar vb.) yapılıyor mu?					
13	Değerler Eğitimi faaliyetleri çerçevesinde geziler (Şehitlikler, Anıtkabir, Çanakkale, müzeler, tarihi, ananevi kültürel değerlerimizi çağrıştıran mekanlar vb.) yapılıyor mu?					

S.NO	İNCELEME	EVET	HAYIR	YETERLİ DEĞİL	DEĞERLENDİRME	OKUL İDARESİ GÖRÜŞ VE ÖNERİLERİ
14	Diğer okullar, kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları, hayırseverler, çevreyle işbirliği içinde yürütülen çalışmalar var mı?					
15	Değerler Eğitimi ile ilgili veli bilgilendirme çalışmaları yeterli mi?					
16	Öğrenci devamsızlıklarındaki artış-azalış takip ediliyor mu?					
17	Öğrenci disiplin olaylarındaki artış-azalış takip ediliyor mu?					
18	Okulda uygulanmakta olan Değerler Eğitimi faaliyetleri çerçevesinde; okul komisyonu, öğretmen, görevli ekipler ya da öğrenciler tarafından hazırlanan, uygulanan etkinlik örnekleri (Film, slayt, sunu, tiyatro oyunu vb.) var mı?					
19	İl Millî Eğitim Müdürlüğü İnceleme ve Değerlendirme Komisyonunca hazırlanıp, okullara gönderilen iyi etkinlik örnekleri ve görsel materyaller (Film, slayt, sunu, tiyatro oyunu vb.) akıllı yazı tahtalarına yüklenmiş mi? Akıllı yazı tahtası olmayan okullar projeksiyon cihazı ile görsel materyallerin sunumunu yapmış mı?					
20	Görsel materyallerin sunumunda teknik donanım yeterli mi?					

REHBER KİTAPLAR

S.NO	KİTABIN ADI	YAZARI	YAYINEVİ
1	Nutuk	Mustafa Kemal Atatürk	Alfa
2	Beni Duyuyor Musun?	Leyla Navaro	Ya-Pa
3	İnsan İnsana	Doğan Cüceloğlu	Remzi
4	E.A.E. Aile İletişim Dili	Thomas Gordon	Ya-Pa
5	E.A.E. Aile İletişim Dili Uygulamaları	Thomas Gordon	Ya-Pa
6	Tavuk Suyuna Çorba Serisi (Çocukların ve Gençlerin Yüreklarını Isıtacak Öyküler)	Jack Canfield, M. Victor Hansen, Paryy Hansen, İrene Dunlop	HYB Yayıncılık
7	İçimizdeki Çocuk	Doğan Cüceloğlu	Sistem
8	Yeniden İnsan İnsana	Doğan Cüceloğlu	Sistem
9	İletişim Çatışmaları ve Empati	Üstün Dökmen	Sistem
10	Çocuk Eğitiminin Anahtarı: Özgüven	Tony Humphreys	Epsilon
11	Dilenci Kral ve Mutluluğun Sırrı	Joel Ben Izzy	Koridor
12	Büyük Düşünenler İçin	Mustafa Şahin	Çınaraltı
13	Herşey Seninle Başlar (3 Kitap)	Mümin Sekman	Alfa
14	Limit-Sizsiniz	Mümin Sekman	Alfa
15	Azmin Zaferi Öyküleri (3 Kitap)	Mümin Sekman	Alfa
16	Ya Bir Yol Bul Ya Bir Yol Aç Ya Da Yoldan Çekil	Mümin Sekman	Alfa
17	Kişisel Adaleti Yenmek	Mümin Sekman	Alfa
18	Süperman Türk Olsaydı Pelerinini Annesi Bağlardı	Ahmet Şerif İzgören	Pegem A Yayıncılık
19	Hıdır kişisel geliyor	Ahmet Şerif İzgören	Elma
20	Avucunuzdaki kelebek	Ahmet Şerif İzgören	Elma
21	Su, hortumlu dünyada yalnız bir hayvandır.	Ahmet Şerif İzgören	Elma
22	Küçük beyaz uğur böceği	Ahmet Şerif İzgören	Elma
23	Biraz Yağmur Kimseyi İncitmez	Kemal Sayar	Timaş
24	Koruyucu Psikolojisi	Kemal Sayar	Timaş
25	Herşeyin Bir Anlamı Var	Kemal Sayar	Timaş
26	Merhamet Kalbe Dönüş İçin Son Çağrı	Kemal Sayar	Timaş
27	Sufi Psikolojisi	Kemal Sayar	Timaş
28	Olmak Cesareti	Kemal Sayar	Timaş
29	Hüzün Hastalığı	Kemal Sayar	Timaş
30	Harika Çocuk Aile Eğitim Seti	Şeyda Doğan	Martı Okulları Yay.
31	Okul Öncesinde Anne Baba Öğret. Kaynakları	Belma Tuğrul / Buket Akkoyunlu	Pegem Yayınları
32	Etkin Öğretmen Modeli	Belma Tuğrul	YapaYayınları
33	Benim De Değerlerim Var	Müge Yukay,	Eğiten Kitap Yay.
34	Sevgi Menüsü	Belma Tuğrul	Yapa Yayınları

KAYNAKÇA

- Baran Z., “İlham Veren Başarı Öyküleri” Bilgivizyon Yayınları, İzmir, 2008
- Prof. Dr. Tarhan N., “Mesnevi Terapi” Timaş Yayınları, İstanbul, 2012
- Joel Ben Izzy “Dilenci Kral ve Mutluluğun Sırrı”, Koridor Yayıncılık, İstanbul, 2010
- Jack Canfield, Mark Victor Hansen, Jennifer Read Hawthorne, Marci Shimoff “Tavuk Suyuna Çorba” Hyb Yayıncılık, Ankara, 1999
- Korkmaz G., “Ellerim Zil Bacaklarım Trampet \ Çocuklar İçin Etkinlikler”, Kök Yayınları, Ankara, Nisan 2009
- Karadağ A., “Okul Öncesinde Çoklu Zeka” Kök Yayıncılık, Ankara, Eylül 2009
- Yavuz K., “Duygusal Zeka Gelişimi” Timaş Yayınları, İstanbul, 2010
- Darıca N., “Etkinlik Dünyası”, Morpa Yayınları, İstanbul, 2003
- MEB Talim Terbiye Kurulu Yayınları
- Tokuç H., “Sosyal Beceri Öğretmen Hikayeleri” Oluşum Yayınları, Ankara, 2008
- Başal H., “Uygulamalı Çevre Eğitimi”, Morpa Yayınları, İstanbul, 2005
- Uluslararası Eko Okullar Kitapçığı
- Ertürkmen İ., Nasrettin Hoca Hikayeleri Damla Yayınları, İstanbul, 2012
- Türkyılmaz N., Karaköse R., Saydam N., Ulusoy V., UzunS., “Adam Olacak Çocuklar İçin Öykü, Oyun, Etkinlik Drama,” Timaş Yayınları, İstanbul, 2009

www.anaokuluyuz.com
www.biz.egitimciyiz.com
www.egitimhane.com
www.materyaller.com
www.degerleregitimantalya.com
www.edebiarsiv.com
www.waileegitimi.com
www.mskl.k.12tr
www.tuna.k.12.tr
www.morpanet.com
www.sgokcenanaokulu.k12tr
www.kagithaneaturk.k12tr
www.egitimsosyolojisi2012.org
www.ilkogretimcorludogakoleji.com
www.ibnisinaaslm.com
<http://http://eyokulum.blogspotcom>

HAZIRLAYANLAR

Mehmet KARAKAŞ
İl Millî Eğitim Müdür Yardımcısı

Prof. Dr. Mimar TÜRKAHRAMAN
Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı

Doç. Dr. Mehmet ERDOĞAN
Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekan Yardımcısı

Yrd. Doç. Dr. Bayram BIÇAK
Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Öğretim Elemanı

Serpil AVCIKURT
Muratpaşa İlçesi Sabiha Gökçen Anaokulu
Müdür Yardımcısı

Yasemin Begüm TÜRKOĞLU
Konyaaltı İlçesi Dr. İlhami Tankut Anadolu Lisesi
Rehber Öğretmeni

Şule ÖNER
Muratpaşa İlçesi Hacı Dudu-Mehmet Gebizli Anadolu İmam-Hatip Lisesi
Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni

Tuncer ÇETİNKAYA
ATSO Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
Görsel Sanatlar Öğretmeni

Burcu KICIR
İl Millî Eğitim Müdürlüğü
Başarı İzleme ve Değerlendirme Birimi

“DEĞERİNİ YAŞAT, DEĞERİN ARTSIN”

ANTALYA MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ
Soğuksu Mah. Hamidiye Cad. 07050 Muratpaşa / ANTALYA
Telefon: +90 242 238 60 00 • Fax: +90 242 238 61 11

Bu kitabın basımı Antalya Valiliği himayelerinde gerçekleştirilmiştir

“DEĞERİNİ YAŞAT, DEĞERİN ARTSIN”

ANTALYA MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

Soğuksu Mah. Hamidiye Cad. 07050 Muratpaşa / ANTALYA
Telefon: +90 242 238 60 00 • Fax: +90 242 238 61 11

Bu kitabın basımı Antalya Valiliği himayelerinde gerçekleştirilmiştir.